

Айзък Азимов

Голямото слънце на
Меркурий

ПРЕДГОВОР

Тази книга е издадена за пръв път през 1956 г. и описанието на повърхността на Меркурий съответства на астрономическите познания от този период.

От 1956 г. насам обаче сведенията за вътрешната част на Слънчевата система се увеличиха неимоверно много поради използването на радарни лъчи и ракети.

В 1956 г. се смяташе, че Меркурий е винаги обърнат с едната си страна към Слънцето, така че едната му част е сгрявана непрекъснато от слънчевата светлина, а другата тъне в постоянен мрак. Приемаше се, че помежду им има някакви гранични области, в които светлината се сменя периодично с мрака.

Но в 1965 г. астрономите изследваха отражения на радарни лъчи от повърхността на Меркурий и за своя изненада откриха, че това не е така. Докато Меркурий се завърта около Слънцето за 88 дни, завъртането около собствената му ос става за 59 дни. Това означава, че всяка част от Меркурий се огрява от Слънцето по едно или друго време и изобщо няма „тъмна страна“.

Въпреки това се надявам, че тази история ще се хареса на читателите, но не бих желал те да бъдат заблудени, приемайки като факт данни, които са се смятали за верни през 1956 г., а сега вече не отговарят на научните познания.

Айзък Азимов
Ноември, 1970 г.

1. ПРИЗРАЦИТЕ НА СЛЪНЦЕТО

Лъки Стар в неговият дребен приятел Джон Бигман Джонс следваха младия инженер нагоре по рампата към въздушния шлюз, който водеше към повърхността на планетата Меркурий.

Е, поне събитията се развиват бързо, мислеше Лъки.

Той беше на Меркурий само от час и едва успя да се увери, че корабът му – „Светкавичният Стар“ е надеждно прибран в подземния хангар. Техниците, които поддържаха червената лента за кацане, бяха прегледали кораба му.

Изглежда инженерът, отговарящ за проекта „Светлина“, младият Скот Майндс, го бе очаквал с нетърпение, защото почти веднага му предложи да се разходят по повърхността.

Само за да разгледат природните забележителности, обясни той.

Лъки, разбира се, не вярваше на това. На лицето на инженера бе написано безпокойство и устата му потрепваше, когато говореше. Очите му бягаха встрани щом срещнеха спокойния хладен поглед на Лъки.

Все пак Стар се съгласи да отиде на повърхността. Засега знаеше само, че инцидентите на Меркурий поставят в деликатно положение Научния съвет. Затова поиска да последва Майндс и да види какво още може да разбере.

Колкото до Бигман, той се радваше да следва Лъки навсякъде, по всяко време, по каквата и да е причина и дори без причина.

Но именно той трепна учудено, когато тримата влизаха в скафандрите си и кимна почти незабелязано към кобура, прикрепен за скафандъра на Майндс.

Лъки спокойно кимна в отговор. Той също бе забелязал подаващата се дръжка на тежкокалибрен бластер.

Младият инженер първи пристъпи върху повърхността на планетата. Лъки Стар го последва, а Бигман излезе последен.

В почти пълната тъмнина те за момент изгубиха контакт помежду си. В студената пустота се виждаха само звездите – ярки и неподвижни.

Бигман първи се съвзе. Гравитацията на Меркурий бе почти същата като на неговия роден Марс. Марсианските нощи бяха почти толкова непрогледни, а звездите в нощното небе – също тъй блестящи.

Гласът му прозвуча ясно в приемниците на другите.

– Хей, аз започвам да различавам предметите.

Лъки също ги различаваше и този факт го озадачи. Звездната светлина със сигурност не бе толкова силна. Но някакво слабо сияние огряваше причудливия пейзаж и докосваше островърхите скали.

Лъки беше виждал подобно нещо на Луната по време на нейната двуседмична нощ. Там пейзажът беше също гол, суров и начупен. В продължение на милиони години нито на Луната, нито тук, на Меркурий е действало смекчаващото докосване на вятър или дъжд. Голата скала, по-студена отколкото въображението може да я обрисова, лежеше недокосната от скреж в един безводен свят.

И в лунната нощ имаше също такава млечнобяло сияние. Но там поне върху половината Луна падаше светлина от Земята. Когато Земята беше в последната си фаза, тя светеше шестнадесет пъти по-ярко от Луната в пълнолуние, гледана от Земята.

Тук, на Меркурий, при Слънчевата обсерватория на Северния му полюс, нямаше в съседство планета, която да хвърля светлина.

– Звездно сияние ли е това? – попита накрая Лъки, знаейки, че не е.

– Не, идва от короната – отвърна уморено Скот Майндс.

– Велика Галактико! – възкликва Лъки леко усмихнат. – Короната! Разбира се! Трябваше да се досетя!

– За какво? – извика Бигман. – Какво става? Хей, Майндс! Хайде, казвай!

– Обърнете се – каза Майндс. – Застанали сте с гръб към нея.

Всички се извърнаха. Лъки подсвирна тихо през зъби, а Бигман възкликна от изненада. Майндс не каза нищо.

Част от хоризонта се открояваше рязко на фона на една перлена област от небето. Всяка неравност в тази част на хоризонта беше ясно очертана. Над него небето излъчваше мека светлина, отслабваща с височината и стигаща до една трета по пътя към зенита. Светлината се изливаше на бледи потоци.

– Това е короната, мистър Джонс – каза Майндс.

Дори изненадан, Бигман не забравяше своята собствена концепция за благоприличие.

– Наричайте ме Бигман – измърмори той. После рече: – Искате да кажете короната около Слънцето ли? Не знаем, че е толкова голяма.

– Простира се на един милион мили и дори повече – каза Майндс, а ние сме на Меркурий, най-близката планета до Слънцето. Точно в този момент сме само на тридесет милиона мили от него. Вие сте от Марс, нали?

– Там съм роден и израснал – отвърна Бигман.

– Е, ако точно в този момент можехте да видите Слънцето, щяхте да забележите, че е тридесет и шест пъти по-голямо, отколкото когато го гледате от Марс. Същото се отнася и за короната му. Освен това е и тридесет и шест пъти по-ярко.

Лъки кимна. Слънцето и короната му, гледани отгук, са девет пъти по-големи, отколкото се виждат от Земята, като там короната се забелязваше само в периодите на пълно слънчево затъмнение.

Е, Майндс съвсем не беше излъгал. Имаше какво да се види на Меркурий. Лъки се опита да си представи цялата корона и Слънцето, което тя огражда и което сега бе скрито зад хоризонта. Гледката би била великолепна!

– Хората наричат тази светлина Белия призрак на Слънцето – продължи Майндс с нескривана горчивина в гласа.

– Харесва ми – каза Лъки. – Определението е чудесно.

– Чудесно ли? – попита яростно Майндс. – Не мисля така. На тази планета има безброй легенди за призраци. Тя носи нещастие. Тук никога нищо не е вървяло както трябва. Мините пропадаха... – гласът му стана повлечен.

Нека се поуспокои, помисли Лъки и попита на глас:

– Къде е феноменът, който трябваше да видим, Майндс?

– А, да. Налага се малко да повървим. Не е далеч, като се има предвид гравитацията, но трябва да гледате в краката си. Тук нямаме пътища, а мъждукането на короната може да бъде много объркващо. Предлагам да включите светлината на шлема.

Докато говореше, той пусна своята и над лицевото прозорче изскоча един лъч, който превърна земята в груба черга на жълти и черни ивици. Другите двама също включиха светлините и трите фигури потеглиха напред с дебело изолираните си обувки. Във вакуума те не вдигаха шум, но чувствуваха във въздуха леките вибрации на скафандрите, предизвиквани от всяка стъпка.

Докато вървеше, Майндс изглежда размишляваше за планетата.

– Мразя Меркурий – каза той с нисък, напрегнат глас. – Тук съм вече от шест месеца, равняващи се на две меркуриански години и ми се повдига от него. Отначало не мислех, че ще се задържа повече от шест месеца, а ето че времето изтече без да свърша нищо. Нищо. Всичко тук е наопаки. Меркурий е най-малката планета и е най-близо до Слънцето. Към него е обърната винаги само едната му страна. Някъде там – ръката му се залюля в посока на светещата корона – е Огряната от Слънцето страна, където на места става достатъчно горещо, за да се стопи олово

или заври сяр. А там, в другата посока – махна отново с ръка той, – е единствената планетна повърхност в цялата Слънчева система, която никога не вижда Слънцето. Всичко на това място е отвратително.

Той направи пауза, за да прескочи една пукнатина, широка шест фута – остатък от много отдавнашно меркуротресение, който не можеше да се заличи без вятър и атмосферни влияния. Майндс скочи несръчно като землянин, който дори на Меркурий живее при изкуствената гравитация под купола на Обсерваторията.

При тази гледка Бигман цъкна неодобрително с език. Двамата с Лъки извършиха скока като просто удължиха крачка.

Изминаха още четвърт миля.

– Можем да го видим оттук – отсеке Майндс. – Дошли сме точно навреме.

Той спря и се полюшна напред, разпервайки ръце, за да запази равновесие. Бигман и Лъки спряха с лек подскок, от който се вдигна струя чакъл.

Светлината от шлема на Майндс угасна. Той посочи с ръка. Бигман и Лъки също загасиха своите светлини. Там, в тъмнината, накъдето сочеше Майндс, се виждаше малко бяло петно с неправилна форма. Беше много ярко. Толкова изгаряща слънчева светлина Лъки не бе усещал никога на Земята.

– От този ъгъл се вижда най-добре – каза Майндс. – Това е връхът на Планината в черно и бяло.

– Това ли е името ѝ? – попита Бигман.

– Да. Нали разбирате защо? Тя се издига в посока на нощта достатъчно далеч от терминатора... Това е границата между тъмната и осветената страна.

– Зная – възмути се Бигман. – Да не ме смятате за невежа?

– Аз само обяснявам. В тези малки области около Северния полюс и Южния полюс терминаторът не се мести много при въртенето на Меркурий около Слънцето. Сега долу при екватора терминаторът се движи 44 дни (изминавайки 700 мили) в едната посока и после още 44 дни в обратната. Тук той се премества само около половин миля и затова мястото е подходящо за обсерватория. Слънцето и звездите стоят неподвижно. Във всеки случай Планината в черно и бяло е толкова отдалечена, че най-често е осветена само горната ѝ половина. А когато Слънцето започне постепенно да се отдалечава, светлината се премества нагоре по склоновете на планината.

– А сега е осветен само връхът – намеси се Лъки.

– Може би само фут или два от него, но и там светлината скоро ще изчезне. Цялата ще потъне в мрак за един или два земни дни, след което светлината ще започне да се връща.

Още докато говореше бялото петно се сви до точка, която грееше като ярка звезда. Тримата мъже зачакаха.

– Гледайте настрана – посъветва ги Майндс. – Така очите ви ще свикнат с тъмнината. – А след няколко минути добави: – Е, погледнете сега назад.

Лъки и Бигман се подчиниха, но за известно време не виждаха нищо.

Изведнъж пейзажът или поне част от него стана кървавочервен. Отначало съществуваше само чувството за червенина. После тя можеше да бъде различена. Сега върхът беше яркочервен, а надолу по склона червенината ставаше все по-наситена, докато накрая премина в чернота.

– Какво е това? – попита Бигман.

– Слънцето слезе вече достатъчно ниско – отвърна Майндс, – така че над хоризонта се виждат само короната и протуберансите. Те представляват струи водороден газ, които се издигат на хиляди мили над повърхността на Слънцето и са яркочервени на цвят. Непрекъснато излъчваната от тях светлина обикновено се поглъща от слънчевата.

Лъки кимна. Протуберансите също бяха нещо, което от Земята можеше да се види само по време на пълно слънчево затъмнение или със специални уреди.

– Всъщност – добави Майндс приглушено – това се нарича Червеният призрак на Слънцето.

– Има два призрака – каза внезапно Лъки, – един бял и един червен. Заради тях ли носите бластер, мистър Майндс?

– Какво? За какво говорите? – извика необуздано Майндс.

– Казвам – рече Лъки, – че е време да ни обясните защо всъщност ни доведохте тук. Сигурен съм, че не е само заради пейзажите, иначе не бихте носили бластер сред тази пустош.

Измина известно време преди Майндс да отговори.

– Вие сте Дейвид Стар, нали? – попита на свой ред той.

– Точно така – отвърна търпеливо Лъки.

– Вие сте член на Научния съвет и сте човекът, когото наричат Лъки Стар.

– Точно така – с определена неохота се съгласи отново Лъки, защото членовете на Научния съвет избягваха публичността.

– Значи не греша. Вие сте един от неговите първокласни

следователи и сте тук, за да разследвате проекта „Светлина“.

Лъки стисна устни. Не очакваше така лесно да го разпознаят.

– Може да е така, а може и да не е – каза той. – Защо ме доведохте тук?

– О, зная че съм прав и ви доведох тук – Майндс се задъха, – за да ви кажа истината преди другите да ви натъпчат... с купища... лъжи.

– За какво?

– За несполуките, които преследват (мразя тази дума) проекта „Светлина“.

– Но вие можехте да го кажете още в купола. Защо ме доведохте тук?

– По две причини – отвърна инженерът, който продължи да диша ускорено и трудно. – Първо, всички мислят, че вината е моя, че не мога да осъществя проекта и напусто прахосвам пари. Исках да ви откъсна от тях. Разбрахте ли? Исках да ви попреча да чуете първо тях.

– Защо си мислят, че вината е ваша?

– Смятат, че съм твърде млад.

– На колко сте години?

– Двадесет и две.

– А втората причина? – попита Лъки Стар, който не беше много по-възрастен.

– Исках да почувствувате Меркурий. Исках да добиете представа за... за... – Той млъкна.

Облечената в скафандър фигура на Лъки се извисяваше над негостоприемната повърхност на Меркурий, а металната повърхност на едно-то му рамо улавяше и отразяваше млечнобялата светлина на короната.

– ...за белите призраци на Слънцето.

– Добре, Майндс – каза Лъки. – Да предположим, че приема вашето твърдение, че не сте отговорен за несполуките в проекта. Тогава кой е отговорен?

Неясното мърморене на инженера постепенно се свърза в думи.

– Не зная... Поне...

– Не ви разбирам – каза Лъки.

– Вижте какво – продължи отчаяно Майндс, – направих разследване. Сън не спях, опитвайки се да открия виновника. Наблюдавах кой къде ходи. Отбелязвах момента на инцидентите, т.е. случаите на скъсване на кабели или смачкване на преобразователни плочи. И в едно нещо съм сигурен...

– Какво е то?

– Никой в купола не може да бъде пряко обвинен. Никой. В него има само около петдесет души; по-точно петдесет и двама, а последните шест пъти, когато се случваше някаква повреда, аз бях в състояние да дам отчет за всеки един. Никой не е бил близо до местата на инцидентите. – Гласът му стана истеричен.

– Тогава как си го обяснявате? – попита Лъки. – Меркуротресения? Влияние на Слънцето?

– Призраци! – извика яростно инженерът, размахвайки ръце. – Има един бял и един червен призрак. Вие ги видяхте. Но има също и двукраки призрази. Аз ги видях, но ще ми повярва ли някой? – Той говореше почти несвързано. – Казвам ви... казвам ви.

– Призраци! – възкликна Бигман. – Да не сте луд?

– Вие също не ми вярвате! – изкрещя внезапно Майндс. – Но аз ще ви докажа! Ще взривя призрака! Ще взривя глупаците, които не ми вярват! Ще ги взривя един по един!

Той измъкна бластера си със зловещ смях и преди Бигман да успее да се помръдне, за да го спре, с невероятна бързина се прицели в Лъки и натисна спусъка. Невидимото разрушително поле на бластера атакува...

2. ЛУД ИЛИ НОРМАЛЕН

Това щеше да бъде края на Стар, ако той и Майндс се намираха на Земята.

На Лъки не му бе убягнало, че гласът на инженера звучи все по-на-лудничаво. Внимателно изчакваше някакъв инцидент, някакво действие, което да пасне на яростните думи. Въпреки това съвсем не очакваше откритото нападение с бластера.

Когато ръката на Майндс посегна светкавично към кобура Лъки отскочи встрани. На Земята това движение би закъсняло фатално.

На Меркурий обаче нещата бяха различни. Гравитацията му беше две пети от земната и свитите мускули на Лъки изхвърлиха ненормално лекото му тяло (дори заедно със скафандъра, който носеше) далеч встрани. Майндс, несвикнал със слабата гравитация, се препъна при твърде бързото си обръщане в старанието си да проследи с бластера движението на Лъки.

Все пак енергията на оръжието удари голата земя само на няколко инча от тялото му и издълба в нея дупка с дълбочина един фут.

Преди Майндс да възстанови равновесието си и да се прицели отново, Бигман го удари. Акцията бе проведена с грациозността на роден марсианец, привикнал към слабата гравитация.

Майндс падна. Той извика нещо несвързано и после притихна. Беше изпаднал в безсъзнание, но дали в резултат от падането или вследствие достигане на кулминационната точка от трескавата му възбуда, никой не можеше да каже.

Бигман не вярваше нито на едното, нито на другото.

– Майндс се преструва! – извика разпалено той. – Този приятел се преструва на мъртъв!

Той бе изтръгнал бластера от несъпротивляващата се ръка на инженера и сега го насочваше към главата му.

– Остави, Бигман – извика рязко Лъки.

– Той се опита да те убие, Лъки – отвърна колебливо Бигман.

Беше очевидно, че дребният марсианец далеч нямаше да е така ядосан, ако самият той бе в смъртна опасност. Все пак се отдръпна.

Коленичил, Лъки изследваше изопнатите черти на Майндс, осветявайки бледото лице с лампата на своя шлем. Той провери манометъра в скафандъра му, за да се увери, че от сътресението при падането не се е

разхлабила някоя от връзките. После го хвана за китката и глезена, претметна го на рамената си и се изправи.

– А сега – обратно към купола. – разпореи се той. – Страхувам се, че проблемът е по-сложен, отколкото си мисли шефът.

Бигман изсумтя и последва по петите движещия се с широка крачка Лъки. Дребното му тяло го принуждаваше да се носи в полутръс с удължена поради гравитацията крачка. Той държеше бластера си готов и избираше положението си така, че ако се наложи, да атакува Майндс, да не засегне Лъки.

* * *

„Шефът“ беше ръководителят на Научния съвет Хектор Конуей. Извън службата Лъки го наричаше чичо Хектор, тъй като той заедно с Огъстъс Хенри бяха негови настойници след смъртта на родителите му вследствие на пиратско нападение близо до орбитата на Венера.

Една седмица по-рано Конуей бе казал на Лъки с небрежен тон, сякаш му предлагаше отпуска:

– Лъки, какво ще кажеш за едно пътуване до Меркурий?

– Какво се е случило, чичо Хектор? – попита Лъки.

– Всъщност, нищо повече от евтин политически трик – отвърна мръщейки се Конуей. – Там, на Меркурий, ние поддържаме много скъп проект, едно от онези фундаментални изследвания, които както знаеш, може да не доведат до нищо, а може и да се окажат твърде революционни. Това е риск. Всички подобни проекти са рисковани.

– Зная ли нещо за него? – попита Лъки.

– Мисля, че не. Съвсем неотдавнашен е. Във всеки случай, сенаторът Свенсон го даде като пример за това как Съветът прахосвал парите на данъкоплатците. Нали знаеш каква линия следва. Упражнява натиск, за да предизвика разследване, а един от неговите хора отиде преди няколко месеца на Меркурий.

– Сенаторът Свенсон ли? Ясно. – кимна Лъки.

Това не беше нищо ново. През изминалите десетилетия Научният съвет бе излязъл бавно начело в борбата със заплахите за Земята в границите на Слънчевата система и извън тях. В тези години на галактическа цивилизация, когато човекът бе достигнал всички планети на звездите от Млечния път, само учените можеха да се справят по подходящ начин с проблемите на човечеството. Всъщност достатъчни бяха само специално обучените учени от Съвета.

Все пак някои хора от земното правителство се страхуваха от

нарастващата мощ на Научния съвет, а други използваха това положение за осъществяване на собствените си амбиции. Сенаторът Свенсон беше лидерът на тази група. Нападките му, насочени обикновено срещу „разточителния“ начин за поддържане на изследването от страна на Съвета, го бяха направили известен.

– Кой отговаря за проекта на Меркурий? – попита Лъки. – Познавам ли го?

– Между другото, проектът се нарича „Светлина“. А човекът, отговарящ за него, е един инженер на име Скот Майндс. Умно момче, но не е подходящ за тази работа, Най-объркващото е, че откакто Свенсон вдигна тази врява, всичко около проекта „Светлина“ тръгна зле.

– Ако искаш, ще се заема с тази работа, чичо Хектор.

– Добре. Сигурен съм, че инцидентите и повредите са незначителни, но не искаме Свенсон да ни представя в лоша светлина. Разбери какви са намеренията му. И внимавай с този негов човек. Казва се Ъртейл и се слави като способен и опасен.

Оттук започна всичко. Само едно малко разследване за предотвратяване на политически усложнения. Нищо повече.

Лъки кацна на Северния полюс на Меркурий, без да очаква сериозни проблеми, а само два часа след това се озова срещу бластерната мълния.

Тук не става дума само за дребни политически интриги, мислеше си Лъки, докато бяхтеше по обратния път към купола с Майндс на рамената си.

Д-р Карл Гардома излезе от от малкото болнично помещение и мрачно погледна Лъки и Бигман. Той бършеше силните си ръце с парче пухкав пластосорб, което изхвърли в устройството за отпадъци. Неговото тъмно, почти мургаво лице изразяваше безпокойство. Тежките му вежди се свъсиха. Дори черната, ниско остригана, стърчаща коса подчертаваше неговия загрижен вид.

– Е, докторе? – попита Лъки.

– Поставах го под наркоза – отвърна д-р Гардома. – Като се събуди ще бъде добре. Не зная дали си спомня ясно какво се е случило.

– Имал ли е и друг път такива пристъпи?

– Откакто е дошъл на Меркурий – не, мистър Стар. Не зная какво е било по-рано, но през последните месеци е под голямо напрежение.

– Защо?

– Чувствувате се отговорен за инцидентите, които пречат на проекта „Светлина“.

– А има ли вина за тях?

– Разбира се, че не. Но нали виждате колко е чувствителен. Сигурен е, че всеки го обвинява. Проектът „Светлина“ е жизнено важен. Майндс отговаря за десет конструктори, всичките с пет до десет години по-възрастни от него, а също и за голямо количество машини и съоръжения.

– Защо ръководителят е така млад?

Докторът се усмихна мрачно, но въпреки това белите му зъби го правеха да изглежда приятен и дори обаятелен.

– Субетерната оптика, мистър Стар, е съвършено нов клон на науката – каза той. – Само млади хора, напуснали скоро студентската скамейка, знаят достатъчно за нея.

– Говорите сякаш вие самият знаете малко за тази наука.

– Само каквото ми е казвал Майндс. Пристигнахме на Меркурий с един и същ кораб. И знаете ли, той ме омагьоса, напълно ме спечели с това, което се надяваше да постигне със своя проект. Знаете ли нещо за него?

– Абсолютно нищо.

– Е, той включва хиперпространството, т.е. тази част от пространството, която е извън границите на познатия космос. Природните закони, валидни в обикновеното пространство, не важат за хиперпространството. Например в обикновеното пространство е невъзможно движението със скорост по-голяма от светлината, така че за да се достигне до най-близката звезда ще са необходими четири години. В хиперпространството е възможна всяка скорост... – Лекарят внезапно спря и се усмихна извинително. – Сигурен съм че всичко това ви е известно.

– Повечето хора знаят, предполагам, че откриването на полетите през хиперпространството е направило възможно пътуването до звездите – каза Лъки, – но какво общо има това с проекта „Светлина“?

– Във вакуума на обикновеното пространство светлината се движи по права линия – започна да обяснява д-р Гардома. – Само мощни гравитационни полета са в състояние да я отклонят. А в хиперпространството тя може да бъде отклонена лесно като памучна нишка. Тя може да бъде фокусирана, разсейвана и обръщана на сто и осемдесет градуса. Така гласи теорията на хипероптиката.

– А Скот Майндс предполагам е тук, за да изпробва тази теория.

– Точно така.

– Но защо тук? – попита Лъки. – Имах предвид защо на Меркурий?

– Защото в Слънчевата система няма друга планетна повърхност с концентрация на светлина в толкова голям район. Резултатите, които

Майндс търси, могат да бъдат получени най-лесно тук. На Земята осъществяването на проекта би струвало сто пъти по-скъпо, а резултатите ще са сто пъти по-условни. Така ми каза Майндс.

– Но ето че възникнаха инциденти.

– Това не са инциденти – изсумтя д-р Гардома – и трябва да им се сложи край, мистър Гардома. Знаете ли какво би означавал успехът на проекта „Светлина“? – продължи завладян от въображението си той. – Земята няма да бъде повече роб на Слънцето. Космическите станции в орбита около нея биха могли да пресрещат слънчевата светлина, да я прекарват през хиперпространството и да я разпределят равномерно върху Земята. Ще изчезнат пустинната горещина в полярният студ. Сезоните ще могат да се подреждат по наше желание, а посредством контролиране на разпределението на слънчевата светлина ще можем да контролираме времето и да имаме, ако пожелаем, вечна светлина или нощ с произволна дължина. Земята би се превърнала в климатичен рай.

– Мисля, че за това е необходимо време.

– Много време. Но това е началото... Слушайте, може да бъркам, но не сте ли вие Дейвид Стар, който изясни въпроса с отравянията на Марс?

– Какво ви кара да мислите така? – попита Лъки. Гласът му прозвуча рязко, а веждите му леко се свиха.

– Нали съм лекар... – отвърна д-р Гардома. – Отначало изглеждате, че отравянията са болестна епидемия и аз силно се заинтересувах от тях. Носеха се слухове, че един млад член на Съвета е играл главна роля при разкриването на мистерията и бяха споменати имена.

– Да забравим това – каза Лъки, който както винаги недоволствуваше при всеки намек, че е станал добре известен. Първо Майндс, а сега и Гардома.

– Но ако вие сте същият Стар – настояваше Гардома, – надявам се, че сте тук, за да сложите край на тези така наречени инциденти.

Лъки изглежда не го чуваше.

– Кога ще мога да говоря с Майндс, доктор Гардома?

– Най-рано след дванадесет часа.

– А ще бъде ли с ума си?

– Сигурен съм в това.

– Наистина ли, Гардома? – намеси се един нов гърлен баритон. – Може би защото знаете, че нашето момче, Майндс винаги си е бил с ума.

При звука на този глас д-р Гардома се извърна и не направи усилие

да скрие силно неприязненото си изражение.

– Какво правите тук, Ъртейл?

– Отварям си очите и ушите, макар да предполагам, че вие бихте предпочели да съм сляп и глух – каза новодошлият.

Лъки и Бигман го гледаха с любопитство. Той беше едър, но не висок мъж. Бе широкоплещест и с големи мускули, а брадясалото му лице имаше твърде неприятно самоуверено изражение.

– Не ме е грижа какво правите с вашите очи и уши, но ако нямате нищо против, не го правете в моя кабинет – отвърна д-р Гардома.

– Защо? – попита Ъртейл. – Вие сте лекар. Пациентите имат право да влизат. Може да съм пациент.

– От какво се оплаквате?

– Ами тези двамата. Те от какво се оплакват? Главно от недостиг на хормони, предполагам – при тези думи той хвърли ленив поглед на Бигман Джонс.

Настъпи напрегната пауза, в която Бигман смъртно пребледня и сякаш се изду. Той стана бавно от мястото си с широко отворени очи. Устните му се движеха сякаш изговаряха безмълвно думите „недостиг на хормони“ и като че ли се опитваше да се убеди, че не му се е случило.

После, с бързината на атакуваща кобра петте фута и два инча опънати като струна мускули на Бигман се стрелнаха към широкоплещестата, подигравателна фигура пред него.

Лъки обаче беше по-бърз. Ръцете му внезапно се протегнаха надолу и уловиха Бигман за рамената.

– Спокойно, Бигман – каза той.

Дребният марсианец се съпротивляваше отчаяно.

– Чу го, Лъки, нали? Чу го.

– Не сега, Бигман.

Смехът на Ъртейл прозвуча като остра кашлица.

– Остави го, приятел. С показалеца си ще смачкам малкото момче на пода.

Бигман реवेशе и се гърчеше в ръцете на Лъки.

– На ваше място не бих изрекъл нито дума повече, Ъртейл – каза Лъки. – В противен случай може да попаднете в беда, от която няма да е в състояние да ви избави дори вашият приятел сенаторът.

Докато говореше, кафявите му очи бяха станали студени като лед, а гласът твърд като стомана.

Погледът на Ъртейл срещна за момент очите на Лъки и се отклони встрани. Ъртейл промърмори нещо, което трябваше да означава, че се е

пошегувал. Бигман малко се поуспокои и когато Лъки бавно охлаби хватката, марсианецът седна на мястото си все още треперещ от ярост.

– Вие познавате Ъртейл, нали, мистър Стар? – попита д-р Гардома, който бе наблюдавал напрегнато малката свада.

– Само по име. Той е Джонатан Ъртейл, странстващият изследовател на сенатора Свенсон.

– Добре казано – промърмори лекарят.

– Аз също ви познавам, Дейвид Стар, Лъки Стар или както там се наричат – каза Ъртейл. – Вие сте странстващото дете-чудо на Научния съвет. Отравянията на Марс, пиратите от астероидите, венерианската телепатия. Вярно ли ги изредих?

– Вярно – отвърна глухо Лъки.

– Кабинетът на сенатора не знае кой знае колко за Научния съвет – усмихна се триумфиращо Ъртейл, – както и за това, което става тук. Разбрах обаче за опита да бъдете убит и дойдох да ви видя.

– Защо?

– За да ви предупредя като приятел. Предполагам, че лекарят тук ви е обяснявал какво мило момче е Майндс и че неприятният инцидент бил само моментна реакция в резултат от непоносимото напрежение. Той и Майндс са големи дружки.

– Аз само казах... – започна д-р Гардома.

– Остави ме да довърша – прекъсна го Ъртейл. – И така, бих казал, че Скот Майндс е приблизително толкова безобиден, колкото двутонен астероид, застрашаващ да се блъсне в космически кораб. Той не е насочил бластера към вас в миг на умопомрачение. Знаел е какво прави. Опитал се е хладнокръвно да ви убие, Стар. И ако не внимавате, следващия път ще успее. Защото може да се обзаложите срещу ботушите на вашия дребен приятел-марсианец, че ще повтори опита си.

3. СМЪРТТА ЧАКА В СТАЯТА

Тишината, която последва, не изглеждаше приятна за никой друг освен за Ъртейл.

– Защо? – попита Лъки. – Какви са мотивите му?

– Защото се страхува – отвърна отново Ъртейл. – Той е тук с милиони вложени пари, дадени му с лека ръка от Научния Съвет, а не може да извърши своите опити. Извинява некомпетентността си с някакви злополуки. Накрая ще се върне на Земята и ще се оплаква, че Меркурий му носи нещастие. После ще вземе още пари от Съвета или по-скоро от данъкоплатците за някой друг безумен проект. Вие дойдохте на Меркурий, за да проведете разследване и той се страхува, че Съветът може да научи част от истината... Изводите остават за вас.

– Ако това е истина, значи вече я знаете – каза Лъки.

– И се надявам да я докажа.

– Тогава вие сте опасен за Майндс. Според вашата логика излиза, че вас е трябвало да нападне.

Ъртейл се ухили, а тлъстите му бузи така се разтегнаха, че лицето му с масивна долна челюст започна да изглежда по-широко, отколкото дълго.

– Опитвал се е да ме убие – каза той. – Така е. Но, работейки за сенатора, аз съм минал през много опасности. Мога да се грижа за себе си.

– Скот Майндс никога не се е опитвал да убие нито вас, нито когото и да било друг и вие отлично го знаете – намеси се д-р Гардома.

Ъртейл не отвърна на тази забележка. Вместо това се обърна към Лъки.

– Дръжте под око и добрия доктор. Както казах, той е голям приятел на Майндс. Ако бях на ваше място, не бих го оставил да ме лекува даже от главоболие. Хапчетата и инжекциите могат... – той щракна с пръсти.

– Един ден някой ще те убие за... – каза задавено д-р Гардома.

– Може би самият вие? – попита безгрижно Ъртейл. Той се обърна да си върви и подхвърли през рамо – О, забравих. Чувам, че старият Пивърейл иска да ви види. Ужасно съжалява, че не е устроил официално посрещане. Безпокои се. И така, идете да го видите и да помилвате бедната му стара глава... А, Стар, още нещо. След тази случка не използвайте каквито и да било защитни скафандри, преди да проверите

херметичността им. Сещате ли се какво имам предвид?

След това той най-сетне си отиде.

Изминаха дълги минути преди Гардома отново да се възвърне в нормалното си състояние, преди да заговори без да се задушава.

– При всяка наша среща все повече ме ядосва – каза Гардома. – Той е един долен лъжец...

– Един много голям хитрец – отбеляза сухо Лъки. – Очевидно един от методите му на атака е да каже умишлено какво замисля, само за да ядоса своя противник. Ядосаният противник е почти обезоръжен... Това, Бигман, се отнася до теб. Не може да се нахвърляш току така на всеки, който ти намекне, че си под шест фута.

– Но Лъки – оплака се маломерният марсианец, – той каза, че съм имал недостиг на хормони.

– Тогава изчакай подходящия момент, за да го убедиш в противното.

Бигман промърмори нещо в знак на несъгласие и удари леко с юмрук твърдата пластмаса на своите сребърно-яркочервени ботуши до бедрата (такива колоритно нашарени ботуши носеха само земеделските работници на Марс и само те никога не се разделяха с тях. Бигман притежаваше цяла дузина, един от друг по-ярки).

– Е, хайде да вървим при доктор Пивърейл – каза Лъки. – Той е шеф на обсерваторията, нали?

– Шефе на целия купол – уточни лекарят. – Всъщност, той остарява и губи връзка с околните. С удоволствие ви казвам, че мрази Ъртейл, колкото всеки от нас, но нищо не може да се направи. Няма сили да се противопостави на сенатора. Чуди се дали Научният съвет ще може – завърши начумерено той.

– Мисля, че ще може – отвърна Лъки. – А сега запомнете, че искам да видя Майндс, когато се събуди.

– Добре. Пазете се.

– Да се пазя ли? – погледна го Лъки с любопитство. – Какво искате да кажете?

– А, банална фраза – отвърна, изчервявайки се, д-р Гардома. – Често я употребявам и нямам нищо предвид.

– Разбирам. Пак ще се видим. Ела, Бигман, и престани да се мръщиш.

* * *

Д-р Ланс Пивърейл се ръкува и с двамата твърде енергично за

преклонната си възраст. Тъмните му очи изразяваха загриженост и изглеждаха още по-тъмни на фона на надвисналите над тях бели вежди. Косата му, все още доста гъста, бе запазила в значителна степен своя оригинален цвят, който не бе преминал границата на стоманеносивия. Набраздените от бръчки бузи и остро изпъкващите над тях скули допринасяха най-много за старческия му вид.

– Съжалявам, джентълмени – каза той бавно и тихо, – най-вече за случилото ви се тежко премердие така скоро след пристигането ви в обсерваторията. Не мога да си го простя.

– Нямате причина да се обвинявате, доктор Пивърейл – каза Лъки.

– Вината е моя, сър. Ако бях тука да ви посрещна с добре дошли, както е прието... Но ние следяхме един важен и съвсем аномален протуберанс в се страхувам, че заради професията се изкуших да пренебрегна гостоприемството.

– Във всеки случай, вие сте извинен – успокои го Лъки и погледна леко развеселен Бигман, който слушаше с отворена уста величествения поток от думи.

– Не мога да бъда извинен – възрази астрономът, – но съм доволен, че се опитахте да ме извините. Междувременно аз се разпоредих да ви се предоставят стаи.

Той хвана и двамата под ръка и ги изведе по добре осветените, но тесни коридори на купола.

– Жилищата ни са претъпкани, особено откакто пристигна доктор Майндс със своите инженери и... и някои други. Все пак мисля, че ще се зарадвате на възможността да се освежите и вероятно да поспите. Сигурен съм, че ще пожелаете и храна и тя ще ви бъде изпратена. Утре ще имате достатъчно време да се срещнете с цялото наше общество и да ни разкриете целта на вашето посещение. За мен е достатъчен фактът, че Научният съвет ви е гласувал доверие. Ще организираме нещо като банкет във ваша чест.

Коридорът слизаше надолу и те се спуснаха към вътрешността на Меркурий и към жилищните помещения на купола.

– Много сте любезен – отбеляза Лъки. – Може би ще имам възможност да разгледам и обсерваторията.

Пивърейл беше възхитен.

– Ще бъда на ваше разположение – каза той. – Сигурен съм, че няма да съжалявате за времето, прекарано в нея. Главното ни оборудване е инсталирано върху подвижна платформа, конструирана така, че да се придвижва напред-назад с преместването на терминатора. По този

начин можем да наблюдаваме непрекъснато една определена част от Слънцето, независимо от движението на Меркурий.

– Великолепно! А сега един въпрос, доктор Пивърейл. Какво е вашето мнение за доктор Майндс? Моля ви, отговорете ми прямо, без всякакво съобразяване с куртоазията.

– Вие също ли сте субтемпорален инженер? – попита намръщено д-р Пивърейл.

– Не съвсем – отвърна Лъки. – Но аз попитах за д-р Майндс.

– Точно така – започна замислено астрономът. – Той е един приятен млад човек, бих казал напълно компетентен, но нервен, много нервен. Твърде лесно се обижда. Това се проявяваше с течение на времето. Изпълнението на неговия проект не вървеше много добре и това малко ни затрудняваше. Жалко, бих казал. Иначе е приятен млад човек. Аз съм му началник, разбира се, докато е тук, в купола, но на практика не му се бъркам в работата. Неговият проект не е свързан с нашата обичайна дейност в обсерваторията.

– А какво е мнението ви за Джонатан Ъртейл?

Старият астроном се спря за момент.

– Какво точно?

– Как е дошъл тук?

– Не ми се говори за този човек – отвърна Пивърейл.

Известно време продължиха да вървят мълчаливо. Лицето на астронома беше намръщено.

– Има ли други външни лица в купола? – попита Лъки. – Тук сте вие и вашите хора, Майндс и неговите хора и Ъртейл. Има ли още някой?

– Лекарят, разбира се. Доктор Гардома.

– Не е ли от вашите?

– Е, той е лекар, а не астроном. Изпълнява служба, която е необходима в купола и не може да се поеме от машини. Той се грижи за нашето здраве. Тук е отскоро.

– От кога по-точно?

– Смени нашия стар лекар след изтичането на едногодишния му срок. Доктор Гардома пристигна със същия кораб, който докара и групата на Майндс.

– Едногодишен срок? Обичайно ли е това за лекарите тук?

– Дори и за повечето от другите. Трудно се задържат за постоянно, а е тежко да се обучи един човек и след това да напусне. Но Меркурий не е лесно място за живеене и често се налага да сменяме хората.

- И колко души сте приели за последните шест месеца?
 – Вероятно двадесет. Точната цифра е записана в нашите документи, но приблизително са двадесет.
 – Самият вие сигурно сте тук от доста време.
 – От много години – отвърна със смях астрономът. – Не ми се мисли колко са много. А доктор Кук, моят помощник-директор, е тук от шест години. Разбира се, често ползуваме отпуски... Е, ето я и вашата стая, джентълмени. Ако се нуждаете от нещо, не се колебайте и ми се обадете.

Бигман се огледа наоколо. Стаята беше малка, но съдържаше две легла, прибиращи се в една ниша в стената, когато не се използват; два стола, за които важеше същото; една комбинация стол-бюро; малък клозет и в съседство с него – баня.

– Хей! – възкликна той. – Във всеки случай, това е много по-добро от кораба, а?

– Не е лошо – съгласи се Лъки. – Вероятно е едно от най-добрите им жилищни помещения.

– Защо не? – каза Бигман. – Допускам, че знае кой си.

– Не мисля, че знае, Бигман – отвърна Лъки. – Той смята, че съм субтемпорален инженер. Знае само, че ме е изпратил Съветът.

– Всеки знае кой си – възрази Бигман.

– Не всеки. Майндс, Гардома и Ъртейл... Слушай, Бигман, защо не идеш да се изкъпеш? А аз ще поръчам малко храна и ще им кажа да ми донесат от „Светкавичния Стар“ куфарчето с инструменти.

– На драго сърце – отвърна весело Бигман.

Бигман пееше високо под душа. Както обикновено в един безводен свят водата за къпане се поставяше под режим със строго предупреждение на стената за позволеното количество. Но Бигман беше роден и израснал на Марс. Той изпитваше огромно уважение към водата и не можеше да си позволи да я разхищава. И така Бигман използваше дезинфекционното средство обилно, водата пестеливо и пееше високо. После пристъпи към сушителя с принудителна циркулация на горещ въздух, който гъделичкаше тялото му със своите струи, а той се пляскаше с ръце, за да подсили ефекта.

– Хей, Лъки – подвикна Бигман, – храната на масата ли е? Гладен съм.

Той чуваше тихия говор на Лъки, но не можеше да различи нито дума.

– Хей, Лъки – подвикна повторно той и излезе от банята. На масата

имаше две димящи блюда с печено говеждо и картофи (леката острота на аромата показваше, че поне месото бе наистина една имитация от мая от морските градини на Венера). Лъки обаче не ядеше, а седеше на леглото и говореше по домофона.

Д-р Пивърейл гледаше втренчено от екрана на приемника.

– Е, в такъв случай, всички ли знаеха, че това ще бъде нашата стая?
– попита Лъки.

– Не всички, но аз наредих да подготвят стаята ви по общата радиоредба. Доколкото разбирам, няма причина за секретност. Предполагам, че всеки би могъл да чуе. Още повече, че вашата стая е една от запазените за важни гости. Това не е тайна.

– Разбирам. Благодаря ви, сър.

– Нещо нередно ли има?

– Няма нищо нередно – отвърна Лъки с усмивка и прекъсна връзка-та. Усмивката му изчезна и той се умисли.

– Ами – нищо нередно! – избухна Бигман. – Какво има, Лъки? Не ми разправяй на мене, че няма нищо нередно.

– Да, нещо не е в ред. Разглеждах екипировката тук. Тя представлява специално изолирани скафандри, предназначени, предполагам, за използване на Огряваната от Слънцето страна.

Бигман повдигна един от скафандрите, окачени в една ниша в стената. Беше учудващо лек за големината си. Този факт не можеше да бъде приписан на меркурианската гравитация, защото в купола се поддържаше нормалното земно притегляне.

Той поклати глава. Както обикновено, ако трябваше да използва скафандър от складовите запаси, вместо направен по поръчка, той трябваше да нагласи всички фитинги за най-малък възможен размер и дори тогава му беше неудобен. Бигман въздъхна примирено. Това бе наказанието, което търпеше поради недостатъчната си височина. За ръста си винаги мислеше като за „недостатъчно висок“, докато с неговите пет фута и два инча той си беше в действителност „нисък“.

– Марсиански пясъци! – възкликна Бигман. – Подготвили са всичко за нас: легла, баня, храна, скафандри.

– И още нещо – каза сериозно Лъки. – Смъртта чака в тази стая. Виж тук.

Лъки повдигна единия ръкав на по-големия скафандър. Сферичната става при рамото се придвижи леко, но когато оста ѝ се съедини с тази на рамото, Бигман видя една малка, едва забележима цепнатина. Тя щеше да остане напълно незабелязана, ако пръстите на Лъки не бяха

дръпнали краищата ѝ настрани.

Това беше разрез, направен очевидно от човек! Изолацията се показваше.

– Върху вътрешната повърхност има подобен разрез – добави Лъки.
– Този скафандър би издържал само докато стигна до Огряваната от Слънцето страна и тогава изкусно би ме убил.

4. НА БАНКЕТНАТА МАСА

– Ъртейл! – внезапно извика Бигман със свирепост, която стегна всеки мускул от дребното му тяло. – Този мръсник...

– Защо Ъртейл? – тихо попита Лъки.

– Той ни предупреди да преглеждаме скафандрите си, Лъки. Спомняш ли си?

– Разбира се. И аз точно това направих.

– Несъмнено той ни е погодил този номер. Намираме скафандър с разрез и мислим, че е благороден човек. Следващият път ще му станем лесна плячка. Не се хващай на въдицата му, Лъки. Той е един...

– Почакай малко, Бигман, почакай! Недей да правиш прибързани заключения. Ъртейл каза, че Майндс се е опитвал да убие и него. Да допуснем, че сме му повярвали. Да приемем, че Майндс се е опитвал да повреди скафандъра му и той е открил това навреме. Тогава логично е Ъртейл да ни предупреди да внимаваме за същия трик. Може би това е работа на Майндс.

– Марсиански пясъци, Лъки! Не може да бъде! Този младеж, Майндс, е натъпкан с хапчета за сън, а и откакто сме на тази нещастна скала не сме го изпускали от погледа си.

– Добре. Но откъде знаем дали Майндс спи и е под лекарско наблюдение? – попита Лъки.

– Гардома каза... – започна Бигман и млъкна.

– Точно така! Гардома каза! Все пак ние не видяхме Майндс. Знаем само какво е казал доктор Гардома, а той е голям приятел на Майндс.

– И двамата имат пръст в тази работа – каза Бигман, убеден мигновено в думите си. – Подскачащи комети...

– Чакай, чакай, не подскачай така. Велика Галактико, Бигман, аз само се опитвам да подреда мислите си, а ти все ме прекъсваш. – Тонът му беше толкова неодобрителен, колкото можеше да си позволи да бъде спрямо своя дребен приятел. – Досега си се оплаквал една дузина пъти, че не ти казвам всичко, което е в главата ми, преди да съм го обмислил окончателно – продължи той. – Ето защо го правя, глупако. Щом предлажа някоя теория, ти веднага си готов за въоръжено нападение.

– Съжалявам, Лъки – извини се Бигман. – Продължавай.

– И така, сега Ъртейл е лесно да бъде заподозрян. Никой не го обича. Дори доктор Пивърейл. Видя как реагира само при споменаване на

името му. С него се срещнахме само веднъж и ти не го хареса...

– Виж ти – промърмори Бигман.

– ...аз също не го харесах. Всеки може да повреди този скафандър и да се надява, че подозрението ще падне на Ъртейл, ако деянието бъде разкрито, а то сигурно ще бъде, ако не предварително, то след като убие някой.

– Всичко това ми е ясно, Лъки.

– От друга страна – продължи Стар, – Майндс вече се опита да се освободи от мен с бластерен изстрел. Ако опитът му е бил сериозен, той не изглежда да е от типа хора, които биха направили нещо така задкулисно като срязване на скафандъра. Колкото до доктор Гардома, аз не смятам, че би се замесил в убийството на един член на Съвета само от приятелски чувства към Майндс.

– Тогава какво решавах? – попита нетърпеливо Бигман.

– Засега нищо, освен че трябва да си лягаме – отвърна Лъки.

Той оправи леглото си и отиде в банята. Бигман погледна след него и сви рамена.

* * *

Скот Майндс седеше в леглото, когато на следващата сутрин Лъки и Бигман влязоха в стаята му. Беше бледен и изглеждаше уморен.

– Здравейте – поздрави ги той. – Карл Гардома ми каза какво се е случило. Не можете да си представите колко съжалявам.

Лъки отмина безмълвно тези негови думи.

– Как се чувствувате? – попита го той.

– Изтощен, но добре, ако разбирате какво искам да кажа. Ще бъда на вечерята, която дава Пивърейл.

– Разумно ли е това?

– Не искам да оставя Ъртейл да командва парада там, разказвайки на всеки, че съм луд – каза Майндс и на лицето му се изписа омраза. – Или пък доктор Пивърейл, по същата причина.

– Съмнява ли се доктор Пивърейл във вашия здрав разум? – попита тихо Лъки.

– Ами... вижте, Стар, откакто инцидентите започнаха да стават тежки, наблюдавам Огряната от Слънцето страна от един малък ракетен скутер. Длъжен съм. Този проект е мой. Досега аз... аз два пъти виждах нещо.

Майндс направи пауза.

– Какво виждахте, доктор Майндс? – подкани го да продължи

Лъки.

– Бих желал да го определя със сигурност. Но виждах нещото само от разстояние. То се движеше и приличаше на човек. Беше в скафандър. Но знаете ли, той не приличаше на нашите специално изолирани скафандри. Изглеждаше по-скоро като обикновен скафандър от обикновен метал, разбирате ли?

– Не се ли опитахте да го доближите?

– Да, но го изгубих. Снимките също не показаха нищо. Само светли или тъмни петна, които можеха да бъдат каквото и да е. Но това нещо се движеше под палещите лъчи на Слънцето, сякаш не го беше еня за горещината и радиацията. Дори понякога се спираше по няколко минути неподвижно на слънцето. Това ме поболя. Не е ли странно? Имам предвид това, че се спираше. Никой не стои неподвижно там. Въпреки топлоизолиращия скафандър човек гледа да си свърши работата по възможно най-бързия начин и да се махне оттам. В близост до терминатора горещината не е така силна, но все пак има радиация. Няма защо да се излагаш без нужда на нея. Теплоизолиращите скафандри не са свършена защита срещу гама-лъчите. Ако трябва да стоите неподвижно, отивате в сянката на някоя скала.

– Как си обяснявате всичко това?

– Не мисля, че нещото е човек – отвърна Майндс с глас, който бе спаднал до шепот.

– Да не искате да кажете, че е двукрак призрак? – попита внезапно Бигман, преди Лъки да му попречи.

Но Майндс само поклати глава.

– Употребих ли този израз на повърхността? – попита той. – Сякаш си спомням... Не, мисля, че е меркурианец.

– Какво? – извика Бигман. Гласът му прозвуча така, сякаш според него това е още по-лошо.

– Кой друг би могъл да издържи на слънчевата радиация и на горещината?

– Защо му е тогава скафандър? – попита Лъки.

– Е, това не зная – отвърна Майндс и в очите му се появи безпокойство. – Но все пак е нещо. След като се върнах в купола, установих че се знае на кое място е бил по това време всеки скафандър и всеки човек. Доктор Пивърейл няма да позволи организирането на експедиция за сериозно търсене. Твърди, че ни липсвала подходяща екипировка.

– Казахте ли му същото, което казахте и на мен?

– Сигурен съм, че ме взема за луд. Смята, че виждам отражения и

си въобразявам, че са хора. Но случаят не е такъв, Стар!

– Свързахте ли се с Научния съвет? – попита Лъки.

– Как бих могъл? Доктор Пивърейл нямаше да ме подкрепи. Ъртейл щеше да каже, че съм луд и те щяха да уважат неговото мнение. Кой би ме чул?

– Аз – отвърна Лъки.

Майндс се надигна рязко в леглото и протегна ръка, сякаш да улови ръката на Лъки, но после я отдръпна.

– Тогава вие ще го изследвате, нали? – попита той със задавен глас.

– Ще го изследвам, но по свой начин – обеща Лъки.

* * *

Другите бяха насядали вече край банкетната маса, когато пристигнаха Лъки и Бигман. Сред шумните поздравии при тяхното влизане и започналите представяния имаше очевидни признаци, че събирането не е от най-приятните.

Д-р Пивърейл седеше на председателското място. Тънките му устни и хлътналите бузи потрепваха. Той трудно поддържаше достолепен вид. Вляво от него се намиреше широкоплещестата фигура на Ъргеил. Беше се облегнал назад в креслото, а дебелиите му пръсти си играеха с чашата пред него.

В дъното на масата седеше Скот Майндс, който изглеждаше млад и уморен. Гледаше Ъртейл с чувство на гневно безсилие. До него беше д-р Гардома със замислен и угрижен поглед, сякаш готов да се намеси, в случай че Майндс си изпусне нервите.

Останалите места, с изключение на две празни от дясната страна на д-р Пивърейл, бяха заети от някои старши служители в обсерваторията. Единият от тях, Хенли Кук, който бе втори по старшинство в купола, приведе стройното си мършаво тяло напред и с двете си ръце стиска здраво ръката на Лъки.

Лъки и Бигман заеха местата си и салатите бяха сервирани.

– Точно преди да влезете се питахме дали младият Майндс трябва да ти спести разказа за великите чудеса, които готви за Земята като резултат от своите опити – каза веднага Ъртейл с дрезгав глас, който се извиси над общия разговор.

– Нищо подобно – отсече Майндс. – Аз сам ще говоря по този въпрос, ако не възразяваш.

– О, давай, Скот – усмихвайки се широко го подкани Ъртейл, – не се стеснявай. Е, чуи сега какво аз ще му кажа.

Ръката на д-р Гардома попадна сякаш случайно върху рамото на Майндс. Младият инженер сподави един вик на възмущение и не каза нищо.

– Известявам ви Стар, че този експеримент ще бъде добър. Той...

– Имам представа за експериментите – прекъсна го Лъки. – Основният резултат, една климатизирана планета, според мен е напълно постижим.

– Така ли? – намръщи се Ъртейл. – Радвам се, че сте оптимист. Бедният Скот не може да извърши дори подготвителната експериментална работа. Така ли е, Скот?

Майндс се понадигна, но ръката на д-р Гардома отново се озова на рамото му.

Погледът на Бигман сновеше от говорещ на говорещ, спирайки се с отращение на Ъртейл. Той не каза нищо.

Пристигането на основното ястие прекъсна за момент разговора, а д-р Пивърейл се опита отчаяно да го насочи към по-малко експлозивни теми.

За кратко време това му се удаде, но след това Ъртейл се наведе към Лъки с набодено последно късче от пържолата и каза:

– И така, вие сте за изпълнението на проекта на Майндс, нали?

– Мисля, че той е приемлив.

– Като член на Научния съвет трябва добре да прецените приемливостта му. Как ще реагирате, ако ви кажа, че експериментите тук бяха ненужни и че биха могли да се проведат на Земята срещу един процент от стойността им тук, само ако Съветът поне малко се грижеше да пести парите на данъкоплатците?

– По същият начин, както ако ми бяхте казали каквото и да било друго – остроумно му отвърна Лъки, запазвайки спокойствие. – Бих ви казал, мистър Ъртейл, че се опитвате да лъжете. Това е най-големият ви талант и предполагам най-голямото удоволствие.

Изведнъж настана гробна тишина. Млъкнаха всички, включително и Ъртейл. Дебелите му бузи изглежда увиснаха от изненада, а очите му се облещиха. Внезапно изпаднал в ярост, той стана от мястото си, наведе се през масата пред д-р Пивърейл и постави длан в непосредствена близост до чинията на Лъки.

– Никой лакей на Съвета... – кресна той. В това време Бигман също се раздвижи. Никой на масата не видя подробностите от това движение, тъй като то стана със светкавичната скорост на атакуваща змия, а кресненето на Ъртейл завърши с вик на изненада.

Над твърдо опряната върху масата ръка на Ъртейл сега стърчеше гравираната метална дръжка на ножа-силово поле.

Д-р Пивърейл бутна внезапно стола си назад, а от гърлата на всички мъже с изключение на Бигман се изтръгна вик на изненада. Дори Лъки изглежда се сепна.

– Разтвори си пръстите, непохватен дръвнико! – извиси се тенорът на ликуващия Бигман. – Разтвори ги и се сплескай на мястото си!

Ъртейл впери поглед в дребния си мъчител, без да разбере за момент какво му казва и после бавно разтвори пръстите си. Ръката му не беше наранена. Не бе обелено дори и малко парченце от кожата. Ножът-силово поле потрепваше в твърдия пластмасов плот на масата, показвайки един инч от своето трепкащо луминисцентно острие (не материя, а само тънко нематериално силово поле). Ножът беше забит в масата искусно и безпогрешно между втория и третия пръст на ръката на Ъртейл.

Той я дръпна рязко, сякаш внезапно бе обхваната от пламъци.

Бигман ликуваше.

– А следващият път, приятелче, когато посегнеш на Лъки или мен, ще ти отсека ръката – предупреди го той. – Какво ще кажеш, а? И ако възнамеряваш да кажеш нещо, направи го вежливо.

Бигман се пресегна за ножа, дезактивира острието му, хващайки го за дръжката и го прибра в калъфа на колана си.

– Не усетих, че приятелят ми е въоръжен – каза леко начумерен Лъки. – Сигурен съм, че съжалява загдето е смутил вечерята и се надявам, че мистър Ъртейл няма да вземе присърце инцидента.

Някой се засмя, а на лицето на Майндс се появи съдържана усмивка.

Ожесточеният поглед на Ъртейл се местеше от лице на лице.

– Няма да забравя това отношение – заяви той. – За мен е очевидно, че сенаторът не се ползува с дължимата му подкрепа и ще го известя за това. Обаче няма да мръдна от тук.

Той скръсти ръце, сякаш приканваше някой да се опита да го изгони.

Малко по малко разговорът стана общ.

– Знаете ли, сър, струва ми се, че лицето ви ми е познато – обърна се Лъки към д-р Пивърейл.

– Така ли? – попита астрономът с пресилена усмивка. – Не си спомням да съм ви срещал преди.

– Бил ли сте някога на Серес?

– Серес? – повтори старият астроном и погледна Лъки с лека изненада. Очевидно още не бе дошъл на себе си след епизода с ножа-силово

поле. – На този астероид се намира най-голямата обсерватория в Слънчевата система. На млади години съм работил в нея, а и сега често я посещавам.

– Чудя се дали не съм ви виждал там.

Докато говореше, Лъки не можеше да не си спомни тези вълнуващи дни, когато преследваха капитан Антън и пиратите, направили своите бърлози в астероидите. И особено деня, в който пиратските кораби атакуваха самото сърце на територията на Съвета върху повърхността на Серес, постигайки временна победа с дързостта на своето нападение. Но д-р Пивърейл поклати глава.

– Ако съм имал удоволствието да ви видя там, щях да си спомня, сър – отвърна вежливо той.

– Жалко – каза Лъки.

– Загубата е моя, уверявам ви. Тогава ми вървеше на загуби. В резултат на едно чревно заболяване аз пропуснах цялото пиратско нападение. Узнах за него само по дочутите разговори между моите болногледачки.

Възвърнал си доброто настроение, д-р Пивърейл огледа масата. Десертът беше сервиран от механичния подносоносач.

– Джентълмени, подхванахме малка дискусия относно проекта „Светлина“ – каза той и направи пауза, за да се усмихне любезно. – При създадите се обстоятелства темата не е особено приятна за обсъждане, но съм мислил много върху инцидентите, които смутиха повечето от нас. Изглежда сега е най-подходящият момент да ви кажа всичко, каквото мисля по този въпрос. В края на краищата доктор Майндс също присъствува тук. Похапнахме добре и сега, накрая имам да ви съобщя нещо интересно.

– Вие ли, доктор Пивърейл? – попита мрачно Ъртейл, нарушавайки дългото си мълчание.

– Защо не? – отвърна любезно астрономът. – Много пъти през живота си съм имал интересни неща за казване и ще споделя какво имам наум сега. – Той привлече вниманието на всички върху себе си. – Мисля, че зная цялата истина и само истината. Зная кой и защо причинява инцидентите, свързани с проекта „Светлина“.

5. ПОСОКАТА НА ОПАСНОСТТА

Върху старото благородно лице на астронома се изписа задоволство, когато огледа масата, вероятно поради факта, че е привлякъл изцяло всеобщото внимание. Лъки също огледа масата. Той улови израженията на хората, с които бе посрещнато изявлението на Пивърейл. Широкото лице на Ъртейл излъчваше презрение, д-р Гардома се мръщеше в недоумение, а лицето на Майндс беше още по-навъсено. Останалите изразяваха любопитство и интерес в различна степен.

Един човек привлече най-силно вниманието на Лъки. Това беше Хенли Кук, вторият по ранг след Пивърейл. Гледаше съсредоточено върховете на пръстите си, а на лицето му бе изписано нещо като смесица от отегчение и възмущение. Но когато вдигна поглед, физиономията му бе станала безразлична.

И все пак Лъки си помисли, че ще трябва да поговори с този човек. После отново съсредоточи вниманието си върху д-р Пивърейл.

– Саботьорът не може, разбира се, да е един от нас – говореше Пивърейл. – Доктор Майндс ми каза, че е направил разследване и е сигурен в това. Дори без разследване аз съм сигурен, че никой от нас не е способен на такова криминално действие. Все пак саботьорът трябва да е интелигентен, тъй като действа твърде упорито и то единствено срещу проекта „Светлина“, така че едва ли го прави случайно или от неинтелигентност.

– Хей – прекъсна го Бигман, – нима искате да кажете, че на Меркурий има местен живот? Това работа на меркурианци ли е?

Внезапно зажужаха объркани коментари и се чу смях, при което Бигман се изчерви.

– Е, не искаше ли доктор Пивърейл да каже точно това? – попита дребният марсианец.

– На Меркурий няма никаква форма на местен живот – подчерта един от астрономите. – В това сме сигурни.

– Откъде сте сигурен? – намеси се Лъки. – Проверил ли е някой?

Астрономът, който се обади, изглеждаше изненадан.

– Изследователски експедиции безспорно е имало.

Лъки се усмихна. На Марс той бе срещал разумни същества, за чието съществуване не знаеше никой друг. Открил бе полуразумни същества и на Венера, където никой не предполагаше, че ги има. Той не беше

готов да признае, че на някоя планета липсва живот или дори разум.

– Колко на брой бяха изследователските експедиции? – попита Лъки. – Колко пълно бе всяко изследване? Беше ли претърсена всяка квадратна миля?

Астрономът не отговори, само отмести погледа си встрани като повдигна вежди сякаш да каже: „Каква полза?“

Бигман се усмихна и малкото му лице се набръчка като лицето на джудже в добро настроение.

– Драги мой Стар – намеси се д-р Пивърейл, – изследванията не открия нищо. Въпреки че ние не изключваме напълно възможността да има живот на Меркурий, вероятността е твърде малка. Предполагаме, че единственият разумен вид в Галактиката е човешката раса. Сигурно е поне, че само него познаваме.

Лъки не можеше да се съгласи с това, защото си спомняше марсианските същества, представляващи чисто съзнание, но си замълча и остави стареца да продължи.

Намеси се обаче Ъртейл, който малко по малко бе възвърнал самообладанието си.

– Към какво всъщност се стремите – попита той и, което бе характерно за него, не можа да се съдържи да не добави, – ако изобщо се стремите към нещо?

Д-р Пивърейл не отговори пряко на Ъртейл. Той огледа лицата на всички, пропускайки умишлено агента на Конгреса.

– Работата е, че освен на Земята, хора има и на планетите от много други звездни системи – отбеляза астрономът и лицето му странно се промени. То побеля, а ноздрите му пламнаха, сякаш бе внезапно овладян от непреодолим гняв. – Например хора има на планетите на Сириус. Може те да са саботьорите?

– Защо пък те? – попита веднага Лъки.

– Защо не? Предприемали са агресии срещу Земята и преди.

Това беше истина. Не твърде отдавна самият Лъки Стар бе помогнал за отблъскването на една флотилия сириусиански нашественици, кацнала на Ганимед. Но тогава тя бе напуснала Слънчевата система без да се стигне до открит конфликт. От друга страна, за много земляни бе нещо съвсем обикновено да обвиняват сириусианците за всичко, което не е наред.

– Аз бях на Сириус само преди пет месеца – говореше разпалено д-р Пивърейл. – Посещението ми бе свързано с голяма бюрокрация. Сириус не посреща с добре дошли нито емигранти, нито посетители, но в

случая се касаеше за междузвездна астрономическа конвенция и аз успях да получа виза. Бях решил да видя всичко със собствените си очи и трябва да кажа, че не бях разочарован. Планетите на Сириус са рядко населени и са изключително децентрализирани. Обитателите им живеят на изолирани една от друга фамилни групи, използващи собствени енергийни източници и услуги. Всяка планета има своя група механични роби (няма друга подходяща дума) във форма на позитронни роботи, които вършат цялата работа. Сириусианците водят живот на военна аристокрация. Всеки от тях може да управлява космически крайцер. Те няма да мирясат, докато не унищожат Земята.

Бигман се размърда неспокойно на мястото си.

– Марсиански пясъци! Нека само се опитат! Това е всичко, което ще кажа!

– Ще се опитат, когато бъдат напълно готови – каза д-р Пивърейл. – И ако бързо не предприемем нещо, за да посрещнем опасността, те ще спечелят. Какво бихме могли да им противопоставим? Вярно, на Земята има милиарди хора, но колко от тях могат да се оправят в космоса? Ние сме шест милиарда зайци, а те са един милион вълци. Земята е безпомощна и с всяка измината година става още по-безпомощна. Изхранваме се със зърно от Марс и мая от Венера. Минералите получаваме от Астероидите, а също и от Меркурий, докато работеха мините. Защото, Стар, ако проектът „Светлина“ успее, Земята ще бъде зависима от космически станции за получаването на самата слънчева енергия. Не разбирате ли колко уязвими ни прави това? Едно внезапно нападение на предните постове на Системата от сириусианска нападателна команда може да предизвика паника и глад на Земята, дори без да я нападне директно. А можем ли да им отвърнем с нещо? Колкото и сириусианци да унищожим, останалите винаги ще бъдат самостоятелни и независими. Всеки от тях би могъл да продължи войната.

Старецът почти се задъхваше от ярост. Искреността му не будеше съмнение. Той сякаш изхвърляше от себе си нещо, което го задушаваше.

Погледът на Лъки отново се върна към втория по ранг след Пивърейл, Хенли Кук, който бе подпрял чело на огромния си юмрук. Лицето му беше зачервено, но на Лъки не му се струваше да е от гняв или възмущение. Причината беше по-скоро смущение.

– Защо да ни нападнат, доктор Пивърейл? – попита скептично Скот Майндс. – Ако са отишли на Сириус, защо ще се връщат на Земята? Какво може да искат от нас? Дори ако предположим, че я завладеят, те само ще трябва да ни издържат...

– Глупости! – отсече старши астрономът. – Те искат земните природни богатства, а не хората. Проумейте това. Съзнателно ще ни оставят да измрем от глад.

– Хайде, хайде – намеси се д-р Гардома. – Това е невъзможно.

– Не поради жестокост, а от идеологически подбуди – каза д-р Пивърейл. – Те ни презират. Едва ли ни смятат за нещо повече от животни. Самите сириусианци имат твърде расистко съзнание. От времето, когато първите земляни са колонизирали Сириус, те са се размножавали предпазливо, докато не са се освободили от болестите и много характерни черти, които са считали за нежелателни. На външен вид те са еднакви, докато земляните са различни по телосложение, ръст и цвят. Сириусианците ни смятат за по-низши и затова не ни разрешават да емигрираме на Сириус. Те не ми позволиха да присъствувам на конференцията, докато правителството не използва всички възможни средства, за да ги убеди да ме допуснат. Астрономите от всички други системи са добре дошли, но не и тези от Земята. В края на краищата, човешкият живот не означава много за тях. Концентрирали са се върху машините. Наблюдавах ги как се отнасят с техните метални хора. Те са едва ли не по-внимателни към един сириусиански робот, отколкото към сириусианец. За тях един робот се равнява по ценност на сто земляни. Гледят тези роботи. Обичат ги. За тях няма нищо по-прекрасно.

– Роботите са скъпи – промърмори Лъки. – Длъжни са да се отнасят внимателно към тях.

– Може би това е причината – съгласи се д-р Пивърейл. – Но хора, привикнали да се грижат за нуждите на машините, стават безчувствени към нуждите на себеподобните си.

Лъки Стар се наведе напред, подпирайки се с лакти на масата. Хубавото му, все още момчешко лице, бе сериозно.

– Доктор Пивърейл – каза той, – ако сириусианците са с расистко съзнание и са се възпитавали в еднообразие, те в края на краищата ще се провалят. Многообразието на човешката раса спомага за прогреса. Земята, а не Сириус, е водеща в научните изследвания. Ние, а не нашите сириусиански братовчеди, откриваме всяка година пред науката нови хоризонти. Дори позитронните роботи, които споменавате, са изобретени и усъвършенствувани от хората на Земята.

– Да, но земляните не извличат полза от работа – възрази астрономът. – Той би разстроил икономиката ни, а ние поставяме днешния комфорт и сигурност над утрешната безопасност. Използуваме научния си прогрес, за да ставаме по-слаби, докато Сириус използва своя, за да

става по-силен. Там е разликата и от това идва опасността.

Д-р Пивърейл се облегна рязко назад. Беше мрачен. Механичният подносоносач разчистваше масата. Лъки го посочи.

– Това е вид робот – каза той.

Механичният подносоносач вършеше тихо своята работа. Той представляваше робот с плоска повърхност, движещ се плавно върху диамагнитно поле, така че леко извитата му основа на практика изобщо не докосваше пода. Гъвките му пипала прибираха внимателно съдовете, поставяйки някои от тях на горната си повърхност, а други в един шкаф отстрани.

– Това е прост автомат – изсумтя д-р Пивърейл. – Той няма позитронен мозък и не може да се приспособи към никаква промяна в своята задача.

– Добре, значи казвате, че сириусианците саботират проекта „Светлина“, така ли? – попита Лъки.

– Да.

– Но защо?

– Може би това е част от по-голям план – сви рамена д-р Пивърейл. – Не зная какви проблеми има в останалата част от Слънчевата система. Може да са първите проучвания за последващо нападение и завладяване. Сам по себе си проектът „Светлина“ не означава нищо, а сириусианската опасност – всичко. Бих желал да отворя очите на Научния съвет и Правителството за тази истина.

Хенли Кук се изкашля и за пръв път проговори.

– Сириусианците са хора като всички нас – отбеляза той. – Ако се намират на планетата, тогава къде са?

– За да се открият е нужна изследователска експедиция – отвърна хладно д-р Пивърейл, – която да е добре подготвена и екипирана.

– Почакайте за момент – намеси се Майндс с блестящи от вълнение очи. – Аз бях на Огряваната от Слънцето страна на планетата и се кълна...

– Една добре подготвена и екипирана експедиция – повтори твърдо старият астроном. – Твоите спорадични бързи преминавания не означават нищо, Майндс.

Инженерът се запъна и млъкна смутен.

– Вие, Ъргейл, изглеждате недоволен от тези обяснения – каза внезапно Лъки. – Какво е вашето мнение за възгледите на доктор Пивърейл?

Агентът вдигна очи, в които дълго време се четеше омраза и

открито предизвикателство и срещна погледа на Лъки. Той очевидно не беше забравил, нито щеше да забрави станалото преди малко спречкване на масата.

– Ще запазя своето мнение за себе си – отвърна той, – но ще кажа само, че нищо от станалото тази вечер тук не ме е заблудило.

Той млъкна, а Лъки след като почака малко да продължи забележките си, се обърна към д-р Пивърейл.

– Питам се дали е необходима цяла експедиция, сър – каза Лъки. – Ако предположим, че сириусианците са тук, на Меркурий, можем ли да се досетим къде биха могли да бъдат?

– Давай, Лъки! – извика тържествуващо Бигман. – Дай им да разберат.

– Какво имате предвид? – попита Пивърейл.

– Какво би било най-добро за сириусианците? Ако те са саботирали проекта „Светлина“ на кратки интервали в продължение на месеци, за тях ще е най-удобно да имат база в близост до него. В същото време тя би трябвало да е трудно откриваема. Във всеки случай, те сигурно са изпълнили успешно второто изискване. Добре, къде би могла да се намира една такава удобна секретна база? Нека разделим Меркурий на две части: Огрявана от Слънцето страна и Тъмна страна. Струва ми се, че е глупаво да установяват база на Огряваната от Слънцето страна, защото тя е твърде негостоприемна поради голямата горещина и силната радиация.

– Не по-негостоприемна от Тъмната страна – промърмори Кук.

– Не, не – възрази веднага Лъки. – Тук грешите. Огряваната от Слънцето страна представлява една съвсем необикновена среда. Хората изобщо не са свикнали с условията, което предлага тя. Тъмната страна е нещо съвсем друго. Тя е просто земя, обърната към Космоса, където условията са добре познати. Тъмната страна е студена, но не по-студена от него. Тя е тъмна и безвъздушна, но не по-тъмна от която и да е непряко огрявана от слънчевата светлина част на Космоса и със сигурност не безвъздушна. Хората са се научили да живеят удобно в него и ще могат да живеят на Тъмната страна.

– Продължавайте – каза Пивърейл. Старческите му очи горяха от интерес. – Продължавайте, мистър Стар.

– Но установяването на база, която да действа в продължение на един многомесечен период, не е просто нещо. Обслужващите я хора трябва да имат кораб или кораби, за да се върнат един ден на Сириус. Или, ако се предвижда да бъдат прибрани от външен кораб, те все пак ще трябва да имат обширни складове за храна и вода, както и източник

на енергия. Всичко това заема място, а те трябва да са сигурни, че няма да бъдат открити. Остава само едно място, където биха могли да бъдат.

– Къде е то, Лъки? – попита Бигман, подскачайки на стола от нетърпение. Той поне не се съмняваше, че каквото и да каже Лъки, все ще бъде вярно. – Къде е то?

– В началото, когато пристигнах тук, доктор Майндс спомена за наличието на мини на Меркурий, които били изоставени. Само преди няколко минути доктор Пивърейл говори за меркурианските мини, които някога са работили. Оттук си извадих заключение, че на планетата има пусти миньорски шахти и коридори, които трябва да се намират или тук, или на Южния полюс, защото полярните области са единствените места с не твърде екстремни температури. Прав ли съм?

– Да, тук има мини – отвърна колебливо Кук. – Преди изграждането на обсерваторията куполът е бил миньорски център.

– Тогава ние се намираме върху огромна празна кухня в Меркурий. Ако сириусианците са скрили успешно голяма база, то къде другаде би могла да бъде тя? Ето откъде идва опасността.

Около масата премина одобрителен шепот, който внезапно беше нарушен от гърления тембър на Ъртейл.

– Всичко това е много хубаво, но до какво ще доведе? – попита той. – Какво възнамерявате да направите?

– Бигман и аз имаме намерение да влезем в мините веднага щом се приготвим – отвърна Лъки. – И ако там има нещо, ние ще го намерим.

6. ПРИГОТОВЛЕНИЯ

– Сами ли възнамерявате да отидете? – попита рязко д-р Гардома.

– Защо не? – намеси се Ъртейл. – Лесно е да се перчиш. Разбира се, че ще отидат сами. Там няма никой и нищо, и те го знаят.

– Желаете ли да се присъедините към нас? – попита Бигман. – Ако оставите голямата си уста, ще можете да се поберете в скафандъра.

– А на вас няма да ви стигнат и два с вашата – изръмжа в отговор Ъртейл.

– Няма смисъл да отивате сами, ако... – започна отново д-р Гардома.

– Едно предварително проучване няма да навреди – каза Лъки. – Всъщност, може би Ъртейл е прав. Възможно е да няма никой там. Ще държим връзка с вас в купола и се надявам, че ще успеем да се справим с всеки срещнат сириусианец. С Бигман сме свикнали да се оправяме в трудни положения.

– Да не говорим за това, че ние с Лъки ги обичаме – добави Бигман и малкото му лице се разтегли в усмивка.

Лъки се усмихна и стана.

– Бихте ли ни извинили... – каза той.

Ъртейл стана веднага, обърна се и излезе. Лъки замислено го проследи с поглед.

После спря минаващия покрай него Хенли Кук с леко докосване по лакътя. Кук вдигна очи. Погледът му изразяваше загриженост.

– Какво има, сър? – попита той.

– Бихте ли дошли веднага в нашата стая? – попита тихо Лъки.

– До петнадесет минути ще бъда там. Това устройва ли ви?

– Напълно.

Кук закъсня съвсем малко. Той пристъпи тихо в стаята им със загрижено изражение на лицето, което изглежда го съпътствуваше постоянно. Наближаваше петдесетте. Имаше ъгловато лице и светлокестенява коса, която бе започнала леко да посивява.

– Забравих да ви кажа къде се намира нашата стая. Извинявайте – каза Лъки.

Кук изглеждаше изненадан.

– Аз знаех къде сте настанени.

– Е, добре. Благодаря ви, че се отзовахте на нашата молба.

– О! – каза Кук и след малка пауза бързо добави – Ще се радвам, ако мога да ви бъда полезен с нещо.

– Има един малък проблем с изолираните скафандри в тази стая – каза Лъки. – Тези, които са предназначени за използване на Сгряваната от Слънцето страна.

– Топлоизолиращите скафандри ли? Не сме забравили филма с инструкцията, нали?

– Не, не. Аз го прожектирах. Става дума за съвсем друго нещо.

– Да няма повреда? – попита Кук.

– Има повреда – каза злорадо Бигман. – Вижте сам.

Той протегна ръце, за да покаже разрезите.

– Не разбирам... Това е невъзможно... Тук, в купола!

– Главното е да бъде подменен – каза Лъки.

– Но кой би го направил? Ще трябва да разберем.

– Няма смисъл да безпокоим доктор Пивърейл.

– Не, не – съгласи се веднага Кук, сякаш не бе и помислял за това.

– Ние ще установим подробностите, когато му дойде времето. Междувременно бих желал скафандърът да бъде сменен.

– Разбира се. Ще гледам да стане бързо. Нищо чудно, че сте искал да ме видите. Велики Космос... – Той стана мълчаливо и тръгна да си отива, но Лъки го спря.

– Почакайте, това е по-маловажно. Има други неща, които трябва да обсъдим. Между другото, преди да стигнем до тази дискусия... аз приех, че вие не сте съгласен с виждането на доктор Пивърейл за сириусианците.

– Предпочитам да не дискутирам това – намръщи се Кук.

– Наблюдавах ви, докато той говореше. Мисля, че не одобрявате казаното от него.

Кук седна отново, а кокалестите му пръсти се вплетоха здраво.

– Пивърейл е стар човек – каза той. – Години наред е имал вземане-даване със сириусианците. Вманиачил се е. Вижда ги дори под леглото си. Обвинява ги за всичко. Откакто се е върнал от Сириус, съвсем е озлобял поради трудностите, които са му създали.

– Какви трудности?

– А, сигурно не е било кой знае какво. Но те са го сложили под карантина. Настанили го в отделна сграда. Понякога били твърде вежливи, а друг път крайно груби. Предполагам, че по никакъв начин не е могло да му се угоди. Освен това го принудили да приеме позитронен робот, който да се грижи за личното му обслужване.

– И срещу това ли е възразявал?

– Той твърди, че са постъпили така, за да не се доближават до него самите те. Това исках да кажа. Приел е всичко като обида.

– Вие бяхте ли с него?

Кук поклати отрицателно глава.

– Сириус би приел само един човек, а той е най-старшият. Трябваше да отида аз. Той е твърде стар, наистина твърде стар.

Кук говореше дълбоко замислен.

– Между другото, всичко това е строго поверително – вдигна внезапно поглед той.

– Ще си остане между нас – увери го Лъки.

– А приятелят ви? – попита недоверчиво Кук. – Зная че е почтен, но понякога... ъ... малко се горещи.

– Хей – подвикна наежен Бигман. Лъки постави нежно ръка върху главата на дребния си приятел и поглади перчема му напред към челото.

– Той наистина е гореща глава – съгласи се Лъки, – както сам видяхте на банкетната маса. Не винаги успявам да го спра навреме. Понякога, когато е ядосан, използва езика и юмруците си, вместо главата. Това е нещо, което винаги трябва да имам предвид. Все пак, когато го помоля специално да мълчи, той го прави и това е достатъчно.

– Благодаря ви – каза Кук.

– Да се върнем към първоначалния ми въпрос – продължи Лъки. – Съгласен ли сте с доктор Пивърейл относно връзката на сириусианците с настоящия случай?

– Не. Откъде биха могли да знаят за проекта „Светлина“ и защо би ги интересувал? Не мисля, че ще изпратят кораби и хора и че ще рискуват да си имат неприятности в Слънчевата система, само за да прекъснат няколко кабела. Разбира се, доктор Пивърейл се чувствава засегнат от известно време...

– По каква причина?

– Е, Майндс и неговата група се настаниха в Купола, докато той беше на Сириус. Завари ги тук, като се върна. Знаеше, че все някога ще дойдат. Идването им е било запланувано от години. Въпреки това този факт беше удар за него.

– Опитвал ли се е да се отърве от Майндс?

– О, не. Нищо подобно. Дори беше приятелски настроен към него. Присъствието на Майндс го кара да чувствава, че някой ден ще бъде заменен и може би твърде скоро ще трябва да се пенсионира. А той предполагам избягва да мисли за този момент. Така за него беше

удоволствие да инсинуира тази афера със сириусианците. Тя е негово творение, нали разбирате.

Лъки кимна.

– Кажете ми, бил ли сте някога на Серес? – попита той.

Кук се изненада от смяната на темата, но каза:

– Случвало ми се е. Защо?

– С доктор Пивърейл или сам?

– Обикновено с него. Той ходеше по-често от мен.

– Бяхте ли там по време на пиратското нападение през миналата година? – попита с усмивка Лъки.

– Не – отвърна с усмивка и Кук, – но старецът беше. Чували сме няколко пъти тази история. Много го беше ядосала. На практика той никога не боледува, но този път напълно излязъл от строя. Пропуснал всичко.

– Е, значи така са протекли нещата... А сега мисля, че ще е по-добре да преминем към най-важната работа. Не бих желал да безпокоя доктор Пивърейл. Както казвате, той е стар човек. Вие сте вторият по старшинство и сте доста по-млад... – усмихна се Лъки.

– Да, разбира се. С какво мога да ви бъда полезен?

– Става дума за мините. Предполагам, че някъде в купола се намират архиви, карти, диаграми, които да ни подсказват разположението на главните шахти и т.н. Очевидно не можем да бродим напосоки.

– Сигурен съм, че има – съгласи се Кук.

– А вие можете да ги вземете и евентуално да ги разгледате с нас, нали?

– Да, разбира се.

– Предполагам, че добре познавате мините, доктор Кук, и се надявам, че са в добро състояние. Искам да кажа, че няма опасност от срутване или нещо подобно, нали?

– О, не. Сигурен съм, че такава опасност е изключена. Куполът е построен точно над някоя от шахтите и ние трябваше да проверим състоянието им, когато започна изграждането на обсерваторията. Шахтите са добре укрепени и напълно безопасни, особено в условията на меркурианската гравитация.

– Защо мините са били закрити, щом са в такова добро състояние? – попита Бигман.

– С право ме питате – отвърна Кук и лека усмивка наруши меланхоличното изражение на лицето му. – Кое обяснение искате: истинското или интересното.

– И двете – отвърна Бигман.

Кук им предложи да запушат, но получи отказ. После запали една цигара, след като я почука разсеяно върху опакоето на ръката си.

– Историята е следната – започна той. – Меркурий е с твърде висока плътност и имаше надежда, че е богат източник на тежки метали като олово, сребро, живак и платина. И така беше. Не както очаквахме, но достатъчно богат. За беда добиването им беше скъпо. Поддържането на мините тук и извозването на рудите за обработване до Земята или дори до Луната повишаваше твърде много цената им. Колкото до интересно обяснение, това е съвсем друга работа. Преди петдесет години, когато бе сложено началото на обсерваторията, мините бяха все още действащи, въпреки закриването на някои от шахтите. Първите астрономи са слушали разказите на миньорите и ги предавали на новодошлите. Те са част от меркурианската легенда.

– Какво се казва в разказите? – попита Бигман.

– Изглежда, че в шахтите са умирали миньори.

– Марсиански пясъци! – извика сприхаво Бигмаи. – Те умират навсякъде. Да не мислите, че някой живее вечно?

– Тези миньори са умирали от замръзване.

– Така ли?

– Замръзването е било мистериозно, защото в онези дни шахтите са били добре отоплени и енергийните източници на скафандрите са действували. Разказите непрекъснато са били украсявани, така че накрая миньорите са искали да влизат само в главните шахти и то на групи, а страничните шахти са игнорирани напълно. Затова мините са били закрити.

– Ще донесете ли плановете на мините? – попита Лъки.

– Веднага. И ще подменя този топлоизолиращ скафандър.

Започнаха да се стягат като за важна експедиция. Донесоха и изпробваха един нов топлоизолиращ скафандър, но се отказаха от него. Всъщност им трябваше само обикновен скафандър, предназначен за Тъмната страна.

Разучиха донесените плановете. Лъки и Кук екипираха възможния път за изследване, следвайки главните шахти.

Лъки остави Бигман да се погрижи за опаковането на допълнителните рации с хомогенизирана храна и с вода (които можеха да поглъщат без да снемат скафандъра), да се увери, че акумулаторите са заредени и налягането в кислородните бутилки е нормално и да провери производителността на системата за изхвърляне на отпадъците и тази на

овлажнителя.

Самият Лъки предприе кратко пътуване до техния кораб „Светкавичния Стар“. Пътуването извърши по повърхността, носейки една полева раница, чието съдържание запази в тайна от Бигман. Той се върна без нея, но с два малки извити предмета наподобяващи токи от дебел колан с матово стоманеносиво покритие и гладък като стъкло червен правоъгълник в средата.

– Какво е това? – попита Бигман.

– Микроергометър – отвърна Лъки. – Опитен образец. Знаеш ли, подобен е на ергометрите на патрулен кораб, само дето неговите са закрепени за пода.

– Какво могат да откриват тези уреди?

– Е, радиусът им на действие не е двеста хиляди мили подобно на един корабен ергометър, но могат да откриват източници на атомна енергия на разстояние от около десет мили. Виж, Бигман, от тук се пуска в действие. Разбра ли?

Лъки натисна с нокътя на палеца си малко отвърстие от едната страна на механизма. Един метален сектор влезе навътре, после излезе навън и червеното петно на повърхността му веднага засвети ярко. Лъки насочи ергометъра последователно в няколко посоки. В една от тях червеното петно засвети с енергията на нова звезда.

– Вероятно в тази посока се намира електроцентралата на купола. Можем да нагласим механизма да заличи резултата. Малък трик. – Той усърдно се зае с нагласяването на две малки лостчета, така вградени наравно с повърхността, че бяха почти невидими. Той се усмихваше докато работеше, а младото му лице сияеше от удоволствие. – Знаеш ли, Бигман, не се е случвало да посетя чичо Хектор и той да не ме натовари с последните изобретения на Съвета. Твърди, че при рисковете, които поемаме винаги с теб (ти знаеш маниера му на говорене), се нуждаем от тях. Макар понякога да мисля, че иска от нас просто да изпробваме тези уреди при полеви условия. Този все пак може би ще ни бъде от полза.

– Как, Лъки?

– По следния начин, Бигман. Ако в мините има сириусианди, те сигурно притежават малка атомна централа. Няма начин, защото ще се нуждаят от енергия за отопление, електролиза на водата и т.н. Този ергометър би я открил от достатъчно голямо разстояние. Служи и за още нещо...

Той млъкна и Бигман огорчен стисна устни, защото знаеше какво означава мълчанието. В главата на Лъки се въртяха мисли, за които по-

късно щеше да заяви, че са били твърде неясни, за да ги изложи.

– За мен ли е единият от ергометрите? – попита Бигман.

– Позна – отвърна Лъки и го подхвърли към него. Бигман го улови във въздуха.

Когато излязоха от стаята, Хенли Кук вече ги чакаше. Той носеше скафандрите им.

– Мисля, че ще мога да ви заведа до най-близкия вход към шахтите – каза той.

– Благодаря – рече Лъки.

Периодът за сън в купола беше към своя край. Хората от Земята винаги установяват редуване на будуване и сън подобно на земното, дори когато липсват ден и нощ, от които да се ръководят. Лъки умишлено избра това време, тъй като не искаше да влезе в мините начело на шествие от любопитни. В това отношение д-р Пивърейл му оказа съдействие.

Коридорите на купола бяха пусти, а осветлението слабо. Около тях изглежда цареше гробна тишина, на фона на която отекваха само стъпките им.

Кук спря.

– Това е вход номер две – каза той.

– Добре – кимна Лъки. – Надявам се, че скоро ще се видим отново.

– Точно така.

Кук управляваше шлюза с присъщата му мрачна тържественост, докато Лъки и Бигман поставяха шлемовете си, притискайки ги силно по линията на съединяване. Лъки бе така свикнал с консервирания въздух, че пое първата глътка от него почти с удоволствие.

В шлюза влезе първо Лъки, а след него и Бигман. Стената се затвори зад тях.

– Готов ли си, Бигман? – попита Лъки.

– Ти позна, Лъки – чу думите му в шлема си той.

В мъждивата светлина на въздушния шлюз дребната фигура на Бигман приличаше на сянка.

После се отвори насрещната стена. Те усетиха излитането на въздуха във вакуума и излязоха през отвора.

Едно докосване на външното контролно табло и стената отново се затвори зад тях. Този път светлината изчезна напълно.

Те установиха, че се намират в абсолютния мрак на тихите и пусти мини на Меркурий.

7. МИНИТЕ НА МЕРКУРИЙ

Лъки и Бигман включиха светлините на скафандрите и в известна част от пространството мракът се разсея. Осветиха простиращия се пред тях тунел. Светлинният лъч имаше обикновените ясно очертани ръбове, които бяха неизбежни във вакуума. Всичко извън лъча оставаше в пълен мрак.

Високият мъж от Земята и нисичкият му спътник от Марс се обърнаха с лице към тази тъмнина и се отправиха към вътрешността на Меркурий.

Под излъчваната от скафандрите светлина Бигман оглеждаше любопитно тунела, подобни на който бе виждал на Луната. Плавно заоблен от използването на бластери и от дезинтеграционни процедури, той се простираше прав и равен пред тях. Стените извиваха нагоре и се сливаха със скалния таван. Овалното напречно сечение, леко сплеснато нагоре и напълно равно отдолу, бе направено за получаването на най-голяма конструктивна здравина.

Бигман можеше да чуе стъпките си през въздуха на собствения си скафандър, а стъпките на Лъки усещаше само като леко вибрационно потрепване на скалата. Това съвсем не беше звук, но за човек като Бигман, прекарал голяма част от живота си във вакуум или в среда близка до вакуума, имаше почти същото значение. Той можеше да „чува“ вибрацията на масивната материя, както човек на Земята чуваше вибрацията на въздуха, наречена „звук“. Те минаваха периодично покрай скални колони, които бяха оставени невзривени и служеха като подпори на скалните пластове между тунела и повърхността. Те приличаха на подпорите от мините на Луната, само че бяха по-дебели в повече на брой. Това имаше смисъл, защото гравитацията на Меркурий, макар и слаба, бе два и половина пъти по-силна от тази на Луната.

От главния тунел, по който се движеха, се отклоняваха странични галерии. Лъки изглежда не бързаше, защото спираше на всеки отвор, за да го сравни с картата, която носеше.

За Бигман най-голяма тъга в мините навяваха следите от някогашното човешко присъствие: болтовете, към които са били прикрепени илюминаторните плоскости, поддържащи в коридорите дневна светлина; слабите белези, където парамагнитните релета някога са осъществявали тегленето на количките със злато; страничните ниши със стаи и

лаборатории, където миньорите са се хранили при полевите кухни или са изпробвали образците злато. Сега всичко беше изтръгнато и разрушено. Останали бяха само голи скали.

Но Бигман не беше човек, който размишлява твърде дълго над такива неща. По-скоро го безпокоеше бездействието. Не беше дошъл тук само на разходка.

– Лъки, ергометърът не показва нищо – каза Бигман.

– Зная, Бигман. Използуй шифъра.

Лъки каза това тихо, без специално наблягане, но Бигман знаеше значението му. Той бутна регулиращото копче на радиото си до белега, който активира една защита на носещата вълна и шифрова съобщението. Един скафандър не притежаваше такова устройство, но то бе обичайно за Лъки и Бигман. Бигман бе добавил шифрованото устройство към регулиращото копче на радиото при подготвянето на скафандрите почти подсъзнателно.

Сърцето на Бигман заби малко по-бързо. Когато Лъки поискваше шифрована радиовръзка между тях, опасността беше близо.

– Какво има, Лъки? – попита той.

– Време е да поговорим – отвърна Лъки. Гласът му прозвуча съвсем слабо и сякаш идваше неопределено от всички посоки. Това се дължеше на неизбежното несъвършенство на приемащия дешифратор, който винаги добавяше лек шум. – Съгласно картата, това е тунел 7а и той е свързан с една от вертикалните шахти, които водят към повърхността. Аз ще поема към нея.

– Към нея ли? Защо? – попита учудено Бигман.

– За да стигна до повърхността – отвърна с усмивка Лъки. – За какво друго?

– С каква цел?

– За да отида по повърхността до хангара и „Светкавичния Стар“. Последния път, когато ходих до кораба, взех със себе си новия топлоизолиращ скафандър.

Бигман премисли чутото и бавно попита:

– Означаваше ли това, че ще се отправиш към Огряваната от Слънцето страна?

– Точно така. Ще се отправя към голямото Слънце. Невъзможно е да се загубя. Ще следвам сиянието от короната му на хоризонта. Това много опростява нещата.

– Стига, Лъки! Аз пък мислех, че сириусианците са в мините. Не го ли доказа на банката?

– Не, Бигман. Не го доказах. Само се постарах да говоря така, че да прозвучи като доказателство.

– Тогава защо не ми каза?

– Защото по този въпрос сме спорили и преди. Не исках да го засягам отново. Не мога да рискувам да избухнеш ненавреме. Ако бях ти казал, че нашето слизане тук е част от един по-голям план и ако Кук те беше раздразнил по някаква причина, ти можеше да ни провалиш.

– Не бих го сторил, Лъки. Ти просто не обичаш да говориш за нещо, докато не си напълно готов.

– И това е вярно – призна Лъки. – Във всеки случай, положението е следното. Исках всички да мислят, че отивам в мините и че нямам никакво намерение да се отправям към Огрявалата от Слънцето страна. Най-безопасният начин да се погрижа за това беше да убедя всички, дори и теб, че е така.

– Можеш ли да ми кажеш защо ще ходиш там, Лъки или все още е строга тайна?

– Мога да ти кажа. Силно подозирам, че някой от купола стои зад саботажа. Не вярвам на историята със сириусианците.

Бигман беше разочарован.

– Искаш да кажеш, че тук, долу, в мините няма нищо ли?

– Може би бъркам, но съм съгласен с доктор Кук. Твърде невероятно е сириусианците да са вложили цялото си усърдие в установяването на секретна база на Меркурий, само за да извършат един незначителен саботаж. Ако са имали това намерение, много по-вероятно е за целта да са подкупили някой землянин. В края на краищата кой повреди топлоизолиращия скафандър? Поне в това сириусианците не могат да бъдат обвинени. Дори доктор Пйвъррейл не предположи, че в купола може да има сириусианци.

– Тогава ти търсиш предател, а Лъки?

– Търся саботьора. Той може да е сириусиански агент или да действа по собствени мотиви. Надявам се, че отговорът е на Огряваната от Слънцето страна и че моята димна завеса относно нашествие от мините няма да даде възможност на виновника да се скрие или да ми подготви неприятно посрещане.

– Какво очакваш?

– Ще знам, когато го открия.

– Добре – каза Бигман. – Измами ме, Лъки. Да вървим.

– Почакай! – извика искрено смутен Лъки. – Казах, че аз отивам. Има само един топлоизолиращ скафандър. Ти ще останеш тук.

За пръв път употребеното от Лъки местоимение достигна съзнанието на Бигман. Той бе казвал все „аз“ и нито веднъж „ние“.

– Лъки! – извика той, разкъсван между обидата и слисването. – Защо трябва да остана?

– Защото искам хората в купола да са сигурни, че сме тук. Ти ще държиш картата и ще следваш пътя, за който говорихме или подобен на него. Ще докладваш на Кук всеки час. Казвай му къде се намираш и какво виждаш. Казвай му истината. Не трябва да ги мамиш в нищо друго, освен че съм с теб.

– А какво ще стане, ако поискат да говорят с теб? – попита Бигман, след като помисли малко.

– Кажим им, че съм зает. Извикай, че май си видял сириусианец или че трябва да прекъснеш. Измисли нещо, за да продължават да мислят, че съм с теб. Разбираш ли?

– Марсиански пясъци! Значи ще отидеш на Огряваната от Слънцето страна и ще запазиш цялото забавление за себе си, а аз ще се скитам в тъмното и ще си правя играчки по радиото.

– Кураж, Бигман. Може би в мините наистина има нещо. Аз не винаги съм прав.

– Обзалагам се, че този път си прав. Тук, долу, няма нищо.

– Тук е Смъртта от измръзване, за която говори Кук – не можа да не се пошегува Лъки. – Можеш да я изследваш.

– О, млъкни! – извика Бигман, неразбрал шегата. Последва кратка пауза. После ръката на Лъки легна върху рамото на приятеля му.

– Наистина, това не е смешно, Бигман, и аз съжалявам. Но не се отчайвай. Съвсем скоро отново ще бъдем заедно. Знаеш го.

– Добре – съгласи се Бигман и бутна ръката на Лъки встрани. – Не ме утешавай. Ще направя каквото казваш. Само че вероятно ще получиш слънчев удар, когато не съм там да те държа под око.

– Ще се опитам да бъда внимателен – засмя се Лъки.

Той се обърна и тръгна по тунел 7а, но не бе направил и две крачки, когато Бигман го повика.

– Лъки!

Лъки спря.

– Какво?

– Слушай – прокашля се Бигман, – не поемай неразумни рискове, чу ли? Искам да кажа, че няма да съм наоколо, за да те предпазя от неприятност.

– В този момент ми приличаш на чичо Хектор – каза Лъки. – Може

би ще последваш някои от собствените си съвети, а?

И така, както винаги, те изразиха истинската си взаимна привързаност. Лъки му махна с ръка и остана за момент проблясващ в светлината на Бигмановия скафандър. После се обърна и се отдалечи.

Бигман продължи да наблюдава как фигурата на Лъки постепенно се топи в заобикалящите го сенки, докато свърна в един завои на тунела и се изгуби от погледа му. Сега тишината и самотата му се сториха двойно по-големи. Някой друг би се почувствувал загубен и смазан, открийвайки че е сам. Но това бе Джон Бигман Джонс, затова стисна зъби и продължи с уверена крачка по главния тунел.

Петнадесет минути по-късно Бигман осъществи първата връзка с купола. Чувствуваше се нещастен. Как можа да повярва, че Лъки сериозно очаква приключение в мините? Защо му бе наредил да се свързва по радиото с купола? За да могат сириусианците да прехващат и следят съобщенията ли?

Насочените радиовълни бяха, разбира се, непроницаеми, но съобщенията не бяха шифровани. Някой радиолъч обаче не е толкова непроницаем, че да не може да се проникне в него.

Бигман се зачуди защо Кук се бе съгласил на едно такова споразумение, но почти веднага се досети, че той също не вярва в сириусианците. Само Бигман бе повярвал. Голям умник!

Свърза се с Кук и използва уговорения сигнал, съобщаващ, че не се вижда неприятел.

– Не виждате ли неприятел? – прогърмя веднага в отговор гласът на Кук.

– Марсиански пясъци, да! Лъки е двадесет фута пред мен, но няма никакви признаци за подобно нещо. Слушайте, когато следващия път ви звънна уговорения сигнал, че не се вижда неприятел, считайте, че съм ви го казал.

– Нека говоря с Лъки Стар.

– За какво? – попита небрежно Бигман. – Ще ви го дам следващия път.

– Добре – съгласи се след известно колебание Кук.

Няма да има следващ път, каза си Бигман. Той щеше само да изпраща сигнал, че не вижда неприятел и толкова... Но колко ли дълго ще броди в мрака преди да чуе Лъки? Час? Два? Шест? Ами ако изминат шест часа без вест? Колко дълго трябваше да остане? Колко дълго можеше да остане?

А какво щеше да се случи, ако Кук поиска точна информация?

Лъки бе му казал да описва разни неща, но ако не успее да поддържа заблудата? Какво ще се случи ако се изпусне и се разбере, че Лъки е на Огряваната от Слънцето страна? Той никога повече нямаше да му се доверява. За нищо!

Бигман отхвърли тази мисъл. Съсредоточаването върху нея нямаше да му донесе нищо добро.

Само да имаше с какво да се разсее. Нещо друго освен мрака и вакуума, слабата вибрация от собствените му стъпки и шума от дишането му.

Той спря, за да провери местоположението си в главния тунел. Страничните проходи бяха обозначени с букви и цифри, издълбани отчетливо в стените им. Времето не бе успяло да ги заличи. Проверката не беше трудна. Ниската температура обаче правеше картата крехка и затрудняваше боравенето с нея, а това не подобряваше настроението му. Той насочи светлината на скафандъра на контролното табло на гърдите си, за да нагласи осушителя. Вътрешната повърхност на лицевото прозорче бе започнала леко да се замъглява от дишането му. Може би поради повишаването на температурата в скафандъра, каза си той.

Бигман току-що бе завършил настройката, когато рязко обърна глава на една страна, сякаш се вслушваше.

Всъщност той правеше точно това. Беше се напрегнал, за да почувства ритъма на слабата вибрация, което бе възможно само защото беше спрял.

Бигман затаи дъх и спря неподвижен като скалистите стени в тунела.

– Лъки? – прошепна той в предавателя. – Лъки?

Пръстите на дясната му ръка нагласиха копчето върху контролното табло. Вълната на предаване бе шифрована. Никой друг освен Лъки не би могъл да долови този лек шепот и той би трябвало скоро да му отговори. Бигман се срамуваше да си признае колко би го облекчил неговият глас.

– Лъки? – попита отново той.

Вибрациите продължиха. Отговор нямаше.

Дишането на Бигман се учести. Обзе го луда радост, породена от вълнението, което винаги го завладяваше при приближаването на опасност.

В мините имаше още някой, но не беше Лъки. Тогава кой? Сириу-сианец? Ами ако Лъки се окаже всъщност прав, макар да си мислеше, че прави само димна завеса?

Може би.

Бигман извади бластера и угаси светлината на скафандъра.

Ами ако сириусианците знаят, че той е тук? Не идват ли да го заловят?

Вибрациите не бяха неясните неритмични „звуци“ от стъпките на много хора или дори на двама-трима. За острия слух на Бигман отчетливото „трум, трум“ бе „звукът“ от стъпките само на един ритмично приближаващ се човек. А той би срещнал без страх сам човек навсякъде и при всякакви обстоятелства.

Безшумно протегна ръка и докосна по-близката стена. Вибрациите станаха значително по-осезателни. Значи другият се движеше в тази посока.

Докосвайки леко стената с ръка, Бигман се придвижи напред в непрогледния мрак. Предизвиканите от другия вибрации бяха твърде интензивни и безгрижни. Или си мислеше, че е сам в мините (както Бигман преди малко), или, ако следваше Бигман, не постъпваше мъдро във вакуума.

Стъпките на Бигман затихнаха до леко шумолене, започна да се движи като котка. Вибрациите от стъпките на другия обаче не се промениха. Ако той следваше Бигман по звука, внезапната промяна в напредването на последния би трябвало да рефлектира и в неговите стъпки. Но не настъпи никаква промяна. Остана първото предположение.

Бигман свърна вдясно при входа на следващия страничен тунел и продължи. Ръката му върху стената веднага го ориентира за посоката и той се насочи към другия.

И в този момент далеч напред в тъмнината се появи ослепителен лъч светлина от скафандър, който попадна за миг върху Бигман. Той замръзна неподвижен до стената.

Светлината изчезна. Другият беше пресякъл тунела, по който вървеше Бигман. Не беше продължил по него.

Бигман избърза без усилие напред. Той щеше да намери пресечката и да последва непознатия. Те щяха да се срещнат. Той, Бигман, като представител на Земята и Научния съвет и врагът, представител на... кого ли?

8. ВРАГЪТ В МИНИТЕ

Бигман беше пресметнал правилно. Когато откри отвора, светлината на другия заподскача пред него. Собственикът ѝ не подозираше присъствието му. Нямахме друг вариант.

Бластерът на Бигман беше готов. Той можеше да стреля безпогрешно, но един бластер не оставяше много след себе си. Мъртъвците не разказват истории, а мъртвите врагове не изясняват мистерии.

Той го преследваше с търпението на котка, скъсявайки разстоянието помежду им, като следваше светлините и се опитваше да прецени естеството на врага.

С бластер, готов за стрелба, Бигман се зае да осъществи първия контакт. Първо радиото! Пръстите му бързо нагласиха копчетата за общо местно предаване. Може би врагът нямаше подходяща екипировка за приемане на вълновата дължина, на която Бигман можеше да предава. Невероятно, но възможно! Много невероятно и едва ли – възможно!

Все пак това нямаше значение. Винаги съществуваше алтернатива за светлинен бластерен изстрел срещу стената. Той би направил неговия въпрос достатъчно ясен. Един бластер има авторитет и начин на изразяване, който е разбираем навсякъде и на всеки език.

– Стой! – извика той с цялата сила, на която бе способен тънкият му глас. – Стой на място и не се обръщай! Към теб е насочен бластер!

Бигман включи светлината на скафандъра си и врагът замръзна в блясъка ѝ. Дори не направи опит да се обърне, което бе за Бигман достатъчно доказателство, че е приел съобщението.

– Сега се обърни! – заповяда Бигман. – Бавно!

Фигурата се завъртя. Бигман държеше дясната си ръка в лъча светлина. Металната ръкавица обхващаше плътно едрокалибрения бластер. Очертанията му се виждаха достатъчно добре на светлината.

– Бластерът е зареден – каза Бигман. – И преди съм убивал хора с него, а съм и отличен стрелец.

Врагът очевидно имаше радио и приемаше, защото погледна бластера и направи движение с ръка, сякаш да предотврати евентуален изстрел.

Бигман изследва това, което можеше да види от скафандъра на врага и констатира, че е съвсем обикновен (И сириусианците ли използват такива познати модели?).

– Включен ли си на радиопредаване? – попита рязко Бигман.

Внезапният звън в ухото му го накара да подскочи. Гласът беше познат, макар и малко изменен от радиото.

– Това е писък на калугерица¹, нали? – каза гласът. Никога през живота си Бигман не бе имал нужда от такава воля, за да не използва бластера си.

Оръжието подскочи конвулсивно в ръката му, а фигурата се дръпна бързо встрани.

– Ъртейл! – извика Бигман.

Изненадата му се превърна в разочарование. Не беше сириусианец! Само Ъртейл!

После в главата му проблесна мисълта: „Какво правеше Ъртейл тук?“

– Да, аз съм Ъртейл – каза той, – така че махни бластера.

– Ще го махна, когато аз реша – отвърна Бигман. – Какво търсиш тук?

– Мисля, че мините на Меркурий не са твоя частна собственост.

– Докато имам бластера, са мои, тлъстолико приятелче.

Бигман мислеше усилено и в известна степен безрезултатно. Какво да го прави сега този отровен скункс? Ако го върне обратно в купола, ще разкрие факта, че Лъки не е вече в мините. Би могъл да им каже, че се бави някъде, но тогава те щяха да заподозрат нещо нередно или да се забеспокоят защо не се обажда. И в какво престъпление можеше да обвиня Ъртейл? Мините бяха със свободен достъп за всички.

От друга страна не можеше да остане безкрайно дълго с насочен към него бластер.

Ако Лъки беше тук, той би намерил изход...

Сякаш телепатична искра пресече вакуума между двамата мъже, когато Ъртейл внезапно попита:

– А къде все пак е Лъки?

– Бъди спокоен – отвърна Бигман, а после изведнъж го попита с укор: – Преследваше ни, нали? – Той направи жест с бластера, сякаш да го накара да говори.

В светлината от скафандъра на Бигман скритото зад прозорчето на шлема лице на другия се наведе леко надолу, сякаш да проследи бластера.

– И ако е така – какво? – понита той.

1. Вид птичка – Б.пр.

Положението отново бе безизходно.

– Тръгнал си към един страничен проход, за да ни изненадаш в гръб – обвини го Бигман.

– Казах вече – какво от това? – Гласът на Ъртейл прозвуча почти лениво, като че ли собственикът му беше напълно отпуснат и се забавляваше от факта, че срещу него е насочен бластер. – Но къде е твоят приятел? Някъде наблизо ли е?

– Зная къде е. Не е нужно да се безпокоиш.

– Безпокоя се. Повикай го. Радиото ти е на локално предаване, иначе не бих те чувал толкова добре... Имаш ли нещо против ако включа устройството за подаване на вода? Жаден съм.

Ръката му бавно се задвижи.

– Кротко – предупреди го Бигман.

– Само да пийна малко.

Бигман го наблюдаваше напрегнато. Той не очакваше да бъде заведено някакво оръжие от таблото на гърдите, но светлината от скафандъра можеше да бъде внезапно засилена до ослепителна интензивност или... или... каквото и да е друго.

Докато Бигман стоеше нерешителен, пръстите на Ъртейл завършиха своето движение и сега се чуваше само шумът от гълтането.

– Уплаших ли те? – попита спокойно Ъртейл.

Бигман не можа да отговори нищо.

– Е, извикай го, де! – Гласът на Ъртейл стана по-рязък. – Извикай Стар!

Под въздействие на заповедта ръката на Бигман започна да се движи и спря.

– Почти нагласи копчето на радиото, нали? – засмя се Ъртейл. – Нуждаеш се от предаване на разстояние. Май не е наблизо, а?

– Няма такова нещо! – извика раздразнен Бигман, който изгаряше от унижение.

Огромният и злъчен Ъртейл беше умен. Стоеше там като мишена на бластера и въпреки това печелеше битката, оказвайки се господар на положението, докато позицията на Бигман с всяка измината секунда ставаше все по-неудържима. Той не можеше нито да стреля, нито да прибере бластера и нито да си отиде, нито да остане.

Една безумна мисъл мина през главата му. А защо да не стреля? Но Бигман знаеше, че не би могъл. Нямаше повод. А и да имаше, насилствената смърт на пратеника на сенатора Свенсон би причинила ужасни неприятности на Научния съвет. И на Лъки!

Ех, да беше тук...

И понеже горещо желаше това, сърцето му подскочи, когато светлината от скафандъра на Ъртейл се повдигна леко и фокусира зад него, а той го чу да казва:

– Не. Всъщност аз бъркам, а ти си прав. Ето, той идва.

– Лъки... – обърна се Бигман.

Ако не беше напрегнат, би изчакал достатъчно спокойно Лъки да дойде при тях и да сложи ръка на рамото му. Но положението му беше критично, а желанието да намери изход от него неудържимо.

Бигман имаше време само да извика „Лъки“ преди да падне под удара на тяло, два пъти по-масивно от неговото.

За няколко секунди успя да задържи бластера, но железните пръсти на другия се бяха вкопчили в ръката му и я извиваха. Изкара му въздуха, главата му се замая от внезапната атака, а бластерът изчезна.

Тежестта се махна от Бигман, но като се обърна, за да се изправи на крака, видя надвесения над него Ъртейл и дулото на собствения му бластер.

– Аз също имам бластер – отбеляза зловещо Ъртейл, но мисля, че ще е по-добре да използвам твоя. Остани на ръце и колена. Така е по-добре.

Никога през живота си Бигман не беше се мразил толкова много. Да се остави да бъде измамен и изигран по този начин. Той почти желаше смъртта. Предпочиташе да умре, отколкото да погледне Лъки в очите и да каже: „Той се втренчи в мене и каза, че идваш и аз се обърнах...“

– Стреляй, ако ти стиска – каза Бигман със задавен глас. – Стреляй, а Лъки ще те намери и ще се погрижи да прекараш останалата част от живота си прикован с вериги към най-малкия и най-студен астероид, използван някога за затвор.

– Лъки ли ще направи това? Къде е той?

– Намери го.

– Ще го намеря, защото ти ще ми кажеш къде е и защо е слязъл в минутите. Какво прави тук?

– Търси сириусианци. Нали чу.

– Ба, търси кометен газ! – изръмжа Ъртейл. – Този стар глупак, Пивърейл, може да си говори за сириусианци, но твоят приятел не е повярвал и дума от приказките му. Не би повярвал дори ако имаше ум колкото твоя. Слязъл е тук по друга причина и ти ще ми я кажеш.

– Защо пък трябва да ти я кажа?

– За да спасиш нищожния си живот.

– За мен това не е достатъчна причина – отвърна Бигман като стана и направи крачка напред.

Ъртейл отстъпи назад и се облегна на стената на тунела.

– Само ако мръднеш, с удоволствие ще те застрелям – предупреди го той. – Не съм умрял за твоята информация. Тя ще ми спести време, но не много. Ако прекарам повече от пет минути с теб, ще е чиста загуба на време. Нека сега ти кажа всичко каквото мисля. Може би то ще те накара да разбереш, че ти и твоят прехвален герой, Стар, няма да заблудите никого. Никой от вас двамата не е годен за нищо друго освен за трикове с нож-силово поле срещу невъоръжен човек.

Ето за какво се хваща приятелчето, помисли мрачно Бигман. Направих го за смях пред момчетата и той е чакал сгоден случай, за да си отмъсти.

– Ако възнамеряваш да извършиш всичко, което говориш – каза Бигман с възможно най-пренебрежителен тон, – можеш и да стреляш. Предпочитам да ме гръмнеш, отколкото да ме отегчиш до смърт с приказките си.

– Не бързай, малък приятелю, не бързай. Най-напред сенаторът Свенсон ще разтури Научния съвет. Ти си само една незначителна точка от списъка. Твоят приятел, Стар, е друга, не много по-важна точка. Аз съм този, който ще се заеме с тази работа. Ние заловихме Съвета в това, което искахме. Хората на Земята знаят, че е корумпиран, че служителите му прахосват парите на данъкоплатците и пълнят собствените си джобове...

– Това са мръсни лъжи – прекъсна го Бигман.

– Нека хората да решат. Като направим пробив във фалшивата розова пропаганда, която Съветът провежда, ще разберем какво мислят хората.

– Опитайте се. Хайде, опитайте се.

– Възнамеряваме да го сторим и ще успеем. А доказателство номер едно ще бъде слизането на двама ви в мините. Сириусианците! Ха! Стар или е накарал Пивърейл да разкаже тази история, или само я използва като предлог. Ще ти кажа какво правите вие двамата. Давате си вид, че търсите сириусианци и измисляте някакъв сириусиански лагер за пред хората. „Ще ги преследвам сам“, ще каже Стар. „Аз, Лъки Стар, големият герой“. Субетериците извличат голяма полза от това, а Съветът отегля крадешком своя проект „Светлина“. Той е извлякъл с негова помощ каквото е могъл и сега неговите хора се измъкват невредими... Само гдето няма да успеят, защото ще заловя Стар на местопрестъплението и

той ще бъде толкова опетнен, колкото и Съветът.

На Бигман му прималя от ярост. Готов бе да се хвърли с голи ръце срещу другия, но успя да се удържи. Знаеше, че Ъртейл говори така, защото не знае толкова много, колкото му се иска да покаже. Опитваше се да измъкне нещо от Бигман като го накара да обезумее от гняв.

– Ти знаеш, отвратително човече – опита се да му го върне Бигман, – че ако някой те пробие и изпусне кометния газ от теб, душата ти с размер на фъстък ще се покаже ясно. Щом веднъж бъде махнато гнилото от теб, ти ще се свиеш и ще заприличаш на празна торба от мръсна кожа.

– Прекаляваш! – изкрещя Ъртейл.

– Стреляй, страхливецо! – надвика го Бигман с пискливия си глас. – Прежълтя на банкетната маса. Изправи се срещу мен като човек срещу човек с голи юмруци и както сега се надуваш, така ще прежълтееш отново.

Бигман беше напрегнат. Нека Ъртейл действава прибързано. Нека се прицели импулсивно, а Бигман ще отскочи. Можеше и да загине, но имаше шанс...

Обаче изглежда Ъртейл само стана по-твърд и по-студен.

– Ако не проговориш, ще те убия. Нищо няма да ми се случи. Ще твърдя, че съм го сторил в самозащита.

– Но Лъки няма да излъжеш.

– Той ще има свои собствени грижи. Когато се справя с него, мнението му няма да означава нищо. – Ъртейл стискаше здраво бластера. – Ще се опиташ ли да избягаш?

– От тебе ли?

– Твоя работа – отвърна хладно Ъртейл.

Бигман чакаше без да каже дума, докато ръката на Ъртейл заемаше устойчиво положение, а главата му леко се наклони, сякаш да се прицели, макар че от това разстояние нямаше начин да не улучи.

Бигман броеше секундите, опитвайки се да налучка момента за отчаян скок, с който да спаси живота си подобно на Лъки, когато Майндс се бе прицелил в него. Тук обаче нямаше втори човек, който да се счепка с Ъртейл, както той с Майндс в онзи случай. А Ъртейл не беше слабоумния паникьор Майндс. Той щеше да се усмихне и да се прицели отново.

Мускулите на Бигман се напрегнаха за последен скок. Сигурен бе, че му остават само няколко секунди живот.

9. МРАК И СВЕТЛИНА

Но докато тялото му бе напрегнато, а мускулите на краката вибрираха в първата фаза на контракция, Бигман чу внезапен дрезгав вик на крайна изненада.

Двамата стояха в сивия мрачен свят, в който светлината на всеки от скафандрите им очертаваше фигурата на другия. Извън тази светлина нямаше нищо, така че ненадейно пресяклото зрителното им поле петно отначало не им направи впечатление.

Първата реакция, първата мисъл на Бигман беше: Лъки! Беше ли се върнал? Беше ли успял да овладее положението и да обърне играта?

Но движението се появи отново и мисълта за Лъки избледня.

Сякаш част от скалната стена на тунела се бе отделила и се носеше бавно надолу, което бе характерно за слабото притегляне на Меркурий.

Едно гъвкаво каменно въже бе ударило рамото на Ъртейл и... бе прилепнало към него. Подобно въже вече вече бе обгърнало талията му. А третото въже се извиваше бавно надолу, сякаш бе част от един нереален свят на забавени движения. То стегна ръката на Ъртейл и я притисна към металното покритие на гърдите му, като че ли привидно крехката скала притежаваше непреодолимата притискаща сила на боата.

Ако първата реакция на Ъртейл беше изненадата, то сега в гласа му се чувствуваше само неописуем ужас.

– Студено! – извика дрезгаво той. – Студено е.

Замаяният мозък на Бигман се затрудни при възприемането на новото положение. Част от тази скала бе обхванала китката на Ъртейл. Дръжката на бластера бе стегната като в менгеме.

Едно последно въже се спусна надолу. Всички те бяха толкова скалоподобни на външен вид, че оставаха невидими до отделянето си от стената.

Въжетата бяха свързани помежду си като единен организъм, който няма нито ядро, нито „тяло“. Той приличаше на каменен октопод, състоящ се само от пипала.

Мозъкът на Бигман сякаш експлодира. Той мислеше за развиващата се през дългите години меркурианска еволюция скална форма на живот, която бе различна от всяка друга позната на Земята и се поддържа само от оскъдната топлина.

Защо не? Пипалата можеха да припълзват от едно място на друго

при търсенето и на най-незначителния топлинен източник, който би могъл да съществува. Бигман ги виждаше да се носят към Северния полюс на Меркурий по времето, когато там за пръв път е стъпил човешки крак. Първо мините, а после и куполът на обсерваторията са били за тях неизчерпаеми източници на топлина. Човек също можеше да стане тяхна плячка. Защо не? Всяко човешко същество е източник на топлина. Вероятно понякога са улавяли по някой самотен миньор. Парализиран от внезапния студ и ужас, той не е могъл да извика за помощ. Минути по-късно захранващият блок е отслабвал толкова, че е ставало невъзможно да осъществи радиоповикване. Малко по-късно миньорът умираше, а останките му замръзвали.

Невероятният разказ на Кук за смъртните случаи в мините добиваше смисъл.

Всичко това премина почти като светкавица през ума на Бигман, докато стоеше неподвижен, борещ се със зашеметяващото слисане от внезапния обрат на събитията.

– Аз... не мога... Помогни ми... помощ... То е студено... студено...

Говорът на Ъртейл приличаше на нещо между стенание и пълтене.

– Дръж се! Идвам! – извика Бигман. Изведнъж в главата му беше изчезнала всяка мисъл, че този човек е враг и че допреди няколко секунди възнамеряваше хладнокръвно да го убие. В момента дребният марсианец осъзнаваше само, че един човек бе безпомощно стиснат в хватката на нещо нечовешко.

Откакто човек за пръв път се осмели да напусне Земята и се срещне с опасностите и тайните на открития Космос, се появи един строг неписан закон, който гласеше, че кръвните вражди между хората трябва да бъдат забравени при срещата им с общия враг – нечовека и нечовешките сили на другите светове.

Може би не всеки признаваше този закон, но Бигман го зачиташе. Той с един скок се намери до Ъртейл и го задърпа за ръката.

– Помогни ми... – мънкаше Ъртейл. Бигман сграбчи бластера, който другият все още държеше, избягвайки обвинлото юмука му пипало. Междувременно той разсеяно отбеляза, че пипалото не се извива плавно като змия, а се огъва на секции, сякаш е съставено от голям брой твърди сегменти, съединени помежду си.

Другата ръка на Бигман, търсейки опорна точка в скафандъра на Ъртейл, докосна за момент едно от пипалата и инстинктивно отскочи. Студът проникна и опари ръката му като ледена стрела.

Какъвто и да бе методът, по който съществото отнемаше топлината, той не му бе познат.

Бигман се бореше отчаяно за бластера и отначало не забеляза чуждоземното докосване по гърба. После почувствува леденина, която не премина. Опита се да отскочи, но откри, че не може. Едно пипало бе обвило и него.

Двамата мъже сякаш се сраснаха, така плътно бяха долепени един до друг. Физическата болка от студа нарастваше, а Бигман се гърчеше като обладан от зъл дух. Щеше ли това да му помогне?

– Няма смисъл... – стресна го мърморенето на Ъртейл.

После той залитна и бавно падна настрана под действието на меркурианското притегляне, увличайки със себе си и Бигман.

Тялото на малкия човек беше вкочанено и губеше чувствителността си. Едва ли можеше да установи дали още държи дулото на бластера или не. Ако го държеше, подаваше ли се то на неговото диво извиване или се самозалъгваше?

Светлината на скафандъра му отслабваше, защото хранващият блок изпразваше голяма част от енергията си в жадно смучещите я въжета.

Смъртта от замръзване не беше много далеч.

* * *

След като остави Бигман в мините на Меркурий и облече своя топлоизолиращ скафандър в тишината на намиращия се в хангара кораб „Светкавичния Стар“, Лъки излезе на повърхността и се обърна с лице към Белия призрак на Слънцето.

Той остана дълги минути неподвижен, възприемайки още веднъж млечнобялото излъчване на Слънчевата корона.

Докато наблюдаваше, Лъки разсеяно сгъваше един по един мускулестите си крайници. Теплоизолиращият скафандър работеше по-добре от обикновения. Това предимство в комбинация с лекотата му даваше необичайно усещане, че въобще липсва скафандър. В една очевидно безвъздушна среда това объркваше, но Лъки отхвърли всяко безпокойство и заоглежда небето.

Звездите бяха много на брой и ярки както в открития Космос, но той не им обърна голямо внимание. Гърсеше нещо друго. Бяха изминали два стандартни земни дни, откакто бе видял за последен път това небе. За това време Меркурий се беше придвижил на една четиридесет и четвърта част от своя път по орбитата си около Слънцето. Тоест, над

осем градуса от небето се бяха появили на изток и над осем градуса бяха изчезнали на запад. Това означаваше, че можеха да се видят нови звезди, а също и нови планети. В този интервал Венера и Земята трябваше да са се издигнали над хоризонта.

Те наистина бяха там. Венера беше по-високо от двете и представляваше диамантена капка бяла светлина, много по-ярка, отколкото ако се гледа от Земята. От Земята Венера се виждаше по-лошо. Местоположението ѝ беше между Земята и Слънцето и когато се намираше най-близо до нея, можеше да се наблюдава само тъмната ѝ страна. От Меркурий Венера се виждаше цялостно. В момента разстоянието между тях бе тридесет и три милиона мили и по-силните очи можеха да я видят като мъничък диск.

Дори от такова разстояние идващата от Венера светлина почти обезличаваше тази от Слънчевата корона и взирайки се в краката си. Лъки можеше да различи простиращата се от тях двойна сянка – едната (неясна) от короната и другата (отчетлива) от Венера. Питаше се дали при идеални условия не се получава и трета сянка – от самата Земя.

Лъки откри лесно и Земята. Тя бе съвсем близо до хоризонта и маркар да не бе по-ярка от която и да било звезда или планета около нея. Земята бледнееше в сравнение с величествената Венера. Тя бе по-слабо осветена поради по-голямата си отдалеченост от Слънцето и не така забулена в облаци, поради което отразяваше по-малка част от падналата върху нея слънчева светлина. Освен това бе два пъти по-далеч от Меркурий, отколкото Венера.

Все пак в едно отношение Земята бе несравнимо по-интересна. Светлината на Венера беше чисто бяла, докато зимната светлина грееше като синьозелена жарава. Освен това близо до нея, току на хоризонта, бе изгряла малката жълта светлинка на Луната. Земята и Луната представляваха заедно уникална гледка в небето на другите планети от вътрешната страна на орбитата на Юпитер.

Лъки съзерцаваше гледката може би прекалено дълго, но нищо не можеше да направи. Начинът му на живот понякога го откъсваше задълго от родната планета, от което тя му ставаше още по-мила.

Всичките квадрилиони човешки същества в Галактиката имаха земен произход. Фактически в почти цялата история на човечеството Земята е била негов единствен дом. Кой ли човек би могъл да наблюдава без вълнение петънцето земна светлина?

Лъки откъсна очи от гледката, поклащайки глава. Имаше да се върши работа. Той тръгна с твърда стъпка към сиянието на короната,

плъзгайки се леко по повърхността, както бе подходящо при слаба гравитация, фиксира светлината на скафандъра и съсредоточи вниманието си върху земята пред него, за да се предпази от грубата ѝ неравност.

Лъки имаше представа какво можеше да открие, но предположението му все още не бе потвърдено от фактите. Той изпитваше ужас от дискутирането на такива идеи, които понякога не бяха нищо повече от интуитивни догадки. Дори не обичаше да мисли за тях. Съществуваше твърде голяма опасност да привикне към идеята, вярвайки ѝ като на истина и неумишлено да затвори съзнанието си за алтернативни възможности. Забелязал бе това да се случва с темпераментния, готов бързо да повярва и действа Бигман. Неведнъж бе наблюдавал как неясните възможности стават твърди убеждения в съзнанието му.

Лъки леко се усмихна при мисълта за малкия човек, който можеше да бъде неразумен и неуравновесен, но винаги бе верен и храбър. Той предпочиташе да има до себе си Бигман пред флотилия въоръжени космически кораби с великани на борда си.

Сега, когато се плъзгаше леко по меркурианския терен, на Лъки му липсваше дребничкият марсианец с малкото лице и тази липса заличаваше отчасти неприятното усещане от връщането на мисълта му към предстоящата задача.

Бедата беше, че трябва да вземе предвид толкова много допълнителни фактори.

Първият беше самият Майндс със своята нервност, неуравновесеност и неувереност в себе си. Наистина, изобщо не можа да се установи доколко нападението над Лъки е било моментна лудост и доколко – добра пресметливост. Второ, д-р Гардома, който беше приятел на Майндс. Дали бе непоправим идеалист, завладян от мечтата за осъществяването на проекта „Светлина“ или защитаваше Майндс заради някаква лична изгода? А ако беше така, в какво се състоеше тя?

Самият Ъртейл беше център на смута. Той възнамеряваше да провали Съвета и главен обект на атаката му бе Майндс. С арогантността си, естествено, той предизвикваше омраза, където и да отидеше. Майндс, разбира се, го мразеше. Гардома – също. Омразата на Пивърейл бе много съдържана. Дори не пожела да обсъди поведението на този човек с Лъки.

На банкета Кук се въздържаше от разговор с Ъртейл. Нито веднъж не го погледна. Дали искаше да избегне острия му език или имаше някаква по-специална причина?

Кук нямаше много добро мнение и за Пивърейл. Срамуваше се от

факта, че старецът се е вманиачил на тема Сириус.

Освен всички тези неща оставаше да се отговори на още един въпрос. Кой бе повредил неговия топлоизолиращ скафандър?

Имаше твърде много фактори. Лъки бе прекарал през тях мислена линия, но тя беше все още бледа. Той отново избегна да се съсредоточи върху нея. Трябваше да поддържа съзнанието си отворено.

Теренът стана стръмен и Лъки нагласи механично крачката си към него. Толкова бе потънал в мисли, че гледката, открила се пред очите му на върха на възвишението, го завари неподготвен и го поразил.

Най-високата точка от горния ръб на Слънцето беше над начупения хоризонт, но още не се бе подало самото слънце. Показваха се само малка част от протуберансите по ръба му. Те бяха яркочервени, а в самия им център имаше един съставен от ослепителни ленти, издигащи се плавно нагоре и навън.

Контрастни и ярки на фона на меркурианските скали, незамъглявани от атмосфера или прах, те представляваха невероятно красива гледка. Сякаш огнените езици изникваха от тъмната повърхност на Меркурий или хоризонтът представляваше гигантски вулкан, изригнал и заснет секунди след това.

Лъки знаеше, че наблюдаваният от него протуберанс можеше да погълне сто земни кълба или пет хиляди меркуриански. Той гореше и осветяваше Лъки и всичко около него.

Лъки угаси светлината на скафандъра, за да го наблюдава по-добре.

Озарените от протуберансите скални повърхности се къпеха в червеникава светлина, а всички останали повърхности бяха черни като въглен. Сякаш някой бе нашарил с червени ленти една бездънна яма. Точно това бе Червеният призрак на Слънцето.

Ръката на Лъки хвърляше върху гърдите му сянка, наподобяваща тъмно петно. Теренът пред него мамеше, тъй като светлите петна, които улавяха и най-малката неравност, заблуждаваха окото и то оценяваше погрешно естеството на повърхността.

Лъки запали отново светлината на скафандъра и продължи напред по кривината на Меркурий към протуберансите. С всяка измината миля Слънцето се издигаше с шест дъгови минути.

Това означаваше, че след по-малко от миля той ще се озове на Сгряваната от Слънцето страна на Меркурий и да види самото Слънце.

Лъки нямаше как да разбере, че в същия момент Бигман е заплашен от смърт чрез измръзване. Щом стъпи на Огряваната от Слънцето страна, мисълта му се съсредоточи само върху това, че тук се крият

Голямото слънце на Меркурий

проблемът, заплахата и решението.

10. ОГРЯВАНАТА ОТ СЛЪНЦЕТО СТРАНА

Сега се виждаха повечето протуберанси, които станаха още по-яркочервени. Короната не изчезна (нямаше атмосфера, която да разсейва светлината от протуберансите и да заличава по-слабите светлинни излъчвания), но това вече не бе тъй важно. Звездите бяха още на небето и Лъки знаеше, че ще останат там дори и след като цялото Слънце изгрее на меркурианското небе, но кой би им обърнал внимание сега?

Лъки тичаше с равномерна крачка, която можеше да поддържа с часове без да усети преумора. При тези обстоятелства той чувствуваше, че би могъл да тича така даже при земна гравитация.

Внезапно, без предупреждение или каквато и да било предвещаващо сияние на небето, се появи Слънцето!

По-скоро една тънка като косъм линия от него. Това бе една непоносима ивица светлина, открояваща ръбовете на начупената скална линия на хоризонта, сякаш някой небесен художник бе очертал сивия камък с ослепително бяла боя.

Лъки хвърли поглед назад. По простиращия се зад него неравен терен се виждаха червени като протуберансите петна. Но сега, точно в краката му, проблясващи от силната светлина, имаше тънък равен слой от бели, привлекателни скални образувания.

Той отново пое напред, а светлата ивица на хоризонта се разшири малко, а после все повече и повече.

Ръбът на Слънцето се виждаше ясно. В средата беше малко издигнат над хоризонта и в двата края леко се закривяваше надолу. Кривата би изглеждала ужасно плоска за очите на човек, привикнал към кривината на гледаното от Земята Слънце. Освен това слънчевият блясък не заличаваше протуберансите, които пълзяха по края му като пламтящи червени змии с дебелината на косъм. Протуберансите, разбира се, бяха по цялото Слънце, но можеха да се видят само по краищата. Върху лицето му се губеха сред ослепителната светлина.

А над всичко беше короната!

Дори докато наблюдаваше Слънцето, Лъки се чудеше по какъв начин топлоизолиращият скафандър е бил приспособен за предназначението си.

Един поглед от Меркурий към ръба на Слънцето би бил достатъчен, за да ослепят завинаги незащитените очи. Видимата светлина

беше със слаба интензивност, но силното нефилтрирано от атмосфера ултравиолетово излъчване означаваше смърт за зрението и... дори край на живота.

Все пак стъклото от лицевото прозорче на топлоизолиращия скафандър беше с такава молекулярна структура, че прозрачността му да намалява право пропорционално на яркостта на падащата върху него светлина. Само малка част от един процент от слънчевия блясък проникваше през прозорчето и той без риск и почти без напрежение можеше да се вижда в Слънцето. В същото време излъчваната от короната и звездите светлина преминаваше без да бъде затъмнявана.

Топлоизолиращият скафандър го защитаваше по друг начин. Той бе импрегниран с олово и бисмут, но не толкова, че да се увеличи прекомерно теглото му, а само достатъчно за да спира ултравиолетовото и рентгеновото излъчвания на Слънцето. Скафандърът притежаваше положителен заряд, за да отразява по-голямата част от космическите лъчи. Магнитното поле на Меркурий беше слабо, но поради близостта му до Слънцето интензивността на космическите лъчи бе голяма. Те се състояха от положително заредени протони, а както е известно, еднополусните заряди се отблъскват.

Разбира се, скафандърът го защитаваше от горещината не само посредством изолационните си съставки, но и чрез огледалната си повърхност, представляваща псевдотечен молекулярен пласт, действащ се от контролното табло.

Жалко, че скафандърът не е универсален, размишляваше Лъки, след като беше обсъдил предимствата му. Слабостта на конструкцията му, определена от малкото количество метал, го правеше непригоден за друго освен за защита от топлина и радиация.

Лъки беше вече навлязъл една миля в Огряваната от Слънцето страна, а не чувствуваше прекалено силно горещината.

Това не го изненада. За хората, които стоят у дома си и чертаят своите познания за Космоса само от субетерните трилъри, Стряваната от Слънцето страна на всяка планета без атмосфера бе просто твърда маса с непроменлива горещина.

Това беше крайно опростяване. Горещината зависеше от разстоянието от Слънцето до хоризонта. Например на мястото, където се намираще в момента, само част от Слънцето се подаваше над хоризонта и до него достигаше сравнително малко топлина, която се разпределяше върху голяма площ, защото лъчите се докосваха почти хоризонтално до повърхността.

„Времето“ се променяше при навлизане навътре в Огряваната от Слънцето страна, а в частта, където Слънцето бе високо в небето, картината приличаше на описваните в субетерните предавания. Освен това, тук винаги имаше сенки. При отсъствието на въздух светлината и топлината се движеха по права линия. Нито едната, нито другата можеха да достигнат сянката освен в малки участъци чрез отражение от околните, огрети от Слънцето части. Затова сенките бяха леденостудени и въгленочерни, въпреки така горещото и ярко Слънце.

Лъки усещаше тези сенки все по-осезателно. Отначало, след появята на горния ръб на Слънцето, теренът бе почти целият в сянка с изключение на отделни светли петна. Сега, когато Слънцето се издигаше все по-високо, светлите петна се разширяваха и обединяваха, а ясно очертаните сенки бяха отстъпващи зад камъните и хълмовете петна.

По едно време Лъки умишлено влезе в сянката на една скала с диаметър сто ярда и сякаш за една дълга минута се върна на Тъмната страна. Слънчевият пек, който едва усещаше, докато беше под преките му лъчи, стана по-доловим, макар и по-слаб. Навсякъде около сянката теренът блестеше ярко на слънчевата светлина, докато в самата сянка трябваше да включи светлината, за да му осветява пътя.

Той не можеше да не забележи разликата между сенчестите и осветените повърхности, защото поне на Огряваната от Слънцето страна на Меркурий имаше някаква атмосфера, макар и не като земната. Тук нямаше азот, кислород, въглероден двуокис или водни пари. Нищо подобно. На Сгряваната от Слънцето страна обаче живакът би заврял, сярата ще е в течно състояние, а ще има и редица летливи сплави. Следи от изпарения на такива вещества се забелязваха върху свръхнагрятата повърхност. Изпаренията замръзваха в сенките. Тази мисъл си проби път до съзнанието на Лъки, когато изолираните му пръсти минаха леко по тъмната повърхност на една издатина и се изцапаха с живачен скреж, който блестеше под светлината на скафандъра. Когато излезе на светло, скрежът бързо премина в полепнали капки течност и после бавно се изпари.

Слънцето като че ли печеше все по-ярко. Това не безпокоеше Лъки. Дори горещината да стане непоносима, винаги можеше да избяга на сянка, за да се охлади.

Късовълновото излъчване бе може би по-опасно. Но Лъки се съмняваше дали има сериозен риск при кратковременно излагане. Работниците на Меркурий изпитваха ужас от облъчване, защото непрекъснато бяха изложени на малки дози. Той си припомни как Майндс бе наблегнал на факта, че виденият от него саботьор стоял неподвижно на

Слънцето. Учудването му от този факт бе естествено. При хронично облъчване бе глупаво всяко удължаване на престоя на слънце. Лъки се надяваше, че не ще му се наложи да се бави.

Той пресичаше тичешком петната възчерна земя, които изпъкваха мрачно на сиво-червеникавата меркурианска почва. Беше му доста познатата. Приличаше на марсианската и представляваше смес от силикати с примес на железен окис, който и придаваше червеникавия оттенък.

Черното бе по-озадачаващо. Там почвата бе определено по-гореща, защото поглъщаше повече слънчева топлина.

Както тичаше, Лъки се наведе и откри, че черните петна са по-скооро ронливи, отколкото твърди. Гребна част от тази почва върху бронираната си ръкавица. Разгледа я. Това можеше да бъде графит, желязо или меден сулфид. Както и редица други неща, но Лъки би се обзаложил, че е някаква разновидност ма нечист железен сулфид.

Накрая направи почивка в сянката на една скала и се огледа. Слънцето беше вече почти изгряло над хоризонта и Лъки прецени, че за час и половина бе изминал около петнадесет мили (В момента обаче бе по-важно да използва икономично запаса от хранителна смес в скафандъра, отколкото да оценява разстоянието).

Вляво и вдясно от него имаше кабели от проекта „Светлина“ на Майндс. Точното им местоположение не беше от значение. Разположени бяха на площ стотици квадратни мили и нямаше смисъл да броди безцелно между тях, за да търси саботьор.

Майндс бе опитал този начин и не бе успял. Ако обектът, видян от него, наистина е бил саботьор, може някой от купола да го е предупредил. Майндс не е криел, че отива на Огряваната от Слънцето страна. Лъки обаче скри. Надяваше се този път да няма предупреждение. Освен това той притежаваше уред, какъвто Майндс нямаше. Лъки извади малкия ергометър от джоба. Хвана го в шепа пред себе си и насочи върху него цялата светлина на скафандъра.

След като го включи, червеното сигнално петно светна с невероятна яркост при поднасянето му на слънчевата светлина. Лъки се усмихна сдържано и го нагласи. Късовълновото излъчване идваше от Слънцето. Сигналната светлина угасна.

После Лъки излезе от сянката и огледа хоризонта във всички посоки. Къде ли можеше да има (ако изобщо имаше) друг източник на атомна енергия освен Слънцето? Той откри, разбира се, указание за наличието на купола, а характерната за този район светлина на ергометъра стана по-ярка, когато го насочи надолу. Електроцентралата на купола беше на

дълбочина почти една миля под повърхността и от мястото, където стоеше, бе необходим двадесетградусов наклон на уреда за отчитане на максималната енергия.

Той бавно се завъртя, държейки ергометъра внимателно между показалците на двете ръце, за да не би непроницаемият материал на скафандъра да блокира лъчевия поток към уреда. Завъртя се втори път, после трети.

Стори му се, че в определена посока показва съвсем кратко проблясване, което бе наистина достатъчно слабо, за да се види на фона на слънчевата светлина. Може и да си въобразява. Опита отново. Сега нямаше грешка!

Лъки погледна в посоката, в която бе реагирал уредът и тръгна на там. Не изключваше вероятността да е доловил само следа от радиоактивна руда.

Една миля по-нататък Лъки за пръв път видя един от кабелите на Майндс. Това по-скоро бе мрежа от кабели, лежащи полузаровени в земята. Той вървя няколкостотин ярда по нея и стигна до квадратна метална плоча със страна четири фута, която бе полирана до блясък. Отразяваше звездите като езеро с кристално чиста повърхност.

Лъки си помисли, че ако застане в подходящо положение без съмнение ще види отражението на Слънцето. Усети, че плочата променя ъгъла на наклона си, преминавайки от хоризонтално към вертикално положение. Лъки отмести поглед за да види дали изместването е така съобразено, че винаги да улавя Слънцето. Когато погледна отново плочата, той се удиви. Повърхността ѝ не беше вече кристално чиста, а матово черна. Тя бе толкова тъмна, сякаш цялата светлина на Слънцето не би успяла да я просветли.

После, докато наблюдаваше, тази тъмна матовост потрепери и се разчупи на парчета. Повърхността на плочата бе отново кристално чиста и бляскава.

Лъки я наблюдаваше още три цикъла, докато ъгълът на изместване я правеше все по-вертикална. Първо, невероятно отражение; после, съвсем тъмна матовост. Стигна до извода, че в периода на матовост плочата поглъща светлината, а в периода на кристална чистота и бляскавост я отразява. Фазовата промяна можеше да бъде равномерна или с тенденция за неравномерност. Не можеше да се бави, за да разбере. Но дори да можеше, едва ли щяха да му стигнат познанията по свръхоптика, за да разбере целта на цялата тази работа.

Навярно стотици или дори хиляди такива плочи, всичките свързани

чрез мрежа от кабели и захранвани от един ядрен микрореактор в купола, поглъщаха и отразяваха светлината по установен начин под различни ъгли спрямо Слънцето. Навярно така светлинната енергия можеше някак си да се направлява през хиперпространството.

И навярно скъсани кабели и разбити плочи не позволяваха завършването на общия модел.

Лъки насочи отново ергометъра. Сега сигналната светлина беше много по-ярка и той продължи в указаната посока.

По-ярко! По-ярко! Каквото и да беше това, което проследяваше, то променяше положението си. Източникът на гама-лъчи не беше фиксирана точка върху повърхността на Меркурий. А това означаваше, че беше нещо повече от скално образувание, съдържащо радиоактивна руда. Беше нещо преносимо. Лъки предположи, че източникът е човек или нещо, принадлежащо на човек.

Отначало Лъки видя фигурата като движещо се петно, което се чернееше на огненочервения фон. Тя се появи след дълъг престой под лъчите на Слънцето, когато почти бе намерил сянка, в която да се освободи от бавно натрупващата се топлина.

Вместо да спре, Лъки ускори крачка. Той установи, че температурата на външната повърхност на скафандъра му не бе достигнала още точката на кипене на водата. От вътрешната страна, за щастие, тя бе значително по-ниска.

Ако Слънцето беше в зенита си, а не на хоризонта, дори тези скафандри нямаше да вършат работа, помисли той. Фигурата не му обръщаше внимание. Тя продължи пътя си с походка, която показваше, че съвсем не е такъв експерт при справянето си със слаба гравитация, какъвто беше Лъки. Движенията и може да се окачествят почти като тропави. Все пак тя успяваше да се придвижва. Фигурата не носеше топлоизолиращ скафандър. Дори от голямото разстояние Лъки виждаше, че повърхността и бе очевидно метална.

Лъки спря за малко в сянката на една скала, но направи усилие и излезе отново на открито преди да се е охладил особено.

Топлината изглежда не безпокоеше фигурата. Поне докато я наблюдаваше Лъки, тя не правеше опит да влиза в сенките, макар да минаваше на няколко фута покрай някои от тях.

Лъки замислено кимна. Всичко пасваше добре.

Той ускори ход. Горещината започна да се чувства много осезателно, но това щеше да е само за кратко.

Лъки беше вече изоставил лекото плъзгащо бягане. Вложи цялата

си мускулна сила в гигантските петнадесетфутови крачки.

– Ей ти там! – извика той. – Обърни се!

Гласът му прозвуча категорично, с цялата авторитетност, която успя да му придаде, надявайки се, че другият ще може да приеме неговия радиосигнал и няма да е необходимо да разговарят с жестове.

Фигурата бавно се обърна и ноздрите на Лъки се разшириха от задоволство. Дотук поне беше познал, защото фигурата не беше на човек. В нея нямаше нищо човешко!

11. САБОТЪОР!

Фигурата бе висока, по-висока дори от Лъки. Всъщност, висока почти седем фута и съразмерно широка. Всичко, което можеше да се види по нея, бе блещукащ метал, който светеше ярко в сгряваните от Слънцето места и чернееше на сянка.

Под метала обаче нямаше плът и кръв, а само метал, механизми, електронни лампи и ядрен микрореактор, снабдяващ фигурата с ядрена енергия и излъчващ гама-лъчите, които Лъки бе уловил с джобния си ергометър.

Крайниците на съществото бяха чудовищно големи. То стоеше широко разкрасено с лице към Лъки. За очи имаше две фотоелектрични клетки с тъмночервен блясък. Устата представляваше напречна резка в долната част на лицето.

Това беше робот и Лъки от пръв поглед разбра, че не е земно производство. Позитронният робот бе изобретен на Земята, но там никога не бе създаван подобен модел.

Устата на робота се отваряше и затваряше на неравномерни интервали, сякаш говореше.

– Не мога да чувам звуци във вакуум, роботе – каза строго Лъки, знаейки, че това е съществено, за да се представи като човек и следователно като господар. – Включи се на радио.

Устата на робота замръзна, а в приемника на Лъки прозвуча дрезгав неравен глас, който неестествено разчленяваше думите.

– Какво работите, сър? Защо сте тук?

– Не ме разпитвай – отвърна Лъки. – Ти защо си тук?

Един робот можеше да говори само истината.

– Инструктиран съм да разрушавам периодично определени обекти – отвърна той.

– От кого?

– Не съм инструктиран да отговарям на този въпрос.

– Сириусианско производство ли си?

– Създаден съм на една от планетите на Сириусианската конфедерация.

Лъки се намръщи. Гласът бе съвсем неприятен. Малкото работи земно производство, които Лъки бе виждал в експерименталните лаборатории, бяха снабдени с говорен апарат, който чрез директен звук или

радио звучеше така приятно и естествено като школуван човешки глас. Сириусиандите сигурно имаха и по-добри модели.

Съзнанието на Лъки се насочи към по-непосредствения проблем.

– Трябва да намеря сенчесто място. Ела с мен.

– Ще ви насоча към най-близката сянка – отвърна веднага роботът.

Той потегли в тръс, движейки се с твърде неравномерна крачка. Лъки го последва. Той не се нуждаеше от упътване, за да достигне сянката, но остана след него, за да наблюдава походката му.

Това, което от разстояние му изглеждаше като тремавост, отблизо се оказа силно накуцване. Накуцване и дрезгав глас. Две несъвършенства в робот, който имаше вид на великолепно механично чудо.

Хрумна му, че роботът може би не е приспособен за горещината и радиацията на Меркурий. Те вероятно го бяха повредили. Като истински учен Лъки почувствува леко съжаление. Роботът бе твърде добър, за да се пряхосва с лоша експлоатация.

Наблюдаваше машината с възхищение. В масивния череп от хромова стомана имаше крехка платино-иридиева гъбеста структура с яйцевидна форма, голяма приблизително колкото човешки мозък. В нея се появяваха и изчезваха за една милионна част от секундата квадрилиони позитрони. Така те чертаеха предварително изчислени маршрути, които дублираха по опростен начин мислещите клетки на човешкия мозък.

Инженерите бяха пресметнали тези позитронни маршрути така, че да бъдат удобни за човечеството и бяха запечатали в тях Трите закона на роботиката.

Първият закон гласеше, че робот не може да навреди на човешко същество или да го остави да пострада. Нищо нямаше предимство пред него. Нищо не можеше да го замени.

Вторият закон гласеше, че роботът трябва да се подчинява на всички заповеди, освен ако нарушават Първия закон.

Третият закон позволяваше на робота да се защитава с уговорката, че с това не нарушава първите два закона.

Лъки излезе от краткотрайния си унес, когато роботът се спъна и почти падна. Лъки не видя никаква, дори най-незначителна нередовност. Ако имаше една ивица, черната сянка щеше да я разкрие.

На това място теренът бе гладък като тепсия. Роботът просто се спъна без причина и залитна на една страна. Той възстанови равновесието си след лудо обикаляне в кръг. После пак пое към сянката, сякаш нищо не беше се случило.

Явно е в лошо експлоатационно състояние, помисли си Лъки.

Влязоха заедно в сянката и Стар включи светлината на скафандъра.

– Ти правиш грешка като разрушаваш необходими съоръжения – каза Лъки. – Причиняваш вреда на хората.

На лицето на робота не се появи никакво изражение. Не би и могло. Нито се долови вълнение в гласа му, когато каза:

– Аз се подчинявам на заповеди.

– Това е Вторият закон – каза строго Лъки. – Освен това не трябва да се подчиняваш на заповеди, които вредят на човешки същества. Така ще нарушиш Първия закон.

– Не съм виждал никакъв човек. На никого не съм навредил.

– Навредил си на хора, които не виждаш. Аз ти го казвам.

– Не съм навредил на никой човек – продължи да упорствува роботът, а Лъки се намръщи на лекомисленото повторение. Вероятно не беше много нов модел, въпреки лъскавия си външен вид.

– Инструктиран съм да избягвам хората. Предупреждават ме, когато идват хора, но за вас не бях предупреден.

Погледът на Лъки се премести от сянката към яркия меркуриански пейзаж. Червеникав и сив в по-голямата си част, той беше нашарен от големи петна черен ронлив материал, който изглежда беше нещо обикновено в тази част на Меркурий. Лъки мислеше как Майндс два пъти бе забелязвал робота (сега неговият разказ придобиваше смисъл) и как бе го изгубил от погледа си, опитвайки се да го доближи. Неговото собствено тайно нашествие на Сгръваната от Слънцето страна, съчетано с използването на ергометър, за щастие бе измамило робота.

– Кой те предупреди да избягваш хора? – попита внезапно и настоятелно той.

Лъки не очакваше, че ще успее да изненада робота. Неговият мозък е само един механизъм, размишляваше той. Не може да бъде измамен или заблуден, както не можеш да измамиш светлината на скафандъра да се включи, когато се престориш, че натискаш бутона за включването ѝ.

– Инструктиран съм да не отговарям на този въпрос – отвърна роботът и после бавно и със скрибуцане, сякаш думите излизаха против волята му, добави: – Не желая да ми задавате повече такива въпроси. Те са обезпокоителни.

Да се наруши Първият закон е все пак по-обезпокояващо, помисли Лъки.

Той нарочно излезе от сянката и попита последвалия го робот:

– Какъв е твоя сериен номер?

– РЛ-726.

– Много добре, РЛ-726. Ти разбираш, че аз съм човек, нали?

– Да.

– Аз не съм екипиран да издържам на Меркурианското слънце.

– Аз също – каза роботът.

– Разбрах това – рече Лъки, спомняйки си как преди няколко минути роботът щеше за малко да падне.

– Все пак един човек е много по-зле екипиран, отколкото един робот. Разбра ли?

– Да.

– Тогава слушай. Аз искам да спреш разрушителните си действия и да ми кажеш кой ти е наредил да разрушаваш оборудването.

– Аз не съм инструктиран...

– Ако не се подчиниш – предупреди Лъки, – ще остана на Слънце, докато не бъде убит от лъчите му, а ти ще нарушиш Първия закон, като допуснеш нещо, което си можел да предотвратиш.

Лъки чакаше неумолимо. Едно изявление на робот, разбира се, не можеше да бъде прието като свидетелско показание от никой съд, но ако получеше очаквания отговор би се уверил, че е на прав път.

Роботът обаче не отговори. Той се залюля. Едното му око замря (още един дефект) и после отново оживя. Роботът издаде нечленоразделен звук и после каза с почти пиянско фъфлене:

– Ще ви заведе на безопасно място.

– Аз ще се съпротивявам и ти ще ме нараниш – отвърна Лъки. – Но ако ми отговориш на въпроса, ще се върна доброволно в сянката.

Мълчание.

– Ще ми кажеш ли кой ти нареди да разрушаваш оборудването? – попита Лъки.

Роботът внезапно се втурна напред и спря едва на два фута от него.

– Казах ви да не задавате този въпрос.

Протегна ръце, сякаш да хване Лъки, но не завърши движението.

Лъки го наблюдаваше строго и без интерес. Един робот не можеше да навреди на човешко същество.

Роботът повдигна едната от мощните си ръце и я постави върху главата си досущ като човек с главоболие.

Главоболие!

Светкавична мисъл премина през главата на Лъки. Велика Галактико! Та той е бил сляп! Глупаво, престъпно сляп! Не краката на роботът бяха в неизправност, нито гласа му, нито очите му. Как би могла да ги повреди горещината? Точно така, сигурно беше засегнат деликатният

позитронен мозък, изложен непосредствено на горещината и радиацията на меркурианското слънце. Откога? От месеци?

Вероятно този мозък беше вече отчасти разрушен.

Ако ставаше дума за човек, би могло да се каже, че той е в един от стадията на умствено разстройство или че е на път да полудее.

Луд робот! Полудял от горещината и радиацията!

В каква ли степен биха се задържали Трите закона на роботиката в един повреден позитронен мозък?

И ето че Лъки стоеше там, заплашвайки един робот със собствената си смърт, докато самият робот, почти луд, напредваше към него с протегнати ръце.

Самата дилема, поставена от Лъки пред робота, може би го бе подлудила допълнително.

Лъки предпазливо отстъпи.

– Не се ли чувствуваш добре? – попита го той.

Без да отговори, роботът ускори хода си.

Ако се готви да наруши Първия закон, помисли Лъки, мозъкът му би трябвало да е на границата на пълно разпадане. Само един разпаднал се позитронен мозък е способен на това.

От друга страна роботът бе издържал месеци наред. Можеше да издържи още месеци.

Лъки говореше, опитвайки се отчаяно да забави развитието на нещата, за да има повече време за мислене.

– Главата ли те боли? – попита той.

– Боли? – попита роботът. – Не разбирам значението на тази дума.

– Започна да ми става горещо – каза Лъки. – По-добре ще е да се оттеглим в сянката.

Без да говори повече за прегряването си до смърт Лъки отстъпваше вече по-бързо.

– Казано ми е да предотвратявам всяка намеса в дадените ми заповеди – бучеше гласът на робота.

Лъки посегна с въздишка към бластера. Щеше да е жалко, ако бъде принуден да разруши робота. Той беше великолепно творение на човешките ръце и можеше да бъде полезен на Съвета в изследователската му дейност. А да го разруши, без дори да е получил желаната информация, беше неприемливо за него.

– Спри там, където си! – заповяда му Лъки.

При напредването към Лъки ръцете на робота се движеха на гласъци и той се изплъзна на косъм от тях със странично извъртане,

използувайки най-пълно предимството на меркурианската гравитация.

Ако можеше да се примъкне до сянката и роботът да го последва там...

Охлаждането щеше да успокои тези разстроени позитронни маршрути. Роботът можеше да се поукроти, да стане по-разумен и Лъки може би щеше да избегне разрушаването му.

Той отново се изплъзна, а роботът префуча покрай него, изхвърляйки с металните си крака струи черна пръст, утаяваща се бързо върху повърхността на Меркурий поради липсата на атмосфера, която да я задържа и забавя движението ѝ. Това беше едно зловещо преследване, при което вакуумът правеше безшумни стъпките на човека и робота.

Увереността на Лъки нарасна. Движенията на робота бяха станали по-резки. Контролът върху механизмите и релетата, движещи крайниците му, беше несъвършен и все по-лош.

Роботът явно се опитваше да го отклони от сянката. Определено и без всякакво съмнение се опитваше да го убие, а Лъки все още не можеше да се застави да използва бластера.

Стар внезапно спря. Роботът също спря. Стояха лице срещу лице на пет фута един от друг върху черното петно железен сулфид. Чернотата сякаш увеличаваше горещината и Лъки чувствуваше, че скоро ще припадне. Роботът стоеше неумолимо между него и сянката.

– Махни се от пътя ми – каза Лъки, изговаряйки с труд думите.

– Наредено ми е да предотвратявам всяка намеса в дадените ми заповеди – отвърна роботът – Вие се намесихте.

Лъки нямаше вече избор. Предположението му бе изцяло невярно. Никога и през ум не му беше минавало да се съмнява, че Трите закона на роботиката действуват при каквито и да е обстоятелства. Твърде късно бе прозрял истината, а погрешното му предположение бе изложило на риск собствения му живот и сега се налагаше да унищожи робота.

Той се прицели с тъга, но почти веднага установи, че за втори път е преценил погрешно. Беше чакал твърде дълго и насъбралите се горещина и умора бяха превърнали тялото му в несъвършена машина, също като тази на робота. Ръката му бавно се повдигна, но погледът и замаяният мозък на робота изглежда бяха два пъти по-бързи от неговите.

Лъки видя като в мъгла как той посегна и този път не можа да принуди умореното си тяло да се придвижи достатъчно бързо. Бластерът бе избит от ръката му и отлетя встрани, а металната ръка на робота се обвико около талията му.

Дори да беше в отлично състояние, Лъки не би могъл да се

противопостави на металните мускули на механичния човек. Това не бе по силите на никое човешко същество. Сега Лъки усети, че цялата му съпротивителна способност е изчезнала. Останала бе само горещината.

Роботът стягаше хватката, извивайки Лъки назад като парцалена кукла. В замайването си той помисли за слабата конструкция на топлоизолиращия скафандър. Обикновеният скафандър би го защитил дори от желязната прегръдка на робот, но топлоизолиращият не можеше. Всеки момент някоя част от него заплашваше да поддаде.

Свободната ръка на Лъки се люлееше безпомощно, а пръстите ѝ се влачеха и забиваха в черната почва.

Една мисъл проблесна в съзнанието му. Той отчаяно се опита да задействува мускулите си и направи последен опит да избегне почти неизбежната смърт от ръката на един полудял робот.

12. ПРЕЛЮДИЯ КЪМ ЕДИН ДУЕЛ

Опасността, грозяща Лъки, бе повторение, но с обратен знак на тази, с която няколко часа по-рано се беше сблъскал Бигман. Застрашаваше го не горещината, а нарастващият студ. Каменните „въжета“ го държаха така здраво, както металната прегръдка на робота стискаше Лъки. Все пак в едно отношение положението на Бигман беше по-малко безнадеждно. Вцепенените му пръсти отчаяно стискаха бластера в ръката на Ъртейл.

А бластерът бе започнал да се клати. Всъщност той така внезапно се изхлузи, че вцепенените пръсти на Бигман едва не го изпуснаха.

– Марсиански пясъци – промърмори Бигман, стискайки го здраво.

Само да знаеше къде в пипалата има уязвимо място и да взриви коятото и да е част от тях, без да убие Ъртейл или себе си, задачата щеше да е проста. При тези обстоятелства имаше само един и то не много добър начин да рискува.

Палецът му несръчно въртеше копчето за интензивност, като все повече я намаляваше. Главата на Бигман започна да се замайва, а това бе лош знак. Изминаха няколко минути, откакто бе забелязал последни признаци на живот у Ъртейл.

Интензивността вече бе намалена до минимум. Сега трябваше да достигне спусъка, без да изпусне бластера. В никакъв случай не биваше да го изпуска! Бластерът започна да се затопля. Бигман разбра това по тъмночервения цвят на контролната решетка на цевта. Нагриването беше вредно за нея, тъй като бластерът не беше конструиран за използване като нагревател. Но по дяволите оръжието!

Тогава му се стори, че реалността трепна за момент, сякаш след миг щеше да изгуби съзнание.

В този момент Бигман усети първия прилив на топлина, постъпваща в тялото му от задъхващия се захранващ блок и издаде слаб вик на радост. Това показваше, че топлинната енергия повече не изтича директно в лакомо смучещите я пипала.

Раздвижи ръцете и краката си. Те бяха свободни. Пипалата изчезна.

Светлината на скафандъра стана по-силна и сега можеше по-добре да види мястото, където бе хвърлил бластера. Мястото, но не и самият него. Там, където трябваше да бъде, имаше една лениво движеща се

маса от сиви преплетени пипала.

С трескаво движение Бигман грабна и бластера от Ъртейл, нагласи го на минимална интензивност и го хвърли още по-далеч от първия. Той щеше да задържи съществуването, ако другият се беше вече изтощил.

– Хей, Ъртейл, чуваш ли ме? – попита го възбудено Бигман.

Никакъв отговор.

Събра остатъка от силите си и повлече облечената в скафандър фигура. Светлината на Ъртейловия скафандър мигаше, а измерителният уред показваше, че хранящият блок не е съвсем изтощен. Температурата в скафандъра му щеше бързо да се нормализира.

Бигман повика купола. Вече нямаше друг изход. При тяхната слабост и почти изтощени източници на енергия една нова среща с меркурианския живот би ги погубила. А той щеше да скрие местоположението на Лъки.

Хората от купола стигнаха учудващо бързо до тях.

* * *

С помощта на две чаши кафе, топла храна отвътре и светлината и топлината в купола отвън, живият ум и издържливото тяло на Бигман преодоляха преживяния неотдавна ужас и го превърнаха в един неприятен спомен.

Д-р Пивърейл обикаляше около него едновременно като загрижена майка и нервен старец. Стоманеносивата му коса бе разчорлена.

– Сигурен ли сте, че сте добре, Бигман? Здрав и невредим?

– Чувствавам се по-добре от всякога – подчерта Бигман. – Въпросът е как е Ъртейл?

– Очевидно ще се оправи – отвърна хладно астрономът. – Доктор Гардома го прегледа и се изказа оптимистично за състоянието му.

– Добре – рече с тайно задоволство Бигман.

– Безпокоите ли се за него? – попита малко изненадан д-р Пивърейл.

– Познахте. Подготвил съм му изненада.

В този момент, почти треперейки от вълнение, влезе д-р Хенли Кук.

– Изпратихме хора в мините – каза той. – Ще се опитат да заловят някое от съществата. Взеха със себе си нагриващи се възглавнички. Като стръв за риба, нали разбирате? – После се обърна към Бигман. – Имате късмет, че успяхте да се спасите.

– Не беше късмет, а резултат от обмислени действия – извиси се до

писък гласът на Бигман. Изглеждаше обиден. – Прецених, че пипалата се стремят най-вече към пряко излъчваната топлина и че това е любимият им вид енергия. Затова им я предоставих.

После д-р Пивърейл излезе, но Кук остана и продължи да говори за съществата, разхождайки се напред-назад и разсъждавайки върху случилото се.

– Представете си! Старите разкази за смърт от измръзване в мините са били верни! Помислете само! Каменни пипала, действащи като сунгер за топлина, поглъщат енергията при всеки допир с нея. Сигурен ли сте в описанието, Бигман?

– Разбира се, че съм сигурен. Когато заловите някое, сам ще видите.

– Какво откритие!

– Как не са ви хванали досега? – попита Бигман.

– Казвате, че се сливат със заобикалящата ги среда. Защитна микрия. Освен това нападат човека само когато е сам. Може би – той говореше все по-бързо и по-живо, преплитайки и извивайки дългите си пръсти, – тук е налице някакъв инстинкт или елементарен разум, който ги пази скрити и невредими. Сигурен съм. Този разум не им позволява да се изпречат на пътя ни. Те знаят, че единствено неизвестността гарантира тяхната безопасност, затова нападат човека когато е сам, отделен от останалите. Освен това в продължение на тридесет или дори повече години в мините не се е появявал нито един човек. Техните скъпоценни източници на необикновена топлина изчезнали и въпреки това никога досега не са се поддали на изкушението да нахлуят в самия купол. Но когато накрая в мините отново се появили хора, изкушението било твърде голямо и едно от съществата предприело атака, въпреки че атакуваният не е бил сам. Това се оказало фатално за тях и те бяха открити.

– Защо тогава не отидат на Сгряваната от Слънцето страна, щом искат енергия и имат толкова разум? – попита Бигман.

– Може би там е твърде горещо за тях – отвърна веднага Кук.

– Но те обсебиха бластера, нажежен до червено.

– Може би радиацията на Огряваната от Слънцето страна е твърде силна, а те не са приспособени да живеят при такива условия. Или там има друга порода от тези същества. Откъде да знаем? Може би тези на Тъмната страна живеят от радиоактивни руди?

Бигман сви рамена. Намираще такива размишления за безполезни.

Потокът от мисли на Кук изглежда също смени посоката си. Той погледна замислено Бигман.

– Значи вие спасихте живота на Ъртейл – каза Кук, потривайки брадичката си.

– Точно така.

– Е, може би сте постъпил добре. Ако Ъртейл беше умрял, щяха да обвинят вас. Сенаторът Свенсон можеше да използва случая, за да причини големи неприятности на Съвета и на двамата ви със Стар. Нямахте да приемат обясненията ви. Вие щяхте да сте свидетел на неговата смърт, а това е достатъчно за Свенсон.

– Слушайте – каза Бигман, пристъпвайки нетърпеливо от крак на крак, – кога ще мога да видя Ъртейл?

– Когато каже доктор Гардома.

– Обадете му се тогава по телефона и го помолете да ми позволи.

Кук фиксира замислено с поглед дребния марсианец.

– Какво сте намислили?

И тъй като трябваше да уговори нещо за гравитацията, той обясни част от своя план на Кук.

* * *

Д-р Гардома отвори вратата и покани Бигман да влезе.

– Ваш е, Бигман – прошепна той. – На мен не ми е нужен.

Той излезе и Бигман остана сам с Ъртейл. Джонатан Ъртейл бе малко бледен в лице, но това бе единствената следа от преживяното.

– Цял деленичък съм, ако това си дошъл да видиш – ухили се свирело Ъртейл.

– Точно за това съм дошъл, но искам да ти задам един въпрос. Още ли поддържаш глупавата си теза, че Лъки Стар разпространявал измамната представа за някаква сириусианска база в мините?

– Имам намерение да проверя.

– Слушай, приятелче, знаеш че това е лъжа и само се чудиш как да изфабрикуваш фалшиво доказателство. Изфабрикувай го! Не очаквам да паднеш на колене и да ми благодариш, че спасих живота ти...

– Почакай! – Лицето на Ъртейл бавно почервения. – Спомням си само, че нещо ме изненада. Беше нещастен случай. Не зная какво се е случило после. Казаното от теб не означава нищо за мен.

– Ти, мъгляв облак космически прах, викаше за помощ! – извика обидено Бигман.

– Къде ти е свидетелят? Нищо не си спомням.

– Как предполагаш, че се спаси?

– Нищо не предполагам. Може би ме е ударил и повалил

камънопад. Ако си дошъл тук, очаквайки да плача на рамото ти и да обещава да не дразня твоя приятел-мошеник, ще останеш разочарован. Ако няма какво друго да ми кажеш, довиждане.

– Има нещо, което забравяш – каза Бигман. – Ти се опита да ме убиеш.

– Къде ти е свидетелят? Слушай, дребосъчко, ако веднага не се махнеш, ще те смачкам и ще те издухам.

С героични усилия Бигман остана спокоен.

– Ще сключа сделка с теб. Ъртейл. Ти ме заплаши с всичко, което можа да измислиш, само защото си с един инч по-висок и с половин фунт по-тежък от мен, но се уплаши единствения път, когато те атакувах.

– С нож-силово поле, докато аз бях невъоръжен. Не забравяй това.

– Казвам ти, че си страхлив. Ела и се пребори с мен. Сега. Без оръжия. Или си твърде слаб?

– Твърде слаб за да се бия с теб ли? И две години да лежа в болница, пак ще съм по-силен!

– Тогава бий се! Пред свидетели! Можем да използваме свободното пространство в машинното отделение. Ще уредя това с Хенли Кук.

– Кук сигурно те мрази. Какво ще каже Пивърейл?

– Никой не го пита. А Кук не ме мрази.

– Той изглежда силно желае да те види мъртъв. Но не мисля да му доставя това удоволствие. Защо трябва да се бия с половин-пинтов² кожен мех, пълен с въздух?

– Страх ли те е?

– Аз попитам, защо? Ти каза, че ще правиш сделка.

– Прав си. Ако спечелиш ти, аз няма да кажа нито дума за това, което наистина се случи в мините. Ако спечеля аз, ти ще престанеш да дразниш Съвета.

– Забележителна сделка. Защо да се безпокоя, че ще приказваш втели-некипели за мен?

– Ти не се страхуваш, че ще загубиш, нали?

– Космос! – Възклицанието беше достатъчно изразително.

– Е, тогава?

– Сигурно ме мислиш за глупак. Ако се бия с теб пред свидетели, ще бъда обвинен в убийство. Ще те смачкам с един пръст. Намери друг

2. Една пинта – англ. мярка за вместимост, равняваща се на 0.56 л. (0.47 л. в САЩ) – б.пр.

начин да се самоубиеш.

– Добре. С колко си по-тежък от мен?

– Със сто фунта – отвърна презрително Ъртейл.

– Със сто фунта сланина – изписка Бигман, а малкото му лице се набръчка в свирепа гримаса. – Слушай какво ще ти кажа. Нека се бием при меркурианска гравитация. Това намалява предимството ти в теглото на четиридесет фунта и запазва предимството ти в инерцията. Достатъчно справедливо, нали?

– Космос – възкликна Ъртейл, – как бих желал да те плясна веднъж, само за да затворя голямата уста върху нищожно малкото ти лице.

– Ще получиш своя шанс. Приемаш ли сделката?

– В името на Земята, да. Ще се опитам да не те убия, но само толкова. Ти поиска това. Сам си го изпроси.

– Правилно. А сега да започнем.

Желанието на Бигман да се бият бе така силно, че докато говореше, подкачаше наоколо и нанасяше бързи юмручни удари във въздуха за упражнение. Той така страстно желяеше този дуел, че нито веднъж не се сети за Лъки, нито усети някакво предчувствие за беда. Нямаше как да разбере, че малко по-рано Лъки се бе сражавал в много по-опасен двубой, отколкото предложеният от него.

* * *

В машинната зала имаше чудовишно големи генератори и масивни съоръжения, но също така и обширно празно пространство, подходящо за събирания на персонала. Това бе най-старата част от купола. В първите дни, преди да бъде пробита в меркурианската почва дори една единствена шахта, инженерите на най-ранните конструкции бяха спали върху походни легла на това място между генераторите. При случай то все още се използваше за прожекции на триизмерни филми.

Сега служеше за ринг, а Кук заедно с половин дузина техници стоеше на една от страничните линии.

– Това ли са всички? – попита Бигман.

– Майндс и хората му са на Огряваната от Слънцето страна. Десет души са в мините да търсят твоите въжета, а по-голямата част от останалите са при своите уреди – отвърна Кук, а после, изпълнен с опасения, погледна към Ъртейл и попита: – Сигурен ли сте, че знаете какво правите, Бигман?

Ъртейл се беше съблякъл до кръста и разтягаше мускулите си със задоволство на атлет. Гърдите и рамената му бяха окосмени.

Бигман погледна с безразличие към Ъртейл.

– Нагласихте ли гравитацията? – попита той.

– Ще я изключим при подаване на сигнала за започване. Погрижил съм се останалата част от купола да не бъде засегната. Ъртейл съгласи ли се?

– Разбира се – усмихна се Бигман. – Всичко е наред, приятел.

– Надявам се – отвърна пламенно Кук.

– Кога ще почваме? – извика Ъртейл и после, оглеждайки малката група зрители, попита: – Искате ли някой да заложи на маймуната?

Един от техниците погледна Бигман и загрижено се ухили. Бигман, също съблечен до кръста, изглеждаше изненадващо окосмен, но разликата в ръста придаваше на срещата нелеп вид.

– Без облози – каза техникът.

– Аз съм готов – обади се Ъртейл.

Кук облиза побледнелите си устни и превключи главния включвател. Тонът на приглушеното бръмчене на генераторите се промени.

Бигман се залюля от внезапната загуба на тегло. Залюляха се и всички останали. Ъртейл се препъна, но бързо възстанови равновесието си и тръгна предпазливо напред към средата на празното пространство. Той не си направи труда да повдигне ръце и остана да чака в напълно отпусната поза.

– Започни с нещо, буболечко – каза той.

13. РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ЕДИН ДУЕЛ

Бигман напредваше с леки движения на краката, които се превръщаха в бавни грациозни крачки. Изглеждаше сякаш беше на пружини.

В известен смисъл бе така. Гравитацията върху меркурианската повърхност е почти равна на тази върху марсианската, а Бигман беше напълно привикнал към нея. Студените му сиви очи наблюдаваха зорко и отбелязваха всяко полюляване на тялото на Ъртейл и всяко трепване на мускулите му.

Малките грешки в преценките, дори само при запазване на равновесието, бяха неизбежни в гравитация, към която човек не е привикнал.

Бигман заподскача внезапно от крак на крак и насам-натам в едно неравномерно движение, което приличаше на забавен танц и беше напълно обърквашо.

– Какво е това? – попита, загубил търпение, Ъртейл. – Марсиански валс ли, що ли?

– Един от видовете – отвърна Бигман.

Ръката му се стрелна и юмрукът срещна брадата на Ъртейл. Едрият мъж залитна.

– Браво, момче! – ахна публиката.

Бигман стоеше с ръце на кръста и чакаше Ъртейл да възстанови равновесието си.

Той стори това за пет секунди. Едно червено петно имаше сега отсрани на брадата му и две още по-червени от гняв на двете бузи.

Той замахна мощно с полуотворената длан на дясната си ръка, сякаш да премахне завинаги жилещото насекомо пред себе си.

Ударът обаче не срещна нищо и повлече Ъртейл след себе си. Бигман се беше навел, оставяйки частица от инча между себе си и ръката на Ъртейл със сигурната преценка на една съвършена координация на тялото. Усилието на Ъртейл да спре своя неточен удар го обърна е гръб към Бигман.

Дребосъкът леко го ритна по задника. Оттласкването му позволи лесно да отскочи назад върху другия крак, а Ъртейл падна бавно с нелепи движения по лице.

Сред наблюдаващите ги избухна смях.

– Промених си намерението, Ъртейл. Обзалагам се – извика някой.

Ъртейл с нищо не показва, че го е чул. Той отново бе с лице към

Бигман, а от ъгъла на устата му капчица полутечна слюнка се стичаше надолу по брадата.

– Увеличете гравитацията! – извика дрезгаво той. – Увеличете я до нормалната!

– Какво има, дебеланко? – подигра го Бигман. – Ни ти ли е достатъчно предимството от четиридесет фунта?

– Ще те убия! Ще те убия! – викаше Ъртейл.

– Хайде де – подкани го подигравателно с ръка Бигман.

Но Ъртейл не си беше загубил напълно ума. Той обикаляше около Бигман, подскачайки малко тромаво.

– Краката ми ще привикнат към тази гравитация, буболечко, а частта, която докопам, ще бъде изтръгната от тялото ти.

– Хайде, давай!

Сред зрителите настъпи неловко мълчание. Ъртейл стоеше разкрячен и приведен с широко разперени ръце. Той запазваше равновесие, очевидно вече привикнал към гравитацията.

В сравнение с него Бигман беше фиданка. Той бе грациозен като танцьор, но все пак изглеждаше ужасно малък.

Бигман сякаш не беше обезпокоен. Той подскочи напред с внезапно отблъскване от пода, което го изхвърли високо във въздуха. Ъртейл се хвърли към издигащата се фигура, но Бигман вдигна краката си и се приземи зад своя противник, преди последният да успее да се обърне.

Последваха гръмки аплодисменти и Бигман се усмихна.

Той почти направи пирует, гмуркайки се под едната от огромните ръце, които го заплашваха и нанесе саблен удар по бицепса на Ъртейл.

Мъжът подтисна вика си и отново се обърна. Вече запазваше зловещо спокойствие при всички демонстративни провокации. Бигман, от друга страна, използваше всяка възможност да подиграе Ъртейл и да го подтикне към необмислени действия, които биха го извадили от равновесие.

Той атакуваше и отстъпваше, нанасяйки бързи редки удари, които, макар и леки, жилеха.

Едно ново уважение към Ъртейл се оформяше в главата на дребния марсианец. Приятелчето го заслужаваше. Пазеше своя периметър като мечка, която парира атаката на ловджийско куче. Бигман беше ловджийското куче, което можеше само да се върти по края, да се зъби и ръмжи, и да се пази от лапите на мечката.

С огромното си космато тяло, кръвясали очички и покрито с четина лице Ъртейл дори приличаше на мечка.

– Бий се, приятелче – подиграваше се Бигман. – Само аз правя зрелището.

Ъртейл бавно поклати глава.

– Ела по-близо – каза той.

– Разбира се – отвърна Бигман, стрелкайки се към него. Със светкавично движение улучи челюстта на Ъртейл и почти мигновено след това се мушна под ръката му и отскочи настрана.

Ръката на Ъртейл се придвижи донякъде, но много закъсня и движението остана недовършено. Той леко се олюля.

– Опитай пак – каза той.

Бигман се опита отново. Този път се изви, гмурна се под другата му ръка и завърши с лек поклон, получавайки одобрителните викове на публиката.

– Опитай пак – изхриптя Ъртейл.

– Разбира се – отвърна Бигман и отново се стрелна.

Този път Ъртейл се беше подготвил добре. Не мръдна нито глава, нито ръка, а само издаде десния си крак напред.

Бигман направи лъжливо движение във въздуха или по-скоро се опита без да успее да го завърши. Глезенът му бе достигнат и грубо прикован за момент от обувката на Ъртейл. Бигман извика от болка.

Бързото движение отнесе Ъртейл напред, а Бигман с отчаян тласък в гърба му го ускори.

Този път обаче попривикналият към гравитацията Ъртейл не залитна много и успя да възстанови равновесието си по-бързо, докато Бигман се движеше несръчно наоколо с парещ го глезен.

Ъртейл атакува с бесен вик, а Бигман, завъртайки се на здравия крак, не беше достатъчно бърз. Дясното му рамо бе уловено от един юмрук подобен на свински бут, а десният му лакът от другия. Двата паднаха заедно на пода.

Вик на неодобрение се изтръгна почти едновременно от всички зрители.

– Спрете борбата – извика Кук, който ги наблюдаваше с пепеляво-сиво лице, но никой не му обърна внимание.

Ъртейл се изправи на крака, повдигайки малкия марсиаец, сякаш бе перце. Бигман се бореше да стъпи на пода с изкривено от болка лице.

– Мислеше се за много умен, като ме накара да се бия при слаба гравитация – подшушна на ухото му Ъртейл. – Още ли мислиш така?

Бигман не си губеше времето в мислене. Той трябваше да стъпи поне с единия крак на пода... или да го задържи върху колянната капачка

на Ъртейл, защото десният му крак попадна за момент върху него. Той направи точно това. После се отблъсна силно и дръпна тялото си назад.

Ъртейл залитна напред. Това само по себе си не бе опасно за него, но балансиращите го мускули надцениха действието на слабата гравитация и за да запази равновесие, той се наклони назад. Тогава Бигман, който очакваше тази реакция, премести тежестта си и го блъсна с всичка сила.

Ъртейл се намери на пода така ненадейно, че зрителите не успяха да разберат как стана това. Бигман се поосвободи и стъпи на крака, но не успя да измъкне дясната си ръка. Той постави лявата ръка върху китката на Ъртейл и го удари рязко с коляно по лакътя.

Ъртейл изохка и охлаби хватката, сменяйки положението си, за да запази от счупване ръката си. Бигман със светкавична бързина използва своя шанс. Докато държеше китката на Ъртейл, той извъртя ръката си и я освободи напълно. После я постави над лакътя на Ъртейл. И така, вече държеше лявата му лапа с двете си ръце.

Противникът му се изправи с мъка на крака, а в това време тялото на Бигман се огъна и тръбните му мускули се издуха от усилието. Вдигна се, следвайки линията, по която се изправи и Ъртейл.

Мускулите на Бигман в комбинация с инерцията от Ъртейловото изправяне откъснаха това огромно тяло от пода като във филм със забавени движения, демонстрирайки човешките възможности в едно слабо гравитационно поле.

С напрегнати до скъсване мускули Бигман изхвърли тялото на Ъртейл още по-нагоре и после го пусна, наблюдавайки параболичната му траектория. Движението изглеждаше нелепо бавно за земните представи.

Вперили поглед в двамата, всички бяха изненадани от внезапната смяна на гравитацията. Пълното земно притегляне ги удари със силата и скоростта на гръмотевица, а Бигман падна на колена, извил болезнено навехналия си глезен. Зрителите също изпопадаха, викайки в хор от болка и учудване.

Бигман улови само миг от това, което се случи с Ъртейл. Смяната на гравитацията го бе заварила почти в най-високата точка от параболата и рязко го стовари на пода. Главата му се удари с трясък в предпазната ограда на един от генераторите.

Бигман се опита да проясни размътения си мозък, изправяйки се с мъка на крака. Той забеляза проснатото на пода тяло на Ъртейл и коленичилият до него Кук.

– Какво се случи? – попита Бигман. – Какво стана с гравитацията?

Останалите повториха въпроса като ехо. Доколкото Бигман можеше да установи, Кук единствен не бе изненадан от промяната.

– Остави гравитацията – отвърна Кук. – Ъртейл е пострадал.

– Боли ли го? – попита Бигман.

– Вече не – отвърна Кук, докато се изправяше. – Сигурен съм, че е мъртъв.

Всички направиха кръг около тялото.

– По-добре да извикаме доктор Гардома – предложи Бигман като едва чу думите си.

Беше му хрумнала една велика мисъл.

– Ще си имаме неприятности – отбеляза Кук. – Ти го уби, Бигман.

– Силата на гравитацията го е сторила – възрази Бигман.

– Трудно ще бъде да се обясни. Ти го хвърли.

– Ще се справя с всяка неприятност. Не се безпокойте.

Кук облиза устни и се огледа.

– Ще отида да доведе доктор Гардома – каза той.

Гардома пристигна пет минути по-късно и краткостта на прегледа бе достатъчно доказателство, че Кук е бил прав.

Лекарят се изправи, бършейки ръце с носната си кърпа.

– Мъртъв е – каза мрачно той. – Фрактура на черепа. Как стана това?

Няколко души заговориха едновременно, но Кук им даде знак да млъкнат.

– В борба между Бигман и Ъртейл, които си имаха зъб.

– Между Бигман и Ъртейл ли? – избухна д-р Гардома. – Кой позволи това? Луди ли сте да очаквате от Бигман да устои на...

– Спокойно – намеси се Бигман. – Аз съм цял целеничък.

– Точно така, доктор Гардома – каза ядосан Кук. – Не той, а Ъртейл загина. А Бигман настояваше да се бият. Не отричате, нали?

– Признавам, че беше така – отвърна Бигман. – Но казах, че борбата трябва да се състои в условията на меркурианска гравитация.

– Меркурианска гравитация? Тук? – учуди се д-р Гардома и погледна ходилата си, сякаш да се увери, че сетивата не го лъжат и той е наистина по-лек, отколкото се чувствава.

– Меркурианската гравитация вече я няма – каза Бигман, – защото псевдогравитационното поле бе превключено в решителния момент на пълна земна гравитация. Бам! Това уби Ъртейл, а не аз.

– Поради каква причина псевдогравитационното поле е било

включено на земно равнище? – попита Гардома.

Гробно мълчание.

– Може да е станало късо... – започна Кук.

– Глупости – Прекъсна го Бигман. – Ръчката на главния включвател е бутната нагоре. Това не може да стане от самосебе си.

Последва неловко мълчание.

Един от техниците се прокашля.

– Може би, развълнуван от борбата, някой е минал близо до него и без да забележи е бутнал ръчката с рамо – каза той.

Другите бързо се съгласиха с него, а един от тях извика:

– Космос, точно това е станало!

– Ще трябва да докладвам подробно за инцидента – отбеляза Кук. – Бигман...

– Значи съм арестуван за убийство, така ли? – попита спокойно Бигман.

– Н-не – отвърна несигурно Кук. – Аз няма да ви арестувам, но ще трябва да докладвам и накрая ще бъдете арестуван.

– Аха... Е, все пак благодарая за предупреждението.

За първи път, откакто се бе завърнал от мините, Бигман се сети за Лъки. Голяма неприятност го чака, когато се върне, помисли си той.

И все пак едно странно вътрешно вълнение изпълваше дребния марсианец, защото беше сигурен, че ще се отърве от неприятностите... и ще може да покаже някои неща на Лъки по време на процеса.

– Бигман! – извика някой.

Всички вдигнаха погледите си. По рампата от горните равнища слизаше Пивърейл.

– Велики Космос! Бигман, долу ли сте? И ти, Кук? Какво става тук? – попита почти кисело накрая той.

Изглежда никои не беше в състояние да каже нито дума. Погледът на стария астроном падна върху проснатото тяло на Ъртейл.

– Мъртъв ли е? – попита леко изненадан той. За учудване на Бигман Пивърейл изглежда загуби интерес към случилото се. Той дори не дочака да му отговорят и се обърна към Бигман.

– Къде е Лъки Стар? – попита той.

Бигман отвори уста, но от нея не излезе никакъв звук.

– Защо питате? – успя накрая да промълви той.

– Още ли е в мините?

– Ами...

– Или е на Огряваната от Слънцето страна?

– Ами...

– Космос, човече, на Огряваната от Слънцето страна ли е?

– Искам да знам защо питате – настоя Бигман.

– Майндс – отвърна нетърпеливо Пивърейл – е на Огряваната от Слънцето страна със своя флитър³ и проверява района, покрит с неговите кабели. Периодично го прави.

– Така ли?

– Така. И той е или луд, или прав като казва, че там видял Лъки Стар.

– Къде? – извика веднага Бигман.

Доктор Пивърейл сви неодобрително устни.

– Значи е там. Достатъчно ясно е, къде. Очевидно вашият приятел е имал малка неприятност с един механичен човек, с един робот...

– Робот ли?

– И според Майндс, който не е кацнал, но чака да изпратим хора. Лъки Стар е мъртъв!

3. Вид летателен апарат – Б.пр.

14. ПРЕЛЮДИЯ КЪМ ЕДИН ПРОЦЕС

Превит от неумолимата хватка на робота, Лъки очакваше мигновена смърт и тъй като тя не настъпи, в душата му започна да се прокрадва слаба надежда.

Можеше ли роботът да наруши забраната да убие човешко същество, запечатана в измъчения му мозък?

Вероятно може, помисли той, защото му се стори, че хватката на робота продължава да се затяга на плавни тласъци.

– Пусни ме! – извика Лъки и повдигна свободната си ръка, която се влачеше и оставяше следи в черната земя. Имаше един последен шанс, един последен, нищожно малък шанс.

Лъки повдигна ръката си към главата на робота. Не можеше да я проследи с поглед, защото неговата собствена глава бе притисната към гърдите на механичния човек. Той я плъзна два пъти по гладката метална черепна повърхност. После трети, четвърти път. Накрая я махна.

Не можеше да направи нищо повече.

После... Дали си го въобразяваше или наистина хватката на робота отслабваше? Беше ли преминало най-последно на негова страна голямото слънце на Меркурий?

– Робот! – извика той.

Но роботът само издаде звук, който приличаше на триенето между две ръждясали зъбни колела.

Хватката ставаше все по-хлабава. Сега беше моментът да ускори събитията, като използва това, което все още бе останало от Законите на роботиката в главата на машината.

– Ти не можеш да нараниш човешко същество – каза, задъхвайки се, Лъки.

– Аз не мога... – започна роботът и се строполи на земята.

Хватката му остана непроменена при смъртна конвулсия.

– Робот! Пусни ме! – извика отново Лъки.

Роботът затрепери и го освободи от хватката си. Освобождането не беше пълно, но Лъки можеше свободно да движи главата и краката си.

– Кой ти нареди да разрушаваш съоръженията? – попита повторно Лъки.

Повече не се страхуваше от безумната реакция на робота на този

въпрос. Знаеше, че бе довел позитронния му мозък до пълно разпадане. Но в последните стадии може би все още бе останало нещо от Втория закон.

– Ъ... ъ... – издаде неясни звуци роботът. После радиоконтактът с него внезапно прекъсна, а устата му се отвори един-два пъти, сякаш в самия си край се опитваше да говори с обикновени звуци.

После нищо.

Роботът беше мъртъв.

Сега, когато непосредствената смъртна заплаха бе преминала, съзнанието на Лъки бе разконцентрирано и размътено. Не му достигаше сила да се освободи напълно от крайниците на робота, а радиото бе смазано от прегръдката му.

Разбираше, че трябва първо да възстанови силите си. Това означаваше да се махне възможно най-бързо от преките лъчи на Слънцето. За целта бе нужно да достигне сянката на близкостоящия планински хребет, което не успя да стори по време на схватката с робота.

С мъка движеше краката си, а тялото му бавно, инч по инч, се преместваше към сянката, влачейки робота със себе си. Отново и отново.

Изглежда краката му бяха останали без сила, а роботът сякаш тежеше хиляда фунта.

Дори в условията на слабата меркурианска гравитация задачата изглеждаше непосилна за него. Движеше го само желязната му воля.

Главата на Лъки влезе първа в сянката. Светлината беше блокирана. Той почака малко, дишайки тежко и после с усилие, натоварващо до скъсване бедрените му мускули, се придърпа по земята веднъж и още веднъж.

Лъки беше в сянката. Извън нея бе останал само единият крак на робота, който отразяваше във всички посоки ослепителната светлина на Слънцето. Лъки погледна през рамо и отбеляза това като на сън. После почти с облекчение се остави да изпадне в безсъзнание.

* * *

По-късно сетивата му бавно, на периоди, възвръщаха способността си да възприемат.

После, след доста време, той лежеше спокойно и усещаше мекото легло под себе си, опитвайки се да си припомни тези периоди. В паметта му се бяха запечатали откъслечни картини на приближаващи се хора, смъртно впечатление от преместване в ракетно превозно средство и загриженият глас на Бигман.

След това ново изпадане в безпаметство, последвано от ясен спомен за вежливия глас на д-р Пивърейл, който му задаваше тихо въпроси. Лъки си спомняше, че му отговаря смислено, така че до този момент сигурно беше минало най-лошото от неговото изпитание. Той отвори очи.

Все още със спринцовка в ръката си, д-р Гардома го гледаше с меланхоличен поглед.

– Как се чувствувате? – попита той.

– Как би трябвало да се чувствувам? – усмихна се в отговор Лъки.

– Мисля, че мъртъв, след всичко през което сте минал. Но вие имате забележителен организъм, така че ще живеете.

Бигман, който неспокойно се въртеше в края на полезрението му, сега излезе на преден план.

– Недей да благодариш на Майндс – отбеляза той. – Защо този откачалник не се е приземил, за да вземе Лъки, щом е забелязал крака на робота? Какво е чакал? Не е ли оставил нарочно Лъки да умре?

Д-р Гардома остави спринцовката и започна да си мие ръцете.

– Скот Майндс беше убеден, че Лъки е мъртъв – отвърна той, стойки с гръб към Бигман. – Единствената му мисъл е била да стои настрана, за да не бъде заподозрян в убийство. Знаеше, че се е опитвал да убие Лъки преди и че другите щяха да си спомнят това.

– Как е могъл да си го помисли? Роботът...

– Майндс бе с ума си тези дни. Той извика помощ. Направи възможно най-доброто.

– Успокой се, Бигман – обади се Лъки. – Не бях в опасност. Пропах този момент в сянката, а сега вече съм съвсем добре. Какво стана с робота, Гардома? Прибрахте ли то?

– Донесохме го в купола. Мозъкът му обаче беше свършил и не можеше да се изследва.

– Много лошо – каза Лъки.

– Хайде, Бигман, елате – повиши глас лекарят. – Оставете го да спи.

– Хей... – възкликна възмутено Бигман.

– Той не ми пречи, доктор Гардома – намеси се веднага Лъки. – Всъщност искам да поговоря с него на четири очи.

Д-р Гардома се поколеба, после сви рамена.

– Нуждаете се от сън, но ще ви дам половин час – каза той. – После трябва да излезе.

– Ще излезе.

Щом останаха сами, Бигман сграбчи Лъки за рамото и силно го разтърси.

– Глупчо такъв – укори го той, – ами ако горещината не бе убила робота точно навреме... както при субетерните...

– Това не беше съвпадение, Бигман – усмихна се весело Лъки. – Ако бях чакал края си като в субетерните програми, щях да бъда мъртъв. Трябваше да измамя робота.

– Как?

– Мозъчната му кутия бе фино полирана. Тя отразяваше голяма част от слънчевите лъчи. Това означаваше, че нагриването на позитронния мозък е било достатъчно силно, за да го повреди, но не и за да го извади напълно от строя. За щастие меркурианската почва в тази част на планетата се състои предимно от рохкава черна субстанция. Успях да размажа малко от нея върху главата му.

– И какво постигна?

– Черното поглъща топлината, Бигман. То не я отразява. Температурата на позитронния мозък бързо се покачи и той почти веднага умря. Все пак роботът беше близо до... но това няма значение. Случи ли се нещо тук, докато ме нямаше?

– Нещо? Уф! Слушай!

И докато Бигман говореше, Лъки слушаше, а изражението на лицето му ставаше все по-строго. Към края на разказа вече се мръщеше гневно.

– Защо все пак се би с Ъртейл? Глупаво е било.

– Лъки, това беше стратегия! – отвърна обидено Бигман. – Ти винаги казваш, че се ръгам като бик напред и не може да се очаква от мен нещо умно. Това беше умно. Знаех, че ще мога да го натупам при слаба гравитация.

– Изглежда, че едва си успял. Глезенът ти е навехнат.

– Подхлъзнах се. Случайно. Във всеки случай, аз спечелих. В борбата бе включена сделка. С лъжите си той можеше да навреди много на Научния съвет, но ако спечелех аз, щеше да ни се махне от главата.

– Можеше ли да разчиташ на неговата дума?

– Ами... – започна смутено Бигман.

– Както каза, ти си спасил живота му – продължи Лъки. – Той сигурно е знаел това, но то все пак не го е убедило да изостави целта си. Мислиш ли, че е вероятно да го стори в резултат на един бой с юмуци?

– Ами... – каза отново Бигман.

– Особено ако загуби и бъде вбесен от унижението, че са го били пред публика... Слушай какво ще ти кажа, Бигман. Ти просто си искал да го набиеш, загдето ти се е присмивал. Приказките за сделка са били

само извинение, което да ти даде възможност да го натупаш. Прав ли съм?

– О, Лъки! Марсиански пясъци...

– Не съм ли прав?

– Аз исках да направя сделка.

– Но преди всичко си искал да се биеш. Виж сега каква бъркотия стана.

– Съжалявам – сведе очи Бигман.

– О, Велика галактико, Бигман – размекна се веднага Лъки. – Не ти се сърдя. Всъщност се сърдя на себе си. Подцених робота и почти се оставих да бъда убит, защото не мислех. Видях, че е повреден, но изобщо не свързах това с ефекта от горещината върху позитронния му мозък, докато не стана твърде късно... Е, миналото е урок за бъдещето, но иначе нека забравим това. Въпросът е, какво да правим при създаването се положение с Ъртейл.

– Във всеки случай ние се отървахме от него – каза Бигман и настроението му отново се повиши.

– Да – съгласи се Лъки, – но какво ще кажеш за сенатора Свенсон?

– Хм.

– Как да обясним случилото се? Научният съвет е подложен на разследване, а в резултат на един двубой, побуден от близък до Съвета човек, който е почти негов член, агентът умира. Не звучи добре.

– Беше нещастен случай. Псевдогравитационното поле...

– Това няма да ни помогне. Ще трябва да поговоря с Пивърейл и...

Бигман се изчерви и каза бързо:

– Той е старчок. Не обърна никакво внимание на случилото се.

Лъки се надигна на лакът.

– Не обърна никакво внимание ли? – попита той. – Какво искаш да кажеш?

– Точно така – отвърна енергично Бигман. – Дойде, когато Ъртейл вече лежеше неподвижно на пода и изобщо не реагира. Попита само дали е мъртъв и това беше всичко.

– Всичко ли?

– Да. После попита къде си и каза, че Майндс се е обаждал. Съобщил, че те е убил някакъв робот.

– Това ли е всичко? – попита отново Лъки и хвърли на Бигман бърз изпитателен поглед.

– Да – отвърна неловко Бигман.

– Какво се случи оттогава насам? Хайде, Бигман. Ти не искаш да

говоря с Пивърейл. Защо?

Бигман погледна встрани.

– Хайде, Бигман, кажи.

– Ами, ще бъда съден или нещо такова.

– Съден!

– Пивърейл каза, че това е убийство и новината ще стигне до Земята. Каза още, че ще бъдем привлечени под отговорност.

– Добре. Кога е процесът?

– О, Лъки, не трябваше да ти казвам. Доктор Гардома предупреди, че не трябва да се вълнуваш.

– Не ме третирай като квачка пиленцата си, Бигман. Кога е процесът?

– Утре в два часа след обяд по стандартното време на Системата.

Но няма за какво да се безпокоиш, Лъки.

– Повикай доктор Гардома – каза Лъки.

– Защо?

– Направи каквото ти казвам.

Бигман излезе и след малко се върна с доктор Гардома.

– Нали ще мога да стана от леглото утре в два часа след обяд?

Д-р Гардома се поколеба.

– Бих предпочел да лежите по-дълго – каза той.

– Не ме е грижа какво предпочитате. Нали няма да е опасно за живота ми?

– Няма да е опасно дори да станете веднага, мистър Стар – отвърна обидено д-р Гардома, – но не е препоръчително.

– Добре, тогава кажете на доктор Пивърейл, че ще присъствам на процеса срещу Бигман. Предполагам, че знаете за него, нали?

– Да.

– Всички знаят с изключение на мен. Така ли е?

– Вие не бяхте в състояние...

– Кажете на доктор Пивърейл, че ще присъствам на процеса. Да не започва без мен,

– Ще му кажа – отвърна д-р Гардома. – А сега ще е по-добре да поспите. Бигман, елате с мен.

– Само една секунда – възпротиви се Бигман и бързо пристъпи към леглото на Лъки. – Слушай, Лъки, не се тревожи. Контролирам положението.

Лъки повдигна вежди.

– Исках да те изненадам, дявол да го вземе! – наду се важно до

пръсване Бигман. – Мога да докажа, че нямам нищо общо със смъртта на Ъртейл. Разплетох случая. – Той се потупа по гърдите. – Аз, Бигман, зная кой е виновен за всичко!

– Кой? – попита Лъки.

– Не! Няма да кажа! – извика веднага Бигман. – Искам да ти покажа, че мисля и за нещо друго, освен за бой с юмруци. Този път аз ще вода представлението, а ти ще ме гледаш. Това е всичко. Ще разбереш на процеса.

Лицето на дребния марсианец се набръчка от самодоволна усмивка и той напусна триумфиращо стаята, следвайки с танцова стъпка д-р Гардома.

15. ПРОЦЕСЪТ

На следващия ден, малко преди два часа след обяд, Лъки престъпи прага на Пивърейловия кабинет.

Другите вече се бяха събрали. Д-р Пивърейл, който седеше зад старо и отрупано с папки бюро, му кимна с любезна усмивка, на която Лъки отговори само с едно сериозно „Добър ден, сър“.

Всичко много напомняше вечерта на банкета. Кук беше тук, разбира се и както винаги изглеждаше нервен и някак си изтощен. Седна в едно огромно кресло от дясната страна на д-р Пивърейл, а дребното тяло на Бигман се сви и почти се загуби в също така огромното кресло от лявата му страна.

Присъствуваше и Майндс със своето изпито начумерено лице и сплетени пръсти, които от време-навреме се разделяха, за да барабанят по бедрата му. До него седеше безучастен д-р Гардома. Тежките му клепачи се повдигнаха, за да хвърли неодобрителен поглед на влизания Лъки. Шефовете на отдели също бяха тук.

Всъщност, единственият участник в банкета, който отсъствуваше сега, беше Ъртейл.

– Можем да започваме – заговори веднага с тихия си глас д-р Пивърейл. – Най-напред няколко думи за мистър Стар. Разбирам, че Бигман ви е описал събирането като съд. Моля ви, бъдете уверен, че не е нищо подобно. Ако трябва да има съд, аз се надявам, че не е необходимо, той ще се състои на Земята с квалифицирани съдии и законни адвокати. Тук ще се опитаме само да съставим доклад, който да бъде предаден на Научния съвет. – Д-р Пивърейл подреди някои неща на бюрото си и продължи. – Позволете ми да обясня защо е необходим подробен доклад. На първо място, в резултат на проникването на мистър Стар на Огряваната от Слънцето страна беше обезвреден саботьорът, който разстройваше проекта на Майндс. Последният се оказа сириусианско производство, но вече не функционира. Мистър Стар...

– Да? – обади се Лъки.

– Въпросът бе толкова важен, че си позволих да ви разпитвам веднага щом ви донесоха в купола, докато все още бяхте в полусъзнание.

– Спомням си твърде добре – каза Лъки.

– Бихте ли потвърдили сега някои от отговорите, за да бъдат записани?

- Да.
- Първо, замесени ли са други работи?
- Роботът не каза, но не вярвам да е имало други.
- Но той със сигурност не е заявил, че е единственият робот на Меркурий, нали?
- Не, не е.
- Тогава може да има много други.
- Не мисля.
- Все пак това е вашето собствено мнение. Роботът не е казал, че няма други.
- Не, не каза.
- Много добре. Тогава колко сириусианци са били замесени?
- Роботът не би казал. Така е бил инструктиран.
- А посочи ли къде е разположена базата на сириусианските нашественици?
- Не каза нищо подобно. Изобщо не спомена за сириусианци.
- Но роботът беше сириусианско производство, нали?
- Той си призна.
- Аха – усмихна се кисело д-р Пивърейл. – В такъв случай, мисля, е очевидно, че на Меркурий има сириусианци, които действуват срещу нас. Научният съвет трябва да бъде осведомен за това. Трябва да се организира претърсване на Меркурий, а ако сириусианците ни се изплъзнат и напуснат планетата, поне ще осъзнаем по-добре сириусианската заплаха.
- Да не забравяме въпроса за местните форми на живот, доктор Пивърейл – намеси се неловко Кук. – Научният съвет трябва да бъде информиран и за тях. – Той се обърна към събранието. – Вчера бе заловено едно от съществата и...
- Точно така, доктор Кук – прекъсна го с известно отегчение старият астроном. – Разбира се, че Научният съвет ще бъде информиран. Въпреки това първо трябва да бъде решен сириусианският въпрос. Другите неща трябва да отстъпят пред лицето на непосредствената опасност. аз например предлагам доктор Майндс да изостави своя проект докато Меркурий не стане безопасен за земляните.
- Чакайте – извика бързо Майндс. – В проекта са вложени много пари, време и усилия...
- Казах само, докато на Меркурий стане безопасно. Нямам предвид изоставянето на проекта „Светлина“ въобще. Но поради необходимостта да се постави на преден план сириусианската заплаха трябва да сме

сигурни, че няма да се даде възможност на покровителя на Ъртейл, сенатора Свенсон, да осуети това наше намерение, занимавайки ни с второстепенни въпроси.

– Искате да кажете, – намеси се Лъки, – че желаете да подарите на сенатора Свенсон една изкупителна жертва в лицето на Бигман с вързани ръце и крака и надлежно поставен етикет. А докато той се занимава с Бигман и го разкъсва на парчета, преследването на сириусианците ще може безпрепятствено да продължи.

– Изкупителна жертва ли, мистър Стар? – попита астрономът, повдигайки учудено белите си вежди. – Ние искаме само да изясним фактите.

– Добре, тогава продължавайте – каза Бигман, въртейки се неспокойно на стола си. – Ще получите фактите.

– Чудесно – продължи д-р Пивърейл. – Желаете ли да започнете вие, като основно действащо лице? Разкажете със собствени думи всичко, което е станало между вас и Ъртейл, но по възможност по-кратко. И не забравяйте, че целият ви разказ ще бъде записан на звуков микрофилм.

– Искате ли да се закълна? – попита Бигман.

– Това не е официален съд – поклати глава Пивърейл.

– Както обичате – отвърна Бигман и с учудващо безпристрастие разказа историята. Започна с това, как Ъртейл го обиди на ръст, продължи през срещата в мините и завърши с дуела. Не спомена само заплахи-те на Ъртейл за съдебен процес срещу Лъки Стар и Съвета.

След него д-р Гардома потвърди случилото се при първото спречкване между Ъртейл и Бигман и описа за протокола и разигралата се сцена. Той продължи с описание на лечението на Ъртейл след завръщането му от мините.

– Той се възстанови бързо от хипотермията – каза д-р Гардома. – Не го питах за подробности, а и той не каза нищо. Но за Бигман попита. Когато отвърнах, че Бигман е напълно здрав, по изражението на лицето му прецених, че го мрази повече от всякога. От държането на Ъртейл не личеше, че Бигман е спасил живота му, нито забелязах да е обладан от чувство за признателност.

– Това си е ваше мнение – намеси се бързо д-р Пивърейл – и бих препоръчал да не обръкваме протокола с такива изявления.

Следващият по ред беше д-р Кук. Той концентрира вниманието си върху двубоя.

– Бигман настояваше да се бият – каза той. – Това е. Стори ми се,

че ако уредя боя да се състои при слаба гравитация, както предложи Бигман, и пред свидетели, нищо лошо няма да се случи. Можехме да се намесим, ако нещата станат сериозни. Страхувах се, че ако откажа, боят между тях може да се състои без свидетели и да има тежки последствия. Разбира се, те едва ли можеха да се окажат по-тежки от тези, които се получиха на практика. Аз обаче не успях да ги предвидя. Признавам, че трябваше предварително да се консултирам с вас, доктор Пивъррейл.

– Разбира се, че трябваше – съгласи се д-р Пивъррейл. – Но факт е, че Бигман е настоявал да се бият и двубоят да се състои при слаба гравитация, нали?

– Точно така.

– И той ви увери, че при тези условия ще убие Ъртейл.

– Точните му думи бяха „ще убия подлеца“. Мисля обаче, че го казва в преносен смисъл. Сигурен съм, че не е планирал истинско убийство.

– Имате ли някакви забележки във връзка с това? – обърна се д-р Пивъррейл към Бигман.

– Да, имам. И тъй като д-р Кук изказва становище по въпроса, аз искам да го разпитам.

– Това не е съд – каза д-р Пивъррейл, който изглеждаше изненадан.

– Слушайте – започна разпалено Бигман, – смъртта на Ъртейл не беше нещастен случай, а убийство и аз искам да ми позволите да докажа това.

Тишината, настъпила при изявлението на Бигман, продължи не повече от няколко секунди. Последваха смутени шушукания.

– Аз се заемам с разпита на д-р Кук – гласът на Бигман се извиси до пронизителен писък.

– Предлагам да разрешите на Бигман да го извърши, доктор Пивъррейл – каза хладно Лъки Стар.

Старият астроном имаше много смутен вид.

– Всъщност, аз не... Бигман не може... – запелтечи той и млъкна.

– Първо, доктор Кук, откъде Ъртейл е узнал пътя, по който Лъки и аз тръгнахме в мините? – попита Бигман.

– Не подозирах, че е знаел пътя – изчерви се Кук.

– Той не беше ни последвал директно. Използувал е път, успореден на нашия, сякаш е възнамерявал да ни догони и следва в непосредствена близост без да разберем, а ние да си мислим, че сме сами и никой не ни следи. За да стори това, той трябва да е знаел предварително пътя, по който смятахме да минем. А ние съставихме този план с вас и никой

друг. Лъки не го е издал на Ъртейл, нито пък аз. Тогава кой?

Кук се огледа неспокойно, сякаш търсеше помощ.

– Не зная – отвърна той.

– Не е ли очевидно, че този човек сте вие?

– Не. Може би е подслушвал.

– Той не може да чуе знаците върху една карта, доктор Кук... Но нека продължим. Аз победих Ъртейл и ако гравитацията бе останала както нормалната меркурианска, той щеше да е още жив. Тя обаче не остана, а внезапно отскочи нагоре до нормалната земна гравитация, точно за да предизвика убийството на Ъртейл. Кой направи това?

– Не зная.

– Вие пръв се озовахте при тялото на Ъртейл. И какво правехте? Уверяхте се, че не е мъртъв, нали?

– Това ме обижда, доктор Пивърейл... – обърна Кук пламтящото си лице към своя шеф.

– Обвинявате доктор Кук в убийството на Ъртейл? – попита с раздразнение д-р Пивърейл.

– Вижте какво – каза Бигман. – Внезапната смяна на гравитацията ме дръпна към пода. Когато се изправих на крака, всеки от останалите или също се изправяше или още беше на пода. Не можете да станете бързо, когато на гърба ви се стоварят без предупреждение от 75 до 150 фунта. Но Кук беше успял. Той не само бе на крака, но и бе коленичил до тялото на Ъртейл и се бе надвесил над него.

– Какво доказва това? – попита Кук.

– Доказва, че не сте паднал, когато се повиши гравитацията, иначе нямаше да стигнете там навреме. А защо не сте паднал? Защото сте очаквал повишаването ѝ и сте се подготвил за него. А защо сте очаквал да се повиши? Защото сам сте преместил ръчката.

– Това е лудост! – извика Кук, обръщайки се към д-р Пивърейл.

Но д-р Пивърейл гледаше своя помощник поразен от ужас.

– Позволете ми да възстановя случката. Кук е действувал заедно с Ъртейл. Единствено по този начин последният е могъл да научи нашия път в минуте. Кук му е сътрудничил от страх. Може би Ъртейл го е изнудвал. Във всеки случай, единственият начин да се отърве от Ъртейл е бил да го убие. Когато казах, че мога да убия подлеца при слаба гравитация, може да съм го подсетил как да го стори, а докато ние се биехме, той е стоял до превключвателя и е чакал. Това е всичко.

– Чакай! – извика настойчиво, почти шокиран, Кук. – Всичко това е... всичко това е...

– Няма защо да се оправдавате с мен – каза Бигман. – Ако теорията ми е вярна, в което съм сигурен, Ъртейл сигурно притежава нещо написано или нещо записано на магнетофонна лента или филм, с което да заплашва Кук. В противен случай той не би стигнал до убийство. Така че претърсете вещите на Ъртейл. Сигурно ще намерите каквото търсите.

– Аз съм съгласен с Бигман – каза Лъки.

– Предполагам, че това е единственият начин да се уредят нещата – каза слисаният д-р Пивърейл. – Все пак, как...

Д-р Кук, явно загубил самообладание, стоеше бледен, разтреперан и безпомощен.

– Чакайте – помоли той със слаб глас. – Ще ви обясня.

Всички се обърнаха към него.

Мършавите бузи на Хенли Кук бяха покрити с капчици пот. Почти умоляващо вдигнатите му ръце силно трепереха.

– Скоро след пристигането си на Меркурий Ъртейл дойде при мен – започна Кук. – Той каза, че ще прави разследване на обсерваторията. Каза също, че сенаторът Свенсон има доказателства за нейната неефективност и ненужност. Освен това според него било очевидно, че доктор Пивърейл трябва да се пенсионира, защото е вече стар и не е в състояние да носи отговорност. Ъртейл заяви още, че е логично да стана негов заместник.

– Кук! – извика д-р Пивърейл, който слушаше с израз на крайна изненада.

– Съгласих се с него – продължи мрачно Кук. – Вие сте твърде стар. Във всеки случай, аз върша цялата работа, докато вие сте зает с вашата сириусианска мания. – Той отново се обърна към Лъки. – Ъртейл каза, че ако му помогна в разследването, ще се погрижи следващият директор да бъде аз. Повярвах му. Всеки знае, че сенаторът Свенсон е влиятелен човек. Дадох му много информация. Част от нея бе написана и подписана от мен. Необходимо било за официалните документи при обсъждането. И тогава... тогава започна да ме държи в шах с написаната от мен информация. Оказа се, че той далеч повече се интересува от проекта „Светлина“ и от Научния съвет. Искаше да използва положението и да ме направи нещо като негов личен шпионин. Даде ми ясно да разбере, че ако откажа, ще отиде с дадената му от мен информация направо при доктор Пивърейл, което би означавало край на моята кариера и край на всичко. Караше ме да шпионирам за него. Трябваше да му дам информация за пътя, по който Стар и Бигман ще минат в мините. Държак го в течение на всичко, което вършеше Майндс. След всяко предадено

сведение оставах все по-безпомощен. А след известно време разбрах, че един ден ще ме довърши, колкото и да му помагам. Такъв човек беше той. Започнах да чувствавам, че единственият начин да се спася е да го убия. Само ако знаех как... После при мен дойде Бигман със своя план да се бие с Ъртейл при слаба гравитация. Той бе абсолютно уверен, че ще го тръшне. Тогава си помислих, че мога... Шансът беше едно на сто или дори едно на хиляда, но какво щях да загубя? И така, аз заставах при командното табло на псевдогравитацията и зачаках своя шанс. Той дойде и Ъртейл умря. Работих перфектно. Мислех, че ще мине за нещастен случай. Дори Бигман да има неприятности, Съветът щеше да го избави от тях. Нямаше да пострада никой освен Ъртейл, а той хиляди пъти си го заслужаваше. Във всеки случай, това е цялата истина.

– При тези обстоятелства – каза с пресипнал глас д-р Пивърейл в последвалата тишина, – вие, Кук, разбира се, можете да се считате освободен от длъжност и под ар...

– Хей, почакайте – извика Бигман. – Изповедта още не е завършила. Слушайте, Кук, това бе вторият ви опит да убиете Ъртейл, нали?

– Вторият опит ли? – вдигна тъжните си очи Кук.

– Какво ще кажете за повредения топлоизолиращ скафандър? Ъртейл ни предупреди да внимаваме. Значи и на него му е бил направен този номер. Ъртейл изкара, че Майндс го е сторил, но той бе лъжец и не можеше да му се вярва за нищо. Аз бих казал, че вие сте се опитал да убиете Ъртейл по този начин, но той е открил повредата и ви е принудил да го преместите в нашата стая. После ни предупреди, за да помислим, че е на наша страна и за да причини неприятности на Майндс. Не е ли така?

– Не е! – извика Кук. – Не! Нямам нищо общо с този топлоизолиращ скафандър! Нищо!

– Хайде, хайде – започна Бигман, – няма да повярваме...

Тогава обаче стана Лъки.

– Всичко е наред, Бигман – каза той. – Кук няма нищо общо с топлоизолиращия скафандър. Можеш да му вярваш. Отговорен за повредата му е същият човек, който е отговорен за работата.

– Сириусианците ли имаш пред вид, Лъки? – попита Бигман, поглеждайки недоверчиво приятеля си.

– Никакви сириусианци – отвърна Лъки. – На Меркурий няма сириусианци и никога не е имало.

16. РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ СЪДА

– Няма сириусианци ли? Чувате ли се какво говорите, Стар? – попита с дрезгав от слисване глас д-р Пивъррейл.

– Напълно – отвърна Лъки. Той отиде до бюрото на Пивъррейл, седна на крайчеца му и се обърна към събранието. – Сигурен съм, че доктор Пивъррейл ще потвърди казаното от мен, когато обясня доводите си.

– Ще потвърди казаното от вас ли? В никакъв случай, уверявам ви – намуси се старият астроном и лицето му доби израз на горчиво неодобрение. – Това едва ли си струва да се дискутира... Между другото, трябва да поставим Кук под арест. – При тези думи той се надигна от мястото си, но Лъки го побутна леко да седне отново.

– Всичко е наред, сър – каза Лъки. – Бигман ще има грижата да наблюдава Кук.

– Няма да ви създам никакви неприятности – промълви глухо отчаяният Кук.

Въпреки това Бигман приближи стола си до неговия.

– Доктор Пивъррейл, да се върнем във вечерта на банкетата и на вашите собствени думи относно сириусианските роботи... Впрочем, вие отдавна знаете, че на тази планета има робот. Не е ли така?

– Какво искате да кажете? – попита, почувствувал се неловко, астрономът.

– Доктор Майндс ви е разказвал, че забелязвал движещи се човекоподобни фигури в нещо като метални скафандри, които изглежда понасяли слънчевото излъчване по-добре, отколкото би могло да се очаква от човек.

– Разбира се – намеси се Майндс, – и би трябвало да се досетя, че виждам робот.

– Вие нямате опита на доктор Пивъррейл с роботите – каза Лъки и се обърна отново към стария астроном.

– Сигурен съм, че сте заподозрял съществуването на работи сириусианска конструкция на планетата веднага, щом Майндс ви е докладвал какво е видял. Описанието му пасва отлично.

Астрономът бавно кимна.

– Самият аз – продължи Лъки – още по-малко от Майндс подозирах, че става дума за работи, когато той ми разказа своята история. След банкетата обаче, на който вие, доктор Пивъррейл, говорихте за Сириус и

неговите работи, много натрапчиво ме изпълни мисълта, че именно в тях се крие обяснението. Вие също би трябвало да сте помислил така.

Д-р Пивърейл кимна отново.

– Аз осъзнавах – каза той, – че ние не бихме могли да направим нищо срещу едно сириусианско нахлуване. Затова обезкуражавах Майндс в стремежа му да изясни случая.

(На това място Майндс преbledня и започна да мърмори нещо под носа си).

– Защо никога не сте докладвали на Научния съвет? – попита Лъки.

Д-р Пивърейл се колебаеше.

– Страхувах се, че няма да ми повярват и само ще ускоря пенсионирането си – започна той. – Честно казано, не знаех как да постъпя. Очевидно беше, че Ъртейл не може да ми бъде от полза. Интересувах се само от собствените си планове. Но когато дойдохте вие, Стар – гласът му стана по-дълбок и по-плавен, – аз най-сетне имах съюзник и се почувствах в състояние да говоря за сириусианците, за носената от тях заплаха и за роботите им.

– Добре – каза Лъки. – А спомняте ли си как описалте привързаността на сириусианците към техните работи? Използувахте думата „обич“. Вие казахте, че те ги гледат и обичат и че за тях няма нищо поценно. Казахте още, че за тях един робот струва колкото сто земяни.

– Разбира се – съгласи се д-р Пивърейл. – Това е точно така.

– Тогава, щом обичат така много своите работи, биха ли изпратили един от тях на Меркурий неизолиран и непригоден за слънчево излъчване? Биха ли осъдили един от своите работи на бавна и мъчителна смърт?

Д-р Пивърейл не отговори. Долната му устна трепереше.

– Дори аз едва ли бих помислил да разруша робота с бластера си – продължи Лъки – макар да застрашаваше живота ми, а не съм сириусианец. Тогава може ли един сириусианец да е така жесток към робот?

– Важността на мисията... – започна Пивърейл.

– Допустимо е – прекъсна го Лъки. – Не казвам, че сириусианците не биха изпратили робот на Меркурий с цел саботаж, но, Велика галактико, те най-напред биха му изолирали мозъка! Даже ако оставим настрана любовта им към роботите, в това има здрав смисъл. Така биха могли да извлекат по-голяма полза от него.

Сред събралите се се разнесе одобрителен шепот.

– Н-но – заекна д-р Пивърейл, – ако не са сириусианците, тогава кой...

– Е, нека видим с какви факти разполагаме – каза Лъки. – Първо, Майндс на два пъти открива робота и последният на два пъти изчезва при опит да бъде доближен. По-късно роботът ме информира, че са му дадени указания да избягва хората. Очевидно е бил предупреждаван, когато Майндс е излизал да търси саботьора. Очевидно е също, че го е предупреждавал някой от купола. За мен не е бил предупреден, защото казах, че отивам в мините. Второ, когато роботът умираше, аз го попитах още веднъж, кой му е дал тези указания. „Ъ-ъ-ъ...“ може само да каже той. Радиото му замлъкна, но устата му се отвори така, сякаш произнесе две срички.

– Ър-тейл! – извика внезапно Бигман, чиято светлочервена коса бе щръкнала от вълнение. – Роботът се е опитвал да каже Ъртейл. Значи той е бил саботьорът. Това пасва точно!

– Може би – отвърна Лъки. – Ще разберем това. На мен обаче ми хрумна, че е възможно роботът да се е опитвал да каже „Ъртмен“⁴.

– А може би е било само неясен звук, издаден от един умиращ робот и не означава нищо – каза сухо Пивърейл.

– Възможно е – съгласи се Лъки, – но сега преминаваме към третия факт, а той веднага ни убеждава в друго. Ето го и него: Роботът беше сириусианско производство, а кой от хората в купола е имал възможност да се сдобие с него? Посещавал ли е някой от нас планетите на Сириус?

– Аз съм ги посещавал – присви очи д-р Пивърейл.

– Точно така – каза Лъки, – само вие и никой друг. Това е отговорът.

Последва голяма суматоха и Лъки призова за тишина с авторитетен глас и строго изражение на лицето.

– Като член на Научния съвет – продължи той – обявявам, че от този момент нататък за обсерваторията отговарям аз. Доктор Пивърейл не е повече директор. Свързах се с Главния щаб на Съвета на Земята и един кораб е вече на път за насам. Ще бъдат предприети необходимите действия.

– Моля да бъда изслушан! – извика д-р Пивърейл.

– Ще бъдете изслушан – каза Лъки, – но първо чуйте уликите срещу вас. Вие единствен от всички тук сте имал възможност да откраднете сириусиански робот. Доктор Кук ни каза, че по време на пребиваването ви на Сириус са ви предоставили един за лично ползване. Вярно

4. Земянин – Б.пр.

ли е?

– Да, но...

– Взел сте го със себе си във вашия собствен кораб. Някак сте успял да се изплъзнете от сириусианците. Вероятно те изобщо не са допускали, че някой би могъл да извърши спрямо тях такова ужасно престъпление, каквото е открадването на робот. Може би поради тази причина не са взели никакви предпазни мерки. Освен това, има основание предположението, че роботът се е опитвал да каже „Ъртмен“, когато го попитах кой го е инструктирал. Вие сте бил единственият землянин на Сириус. Вероятно са ви нарекли „Землянин“, когато за пръв път са предоставили робота на вашите услуги и той ви е приел под това име. Накрая, кой би могъл да знае по-добре от вас, кога някой се отправя на Огряваната от Слънцето страна? Кой по-добре от вас би информирал робота по радиото кога няма опасност да бъде открит и кога трябва да се крие?

– Отричам всичко – заяви твърдо д-р Пивърейл.

– Няма смисъл да отричате – каза Лъки. – Ако настоявате, че сте невинен, Съветът ще трябва да поиска информация от Сириус. Роботът ми даде своя сериен номер – РЛ-726. Ако сириусианските власти отговорят, че предоставеният ви по време на пребиваването ви там робот е бил РЛ-726 и че той е изчезнал, след като сте напуснал Сириус, обвинението ще падне върху вас. Освен това открадването на робота е престъпление, извършено на Сириус и понеже имаме с планетите на Сириус договор за екстрадиране, ние ще бъдем принудени да ви предадем в техни ръце. Доктор Пивърейл, бих ви посъветвал да си признаете в да оставите земното правосъдие да си върши работата, вместо да настоявате, че сте невинен и да поемете риска сириусианците да преценяват тежестта на вашето престъпление – открадването на един от любимите им роботи и изтезаването му до смърт.

С невиждащи очи д-р Пивърейл се взираше умоляващо в събранието. После бавно се наклони и се строполи на пода.

Д-р Гардома изтича при него и сложи ръка на сърцето му.

– Жив е – каза той, – но мисля, че ще е най-добре да го сложим на легло.

Два часа по-късно, с д-р Гардома и Лъки Стар до леглото си и в субетерна връзка с Главния щаб на Съвета, д-р Ланс Пивърейл диктуваше своето признание.

* * *

Меркурий оставаше бързо зад тях. Макар да знаеше със сигурност,

че пратениците на Съвета държат сега положението в ръцете си, освобождавайки го от всяко чувство за отговорност. Лъки все още беше напрегнат. Изражението на лицето му бе мрачно и замислено.

– Какво има, Лъки? – попита загрижено Бигман.

– Жал ми е за стария Пивърейл – отвърна Лъки. – По моему е искал да направи добро. Сириусианците са заплаха, макар и не така непосредствена, както мислеше той.

– Нали Съветът не би го предал на Сириус?

– Вероятно не, но страхът му от Сириус бе достатъчно голям, за да направи признанието. Трикът беше жесток, но необходим. Колкото и патриотични да са били подбудите му, той е бил принуден да направи опит за убийство. Кук също бе подтикнат да извърши престъпление, което не беше по-малко, колкото и лошо мнение да имахме за Ъртейл.

– Все пак, Лъки, какво имаше старият против проекта „Светлина“?

– Пивърейл показва това ясно на банката – отвърна невесело Лъки. – Всичко бе изяснено онази вечер. Ти си спомняш оплакванията му, че Земята става по-уязвима, като увеличава зависимостта си от вноса на храни и природни богатства. Той каза, че проектът „Светлина“ би направил Земята зависима от космически станции. Искаше Земята сама да задоволява нуждите си, за да може по-сполучливо да се съпротивлява на сириусианската опасност.

Със своя леко сенилен ум той може да е мислил, че като саботира проекта „Светлина“, ще помогне за осъществяването на това самозадоволяване. Може би първоначално е донесъл робота със себе си като театрална демонстрация на сириусианската мощ. Обаче когато при завръщането си открил, че проектът „Светлина“ е в ход, той го превърнал в саботьор.

След пристигането на Ъртейл вероятно се е страхувал, че той ще започне да разследва аферата с проекта „Светлина“ и ще го изобличи. Затова поставил в стаята му повреден топлоизолиращ скафандър, но Ъртейл открил повредата. Възможно е наистина да е вярвал, че това е работа на Майндс.

– Разбира се, трябваше да се досетя – каза Бигман. – Първия път, когато се срещнахме със стария, той не каза нито дума за Ъртейл, толкова го е било яд на него.

– Точно така – потвърди Лъки, – а нямаше очевидна причина както в случая с Майндс, например. Допусках, че може да има някакъв мотив, който не подозирам.

– Това ли те насочи към него, Лъки?

– Не, имаше нещо друго. Това бе повреденият топлоизолиращ скафандър в нашата стая. Най-добрата възможност да го остави там имаше самият Пивърейл. За него би било и най-лесно да се отърве от скафандъра, след като убие човека, който го е облякъл. Най-добре е знаел коя стая ни е дадена и е могъл да го внесе в нея. Това, което все пак ме безпокои, е какъв е бил неговият мотив? Защо би искал да ме убие? Името ми очевидно не означава нищо за него. Когато се срещнахме за пръв път ме попита дали не съм субтемпорален инженер като Майндс. Майндс вече беше отгатнал името ми и се опитваше да ме спечели. Доктор Гардома беше чувал за мен във връзка с отравянията на Марс. Ъртейл, разбира се, е знаел всичко за мен. Питам се дали е възможно доктор Пивърейл също да е чувал за мен?

Серес, например, бе мястото, където двамата с теб бяхме за малко по време на битката с пиратите. Там се намира най-голямата обсерватория в Системата. Може ли тогава доктор Пивърейл да не е бил там по същото време? Аз го попитах, а той отрече да ме е виждал на Серес. Призна, че го е посещавал, а по-късно Кук ни каза, че често е ходел там. Пивърейл продължи да обяснява без каквото и да било подканване от моя страна, че по време на пиратското нападение е бил болен на легло. По-късно Кук потвърди това негово изявление. Така Пивърейл се издаде. Във вълнението си се бе разприказвал излишно.

– Не разбрах – каза дребният марсианец.

– Много просто. Ако Пивърейл е бил на Серес няколко пъти, защо тогава е почувствувал необходимост от алиби точно по време на пиратското нападение? Защо точно по това време, а не по друго? Очевидно е знаел по какъв повод съм на Серес и се опитваше да се подсигури с алиби. Очевидно е също, че е знаел кой съм. Защо тогава се опита да убие и мен, и Ъртейл? Ти знаеш, че и двамата щяхме да пострадаме от повредени топло изолиращи скафандри. Причината е, че и двамата бяхме тук с една и съща цел, разследване. От какво се страхуваше Пивърейл? После, на банкета, той започна да говори за работи и сириусианци и нещата отидоха по местата си. Разказът на Майндс веднага доби смисъл и разбрах, че единственият, който би могъл да донесе робот на Меркурий е или сириусианец, или доктор Пивърейл. Струваше ми се, че отговорът е Пивърейл в че той говори за сириусианците, за да се подсигури. Ако роботът бъде намерен и саботажите спрат, това би му послужило като димен екран, зад който да скрие собственото си участие, а самото откриване на робота би било добра антисириусианска пропаганда. Нуждаех се от доказателство. В противен случай сенаторът Свенсон би разгласил,

че само вдигаме пушилка, за да прикрием с нея собствената некомпетентност и разточителност на Съвета. Нуждаех се от убедително доказателство. Поради непосредствената близост на Ъртейл не смеех да говоря с никой по този въпрос, дори с теб, Бигман.

– Кога най-сетне ще започнеш да ми се доверяваш, Лъки? – измърмори обидено Бигман.

– Когато мога да разчитам, че ще избягваш номера като тези, да се биеш с хора, два пъти по-големи от теб – отвърна Лъки с усмивка, която смекчи малко остротата на изявлението му. – И така, аз тръгнах да заломя работа на Огряваната от Слънцето страна и да го използвам като доказателство. Не успях и бях принуден да изтръгна признанието от Пивърейл.

Лъки поклати глава.

– А какво ще правим сега със Свенсон? – попита Бигман.

– Мисля, че усилията ни в тази насока ще останат без резултат – отвърна Лъки. – Той не може да постигне много, раздухвайки смъртта на Ъртейл, тъй като можем да използваме доктор Кук като свидетел на някои от мръсните му номера. Ние също не можем да направим много срещу него, тъй като двамата мъже, заемащи най-високите постове в меркурианската обсерватория, ще трябва да бъдат освободени от длъжност за извършени престъпления. Това е патова позиция.

– Марсиански пясъци – измърмори Бигман. – В такъв случай, той ще продължава да ни създава неприятности и занаяпред.

– Не – поклати глава Лъки. – Сенаторът Свенсон не е само неприятел. Той е груб и опасен, но точно по тази причина държи Съвета нащрек и ни предпазва от отпускане. Освен това – добави замислено той, – Научният съвет се нуждае от критика, също както Конгресът и Правителството. Ако някога Съветът си въобрази, че е над критиката, може да дойде време, когато ще установи диктатура на Земята, а аз определено не желая това да се случи.

– Може би – каза недоверчиво Бигман, – но на мен не ми харесва този Свенсон.

Лъки се засмя и посегна да разроши косата на марсианеца.

– На мен също – каза той, – но защо да се безпокоим сега за това? Там, в далечината са звездите, а кой знае къде ще бъдем следващата седмица и защо?

КРАЙ

© 1956 Айзък Азимов
© 1993 Григор Попхристов, превод от английски

Isaac Asimov
Lucky Starr and the Big Sun of Mercury, 1956

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

ВРАГЪТ ОТ СИРИУС. 1993. Изд. Атлантис, София. Фантастични романи. Превод: от англ. Григор ПОПХРИСТОВ [The Big Sun of Mercury; The Moons of Jupiter; The Rings of Saturn, Isaac ASIMOV]. Художник: Текла АЛЕКСИЕВА, Жеко АЛЕКСИЕВ.

Печат: Полипринт, Враца. Формат: 130×200 мм. Офс. изд. Тираж: 15 000 бр.

Страници: 489. Цена: 32.00 лв.

Съдържание:

Голямото слънце на Меркурий – с.7;

Луните на Юпитер – с.165;

Пръстените на Сатурн – с.327.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1113>]